

COMARCH

Spółeczna Odpowiedzialność Biznesu

RAPORT

2019

Spis treści

01

Oświadczenie Zarządu Comarch SA skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych

4

02

Działalność Comarch

- 7 Comarch w liczbach
- 8 Mapa działalności Comarch na świecie – spółki, projekty, data center
- 10 Perspektywy rozwoju działalności oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2020 roku
- 14 Historia Comarch

03

Dane finansowe

- 17 Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

07

Kodeks etyczny

- 56 Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch

08

Najważniejsze wydarzenia w 2019 roku

60

04

Organy spółki

- 23 Zarząd
- 23 Rada Nadzorcza
- 23 Komitet Audytu
- 24 Struktura organizacyjna i kompetencyjna GK Comarch
- 25 Akcjonariat
- 26 Struktura organizacyjna GK Comarch

05

Działania badawczo-rozwojowe

- 29 Wydatki na działania R&D w Grupie Kapitałowej Comarch
- 29 Projekty badawczo-rozwojowe
- 30 Dofinansowanie projektów
- 30 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Telekomunikacji
- 32 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Usługi
- 33 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze e-Zdrowie
- 35 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze IoT
- 36 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Finanse, Bankowość, Ubezpieczenia
- 37 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Administracji Publicznej
- 38 Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze ERP

06

Zrównoważony biznes

- 41 Interesariusze
- 43 Zintegrowany System Zarządzania
- 46 Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli
- 47 Polityka Bezpieczeństwa
- 48 Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców
- 49 Polityka Poszanowania Własności Intelektualnej Osób Trzecich
- 50 Polityka Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyróbów Medycznych
- 52 Raportowanie czynników środowiskowych i innych

09

Społeczna odpowiedzialność biznesu

- 65 Społeczna odpowiedzialność biznesu i fundamenty CSR w Comarch
- 66 Kalendarium
- 68 Comarch dla kultury
- 69 Dla społeczności lokalnej
- 70 Promocja aktywnego stylu życia
- 71 Działania proekologiczne
- 73 Popularyzacja nauki

10

Pracownicy

82

11

Nagrody i rankingi

86

12

Ochrona środowiska

- 91 Ochrona środowiska
- 92 Wykorzystanie surowców naturalnych
- 93 Wyroby gotowe
- 94 Energia
- 98 Emisje
- 102 Odpady

13

Biura Comarch w Polsce i na świecie

- 105 Biura Comarch w Polsce
- 108 Biura Comarch w Europie
- 109 Biura Comarch na świecie

Oświadczenie Zarządu Comarch SA skierowane do interesariuszy firmy w zakresie raportowania kwestii niefinansowych

Szanowni Interesariusze,

Grupa Comarch, z racji wielkości przedsiębiorstwa oraz zasięgu swojego działania, wywiera znaczny wpływ na swoje otoczenie, szczególnie w zakresie ekonomicznym i społecznym. Zrównoważony rozwój jest jednym z kluczowych fundamentów strategii firmy od samego jej początku i w opinii Zarządu Comarch SA w znacznym stopniu przyczynił się do sukcesu rynkowego przedsiębiorstwa.

Niezależnie od wymogów formalnych, Comarch od wielu lat stosuje dobre praktyki w zakresie raportowania niefinansowego (m.in. poprzez publikację odpowiednich informacji w Internecie oraz w raportach rocznych). Wynika to zarówno z wewnętrznej potrzeby komunikacji z interesariuszami, jak i wypełniania zaleceń ładu korporacyjnego dla spółek giełdowych oraz zapisów ustawy o rachunkowości.

Z uwagi na profil działalności przedsiębiorstwa, kluczowymi dla Comarch zagadnieniami dotyczącymi zrównoważonego rozwoju są kwestie społeczne, związane z zatrudnieniem i prawami człowieka oraz zagadnienia związane z zarządzaniem różnorodnością, szczególnie w zakresie organów zarządzających i nadzorczych. W opinii Zarządu Comarch SA przestrzeganie odpowiednich standardów oraz raportowanie o nich jest niezbędne dla właściwego zarządzania zasobami ludzkimi, a tym samym jest elementem kluczowym dla zapewnienia możliwości długoterminowego rozwoju i utrzymania przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa.

Kluczowymi kwestiami związanymi ze zrównoważonym rozwojem oraz raportowaniem niefinansowym są: ciągła poprawa jakości zarządzania, znacząca rola „miękkich” czynników motywacyjnych, promocja aktywności fizycznej i kulturalnej wśród pracowników, zwiększanie świadomości kadry zarządzającej w zakresie zagadnień związanych z różnorodnością, a także stałe doskonalenie procedur

zarządzania. Grupa Comarch stale prowadzi działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz promuje postawy proekologiczne wśród załogi. Grupa cały czas wspiera również różne inicjatywy społeczności lokalnych oraz liczne działania charytatywne.

Mając na uwadze bieżącą sytuację w Polsce i na świecie, Zarząd Comarch SA, podkreśla, że Grupa Comarch jest bardzo dobrze przygotowana do działania także w warunkach spodziewanego spowolnienia gospodarczego spowodowanego epidemią Covid-19. Wyrażamy, że Grupa Comarch - dzięki bardzo dobrej sytuacji finansowej, znacznej dywersyfikacji produktowej, branżowej i geograficznej swojej oferty oraz zaangażowaniu pracowników Comarch będzie w stanie w nadchodzących okresach stabilnie i bez większych zakłóceń realizować swoją misję rozpowszechniania na całym świecie tworzonej w Polsce innowacyjnej myśli technicznej, ku satysfakcji klientów, pracowników, akcjonariuszy i całego otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zarząd Comarch SA zwraca uwagę, że sprawozdanie na temat informacji niefinansowych obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Spółki Comarch SA oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Sprawozdanie zostało przygotowane zgodnie z wymogami raportowania niefinansowego zawartymi w Ustawie z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, wytycznymi Komisji Europejskiej dotyczące sprawozdawczości w zakresie informacji niefinansowych oraz w oparciu o krajowe Standardy Informacji Niefinansowych (SIN) dotyczące raportów zrównoważonego rozwoju. Niniejszy raport obejmuje dane za rok 2019 i dane porównawcze za rok 2018. Nie dokonano istotnych korekt informacji zawartych w poprzednich raportach. Niniejszy raport nie podlega certyfikacji, jak również wewnętrznej weryfikacji przez profesjonalnych audytorów.

Zarząd Comarch SA

Comarch w liczbach

1991

Początek
Comarch

1993

Rok powstania

1999

Debiut na Giełdzie
Papierów Wartościowych
w Warszawie

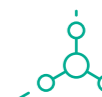
6500

pracowników

400 mln USD

Kapitalizacja Comarch
na Giełdzie Papierów
Wartościowych

57

spółek
Grupy Comarch
na całym świecie

93%

przychodów stanowi
sprzedaż własnych
produktów i usług

Wartość dodana

Comarch jest producentem
systemów informatycznych
i sprzedaje własne
oprogramowanie wraz
z wdrożeniem oraz
zarządzaniem usługami

Siedziba główna

Kraków,
Polska

Działalność Comarch

02

Mapa działalności Comarch na świecie

Spółki, projekty,
data center

57

SPÓŁEK

91

BIUR

W

67

MIASTACH

W

34

PAŃSTWACH

NA

5

KONTYMENTACH

EUROPA

- 1 **Polska**
Białystok, Bielsko-Biała, Częstochowa, Gdańsk, Gliwice, Katowice, Kielce, **Kraków – siedziba główna**, Lublin, Łódź, Opole, Płock, Poznań, Rzeszów, Tarnów, Toruń, **Warszawa**, Włocławek, Wrocław
- 2 **Austria**
Innsbruck, Wiedeń
- 3 **Belgia**
Bruksela
- 4 **Finlandia**
Espoo
- 5 **Francja**
Montbonnot Saint Martin, **Lille**
- 6 **Hiszpania**
Madryt
- 7 **Holandia**
Rotterdam
- 8 **Luksemburg**
Luksemburg
- 9 **Niemcy**
Berlin, Brema, **Drezno**, Düsseldorf, Hamburg, Hannover, Monachium, Münster
- 10 **Rosja**
Moskwa
- 11 **Szwajcaria**
Arbon, Lucerna, Zug
- 12 **Szwecja**
Sztokholm
- 13 **Ukraina**
Kijów, Lwów
- 14 **Wielka Brytania**
Londyn
- 15 **Włochy**
Mediolan, Rzym

AMERYKA PÓŁNOCNA

- 25 **Meksyk**
Meksyk
- 26 **Kanada**
Saint John, **Montreal**, **Toronto**
- 27 **Stany Zjednoczone**
Nowy Jork, Rosemont, **Chicago**, **Columbus**, Tyrone

AMERYKA POŁUDNIOWA

- 28 **Argentyna**
Buenos Aires
- 29 **Brazylia**
Sao Paulo
- 30 **Chile**
Santiago
- 31 **Kolumbia**
Bogota
- 32 **Panama**
Panamá City
- 33 **Peru**
Lima

AUSTRALIA

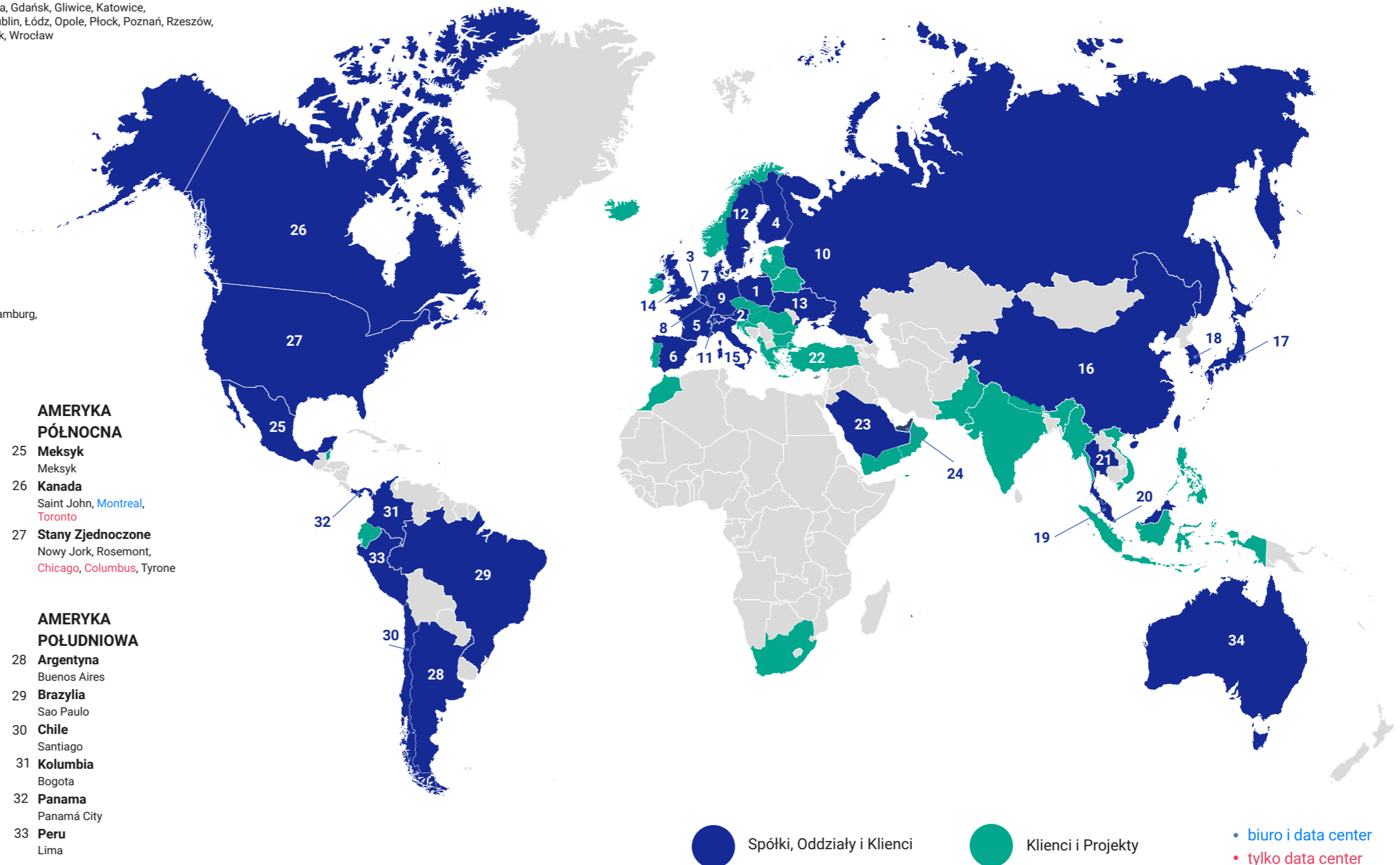
- 34 **Australia**
Sydney, **Melbourne**

AZJA

- 16 **Chiny**
Pekin, **Szanghaj**
- 17 **Japonia**
Tokio
- 18 **Korea Południowa**
Seul
- 19 **Malezja**
Kuala Lumpur
- 20 **Singapur**
Singapur
- 21 **Tajlandia**
Bangkok
- 22 **Turcja**
Istambut

BLISKI WSCHÓD

- 23 **Arabia Saudyjska**
Rijad
- 24 **Zjednoczone Emiraty Arabskie**
Dubaj

Spółki, Oddziały i Klienci

Klienci i Projekty

• biuro i data center
• tylko data center

Perspektywy rozwoju działalności oraz przewidywana sytuacja finansowa Grupy w 2020 roku

W 2019 roku wzrósł popyt na usługi i produkty informatyczne Grupy Comarch, przy czym nastąpiły zmiany w jego strukturze. Grupa odnotowała znaczny wzrost popytu na rozwiązania dla sektora telekomunikacyjnego, przemysłowego, handlowo-usługowego oraz w zakresie produktów ERP, przy jednoczesnym spadku sprzedaży do sektora publicznego oraz finansowo-bankowego. Portfel zamówień Grupy zapewnia obecnie pełne wykorzystanie jej mocy produkcyjnych w kilku kolejnych okresach.

Sytuacja epidemiologiczna na świecie w 2020 roku, związana z rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 i zachorowaniami na COVID-19, będzie miała istotny wpływ na działalność operacyjną Grupy Comarch oraz na kondycję finansową jej klientów i generowany przez nich popyt na produkty i usługi informatyczne. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania działalność operacyjna Grupy prowadzona jest bez zakłóceń.

Grupa Comarch wdrożyła wszystkie wytyczne rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz pozostałe instytucje państwowe w krajach aktywności operacyjnej Grupy ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, zdrowia i higieny dla pracowników. Wstrzymane zostały podróże służbowe do krajów określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny jako kraje wysokiego ryzyka, ograniczane zostały kontakty bezpośrednie pracowników wewnątrz organizacji, uruchomiony został na szerszą skalę tryb pracy zdalnej pracowników biurowych. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystywane są zdalne metody komunikacji. Zarząd podkreśla, że działalność Grupy jest bardzo dobrze zdywersyfikowana pod względem branżowym, produktowym i geograficznym, a bieżąca sytuacja nie stanowi zagrożenia dla stabilności finansowej przedsiębiorstwa.

W zakresie przychodów osiągniętych ze sprzedaży, w poszczególnych krajach, w których Grupa Comarch prowadzi działalność, ze względu na wzrost liczby zachorowań i wydawane rekomendacje władz państwowych dotyczące ograniczania poruszania się jest możliwy przejściowy spadek przychodów ze sprzedaży oferowanych usług oraz produktów, jednak jego wartość nie jest na ten moment możliwa do oszacowania.

Na wyniki finansowe osiągnięte w najbliższych okresach wpływ będą miały także:

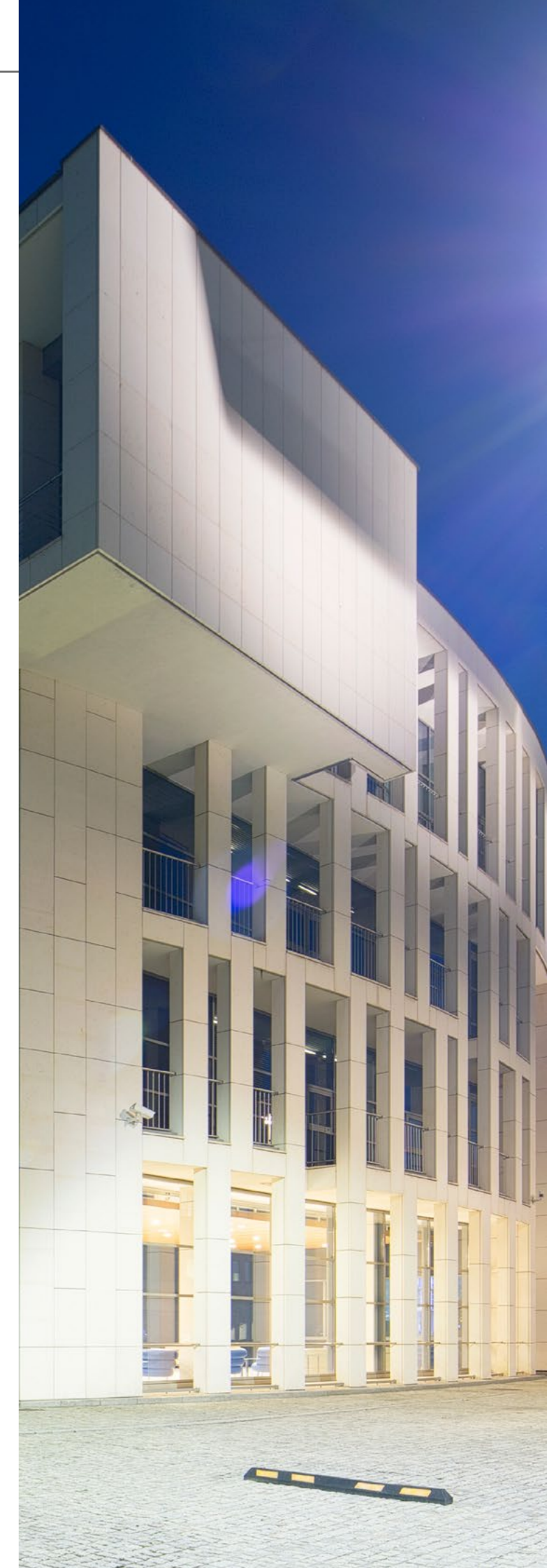
- czas trwania epidemii,
- dalsze ograniczenia administracyjne w funkcjonowaniu państw,
- ograniczenia nakładane na przedsiębiorców,
- możliwość wykorzystania pakietów pomocowych uruchamianych przez poszczególne kraje,
- zmienność kursów walutowych i kondycja finansowa klientów Grupy Comarch.

Wpływ na działalność i wyniki finansowe Comarch w 2020 roku będą miały również rozwój sytuacji politycznej i gospodarczej w Polsce oraz na świecie, a także sytuacja na rynku pracy. Dzięki konsekwentnie realizowanej od wielu lat strategii pozycjonowania się na rynku jako firmy technologicznej i produktowej oferta Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana. Grono klientów stale się rozszerza, a znaczna ich część to firmy międzynarodowe, co pozwala kontynuować rozwój firmy. Dynamicznie rozwijająca się działalność Grupy Comarch na rynkach zagranicznych dodatkowo zwiększa wysokość sprzedaży oraz polepsza wizerunek Comarch wśród klientów, przyczyniając się tym samym do umocnienia pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa. Oznacza również konieczność dokonywania licznych inwestycji kapitałowych poza granicami Polski (głównie poprzez zakładanie zagranicznych spółek zależnych). Realizacja strategii przedsiębiorstwa zależy w dużej mierze od kształtowania się niezależnych od Comarch warunków makroekonomicznych, w szczególności od poziomu inwestycji w informatykę dokonywanych przez średnie i duże firmy w kraju oraz za granicą oraz od zaostrzającej się konkurencji na rynku pracy w sektorze IT. Równocześnie warunkiem koniecznym do realizacji strategii jest skuteczne zarządzanie ryzykami operacyjnymi. Szansą dla Grupy jest jej duża innowacyjność oraz wzrost zapotrzebowania na dostarczanie informatyki w modelu usługowym – Grupa Comarch dzięki szerokiej palecie własnych produktów, posiadanej infrastrukturze oraz zasobom ludzkim i kapitałowym może elastycznie dopasowywać się do modeli biznesowych oczekiwanych przez klientów.

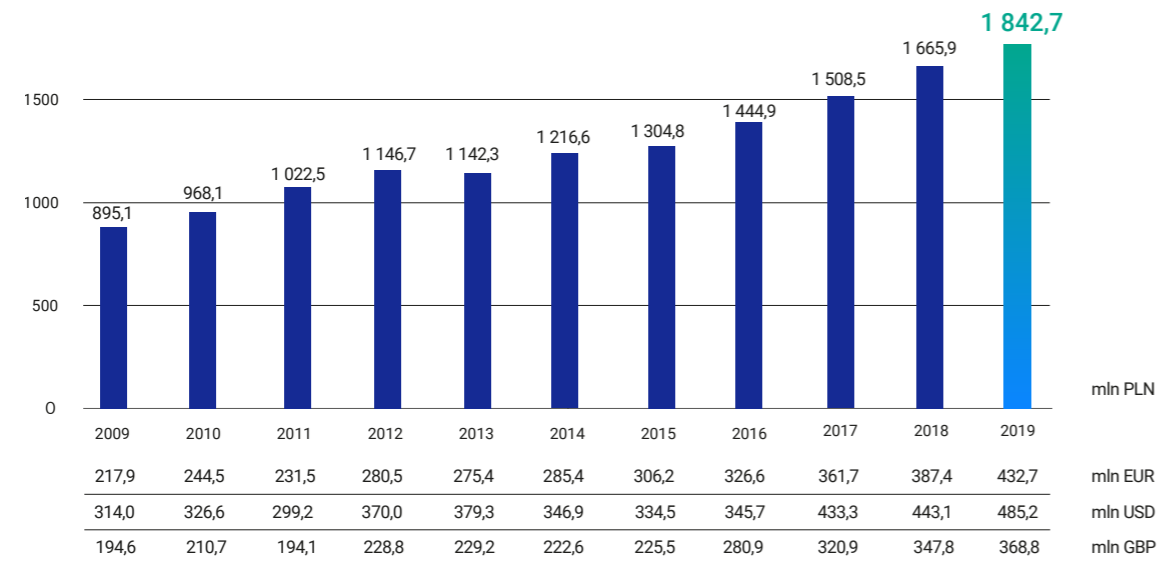
Do najważniejszych ryzyk operacyjnych związanych z działalnością Grupy należą:

- ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- ryzyko kredytowe związane ze sprzedażą z odroczonym terminem płatności oraz często długim okresem realizacji kontraktów;
- ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- ryzyko zmiany kursów walut oraz poziomu stóp procentowych;
- ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata;
- ryzyko związane z rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowaniami na COVID-19, które ma wpływ na możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez Grupę oraz na kondycję finansową klientów Grupy i generowany przez nich popyt na produkty i usługi informatyczne.

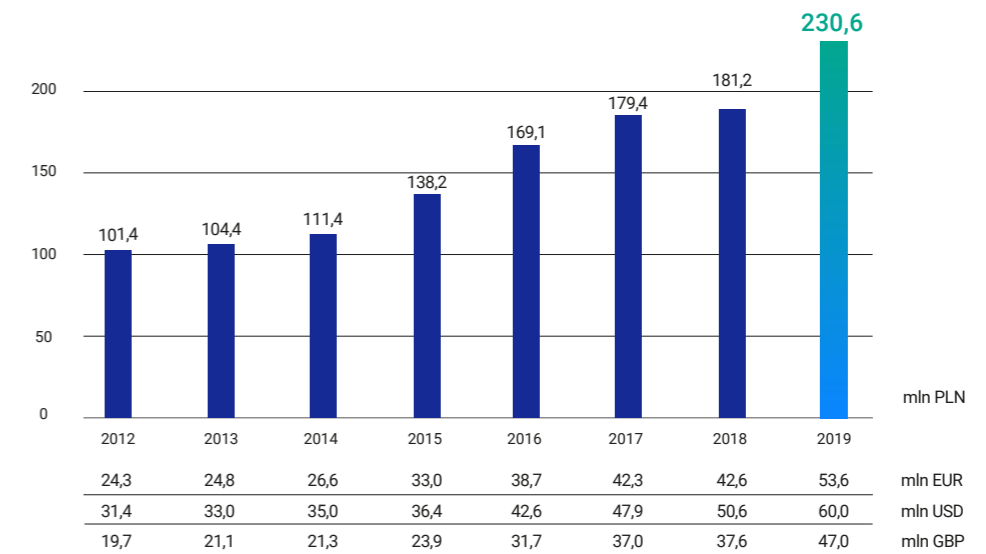
Grupa nie przewiduje istotnych zmian swojej sytuacji finansowej oraz w zakresie ryzyka związanego z prowadzoną działalnością.

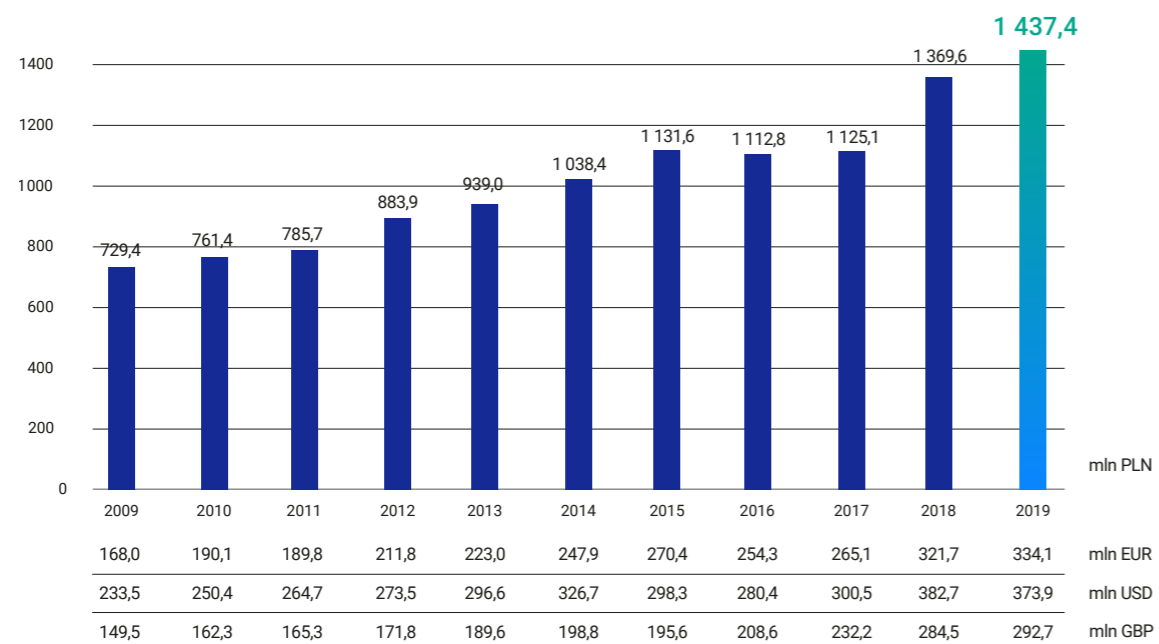
Suma bilansowa

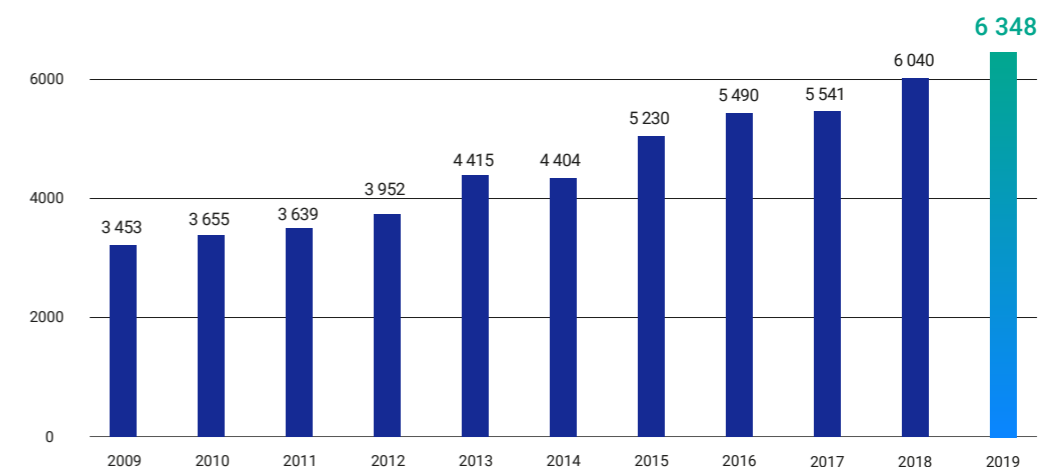
Nakłady na badania i rozwój

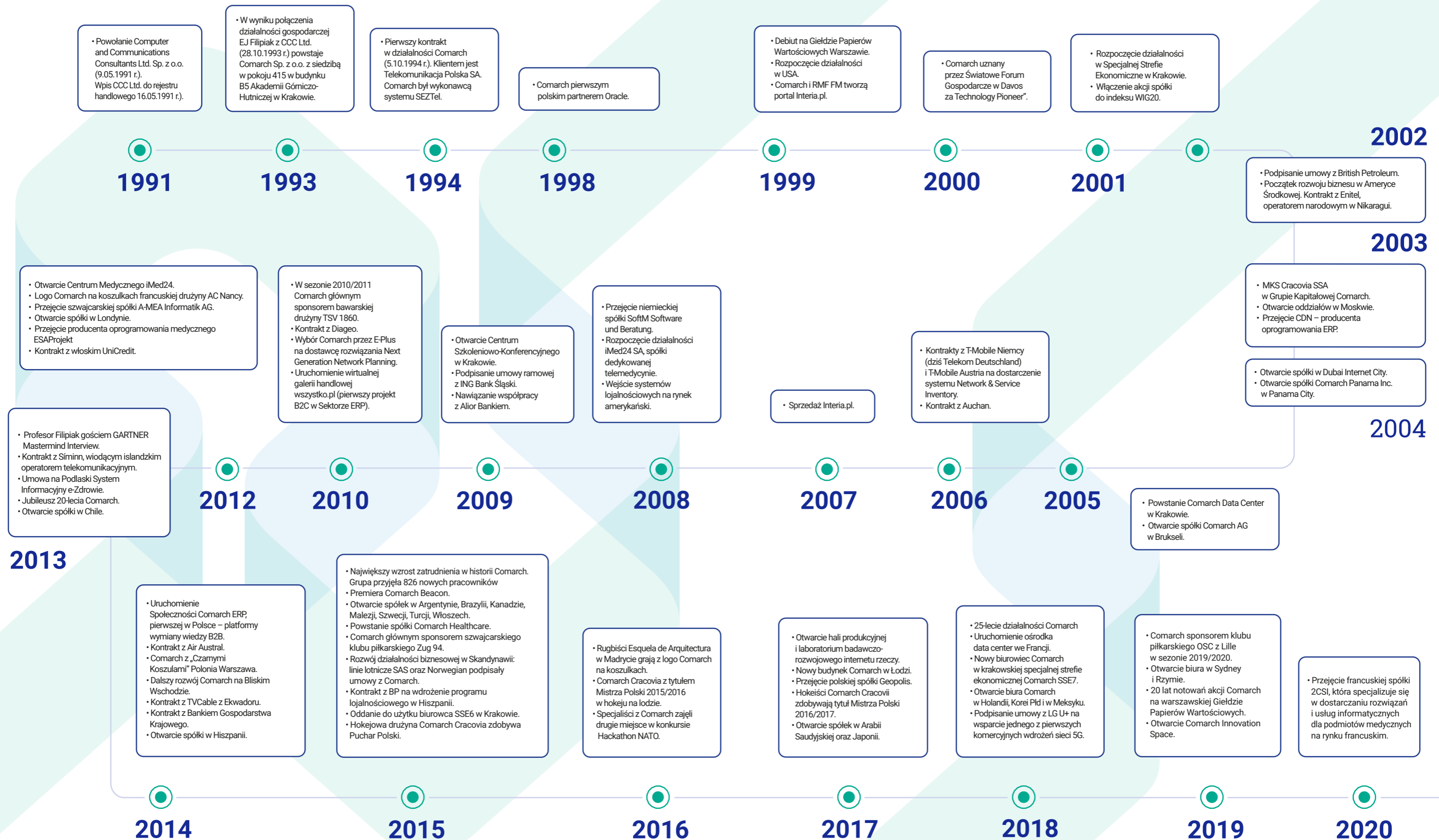
Przychody ze sprzedaży

Zatrudnienie

Historia Comarch

Podstawowe wielkości ekonomiczno-finansowe

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	2019	2018	2017**	2016	2015
Przychody ze sprzedaży	1 437 423	1 369 619	1 125 110	1 112 813	1 131 580
Przychody ze sprzedaży rozwiązań własnych	1 336 083	1 242 114	1 047 393	1 041 133	994 152
Zysk operacyjny	143 383	87 543	58 364	116 893	113 028
EBITDA*	228 312	152 748	122 673	179 901	166 511
Zysk przed opodatkowaniem	142 369	62 480	87 149	104 777	108 129
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	104 846	30 616	64 626	73 034	79 651
Zysk na akcję	12,89	3,76	7,95	8,98	9,80
Aktywa	1 842 711	1 665 945	1 508 452	1 444 875	1 304 828
Kapitał własny	970 756	876 108	851 190	862 064	780 581

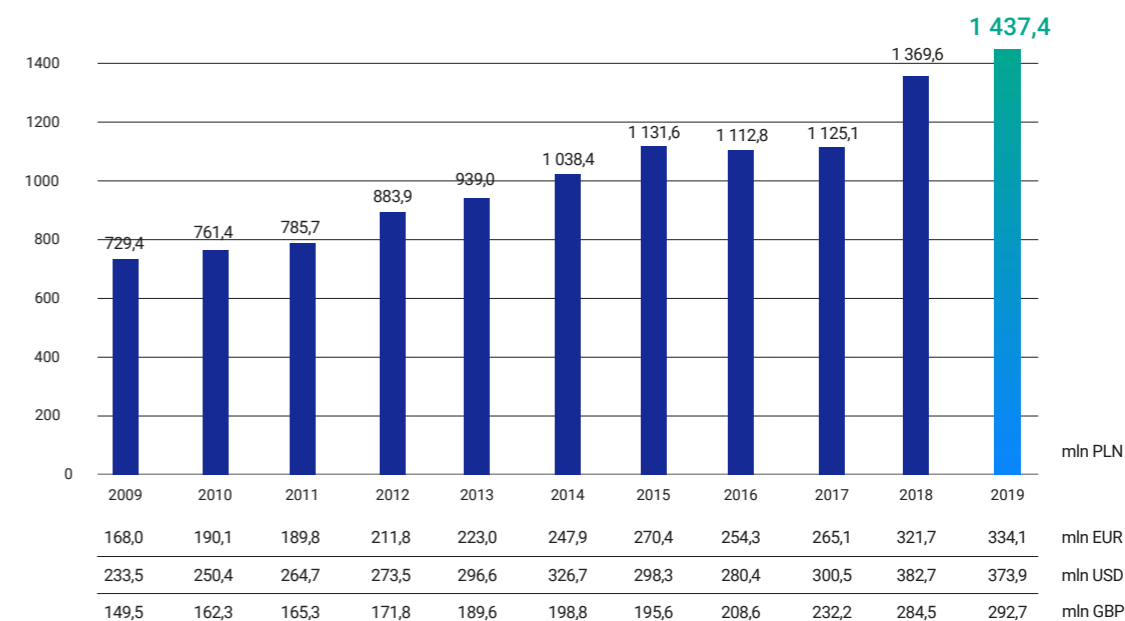
*Zysk operacyjny + Amortyzacja

**Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształcenia zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za lata 2015 – 2016 nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15.

W 2019 roku przychody ze sprzedaży Grupy Comarch były wyższe o 67 804 tys. PLN, tj. 5,0 proc. w porównaniu do roku ubiegłego. Zysk operacyjny osiągnął wartość 143 383 tys. PLN i był o 55 840 tys. PLN, tj. o 63,8 proc. wyższy niż osiągnięty w 2018 roku. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w 2019 roku wyniósł 104 846 tys. PLN i był o 74 230 tys. PLN, tj. o 242,5 proc. wyższy niż w 2018 roku. Rentowność operacyjna wyniosła 10,0 proc. (w roku poprzednim 6,4 proc.), rentowność netto 7,3 proc. (2,2 proc. w 2018 roku).

Wartość aktywów Grupy Comarch na koniec 2019 roku wzrosła w porównaniu do ubiegłego roku o 176 766 tys. PLN, tj. o 10,6 proc. Wartość kapitału własnego wzrosła w 2019 roku o 94 648 tys. PLN, tj. 10,8 proc., głównie w rezultacie przeniesienia niepodzielonego zysku netto za 2018 rok na kapitał zapasowy oraz wypracowania w 2019 roku zysku netto.

Przychody ze sprzedaży

03

Dane finansowe

W 2019 roku marża na sprzedaży i rentowność sprzedaży operacyjnej wzrosły, kolejno do poziomu 29,3 proc. oraz 10,0 proc. Rentowność sprzedaży brutto i sprzedaży netto osiągnęły kolejno poziom 9,9 proc. oraz 7,3 proc.

Zarówno rentowność działalności operacyjnej Grupy Comarch jak i rentowność netto w 2019 roku były na satysfakcjonującym poziomie.

Struktura sprzedaży

Przychody ze sprzedaży – struktura geograficzna (w tys. PLN)

	12 miesięcy 2019	%	12 miesięcy 2018	%	12 miesięcy 2017	%
Kraj (Polska)	594 021	41,3%	632 372	46,2%	462 922	41,1%
Zagranica	843 402	58,7%	737 247	53,8%	662 188	58,9%
Przychody ze sprzedaży	1 437 423	100,0%	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%

*Od 1 stycznia 2018 r. Grupa do przychodów ze sprzedaży zaczęła stosować zasady wynikające z MSSF 15. Dla celów porównawczych dokonano też przekształceń zgodnie z MSSF 15 danych za 2017 rok. Dane za 2016 rok nie zostały przekształcone zgodnie z MSSF 15.

W okresie 2019 roku Grupa odnotowała 594 021 tys. PLN przychodów ze sprzedaży krajowej, o 38 351 tys. PLN (tj. o 6,1 proc.) mniej niż w analogicznym okresie roku 2018. Było to spowodowane znacznym spadkiem sprzedaży do sektora publicznego w Q2 i Q3 2019 roku, częściowo pokrytym bardzo dobrym rozwojem biznesu w obszarze ERP w Polsce. Sprzedaż zagraniczna w okresie 12 miesięcy 2019 roku osiągnęła wartość 843 402 tys. PLN i była o 106 155 tys. PLN (tj. o 14,4 proc.) wyższa

niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jest to związane głównie ze wzrostem przychodów ze sprzedaży do odbiorców z sektora telekomunikacyjnego, handlowo-usługowego oraz przemysłowego. Sprzedaż zagraniczna stanowiła w okresie 12 miesięcy 2019 roku 58,7 proc. całkowitych przychodów Grupy.

Struktura geograficzna sprzedaży pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

Struktura sprzedaży według odbiorców (w tys. PLN)

	2019	%	2018	%	2017	%
Telekomunikacja, Media, IT	335 846	23,4%	316 416	23,1%	264 866	23,5%
Finanse i Bankowość	191 054	13,3%	204 532	14,9%	187 168	16,6%
Handel i Usługi	251 743	17,5%	202 406	14,8%	187 367	16,7%
Przemysł & Utilities	179 336	12,5%	138 344	10,1%	143 105	12,7%
Sektor Publiczny	130 352	9,1%	193 000	14,1%	64 018	5,7%
MSP - Polska	190 421	13,2%	160 874	11,7%	136 085	12,1%
MSP - DACH	100 411	7,0%	99 568	7,3%	99 771	8,9%
Medycyna	25 919	1,8%	27 351	2,0%	16 020	1,4%
Pozostałe	32 341	2,2%	27 128	2,0%	26 710	2,4%
RAZEM	1 437 423	100,0%	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%

W okresie 12 miesięcy 2019 roku sprzedaż do odbiorców z sektora TMT wyniosła 335 846 tys. PLN, co oznacza wzrost o 19 430 tys. PLN (tj. o 6,1 proc.) w porównaniu do analogicznego okresu roku 2018. Klienci z sektora finanse i bankowość zakupili produkty i usługi o wartości 191 054 tys. PLN, niższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego o 13 478 tys. PLN, tj. 6,6 proc. Znaczący wzrost odnotowała sprzedaż do klientów z sektora handel i usługi (wzrost o 49 337 tys. PLN, tj. o 24,4 proc.). Również przychody ze sprzedaży do odbiorców z sektora przemysł i utilities odnotowały wyraźny wzrost, o 40 992 tys. PLN, tj. o 29,6 proc. Przychody ze sprzedaży do odbiorców z sektora publicznego znacznie spadły, o 62 648 tys. PLN, tj. o 32,5 proc. Było to efektem znacznie niższej niż w 2018 roku

wartości dostaw wyrobów gotowych i hardwarem obcego realizowanych do klientów z tego sektora. Niewielki spadek przychodów nastąpił w przypadku sprzedaży do sektora medycznego (o 1 432 tys. PLN, tj. o 5,2 proc.). Klienci z sektora MSP-Polska zakupili produkty i usługi o wartości o 29 547 tys. PLN, tj. o 18,4 proc. wyższej od osiągniętej w analogicznym okresie roku poprzedniego. Sprzedaż do klientów z sektora MSP-DACH osiągnęła wartość bardzo zbliżoną do ubiegłorocznej (100 411 tys. PLN, tj. + 0,8 proc.). Przychody ze sprzedaży do pozostałych klientów wzrosły o 5 213 tys. PLN, tj. o 19,2 proc.

Struktura sprzedaży wg odbiorców pozostawała stabilna w ciągu roku obrotowego.

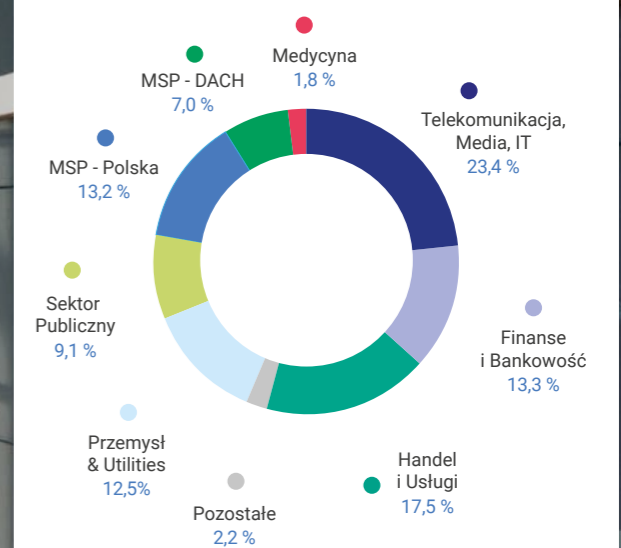
Geograficzna struktura sprzedaży

2019

Struktura sprzedaży według odbiorców (w tys. PLN)

2019

Sytuacja biznesowa w 2019 roku potwierdziła, że różnorodność oferty oraz utrzymywanie branżowej i geograficznej

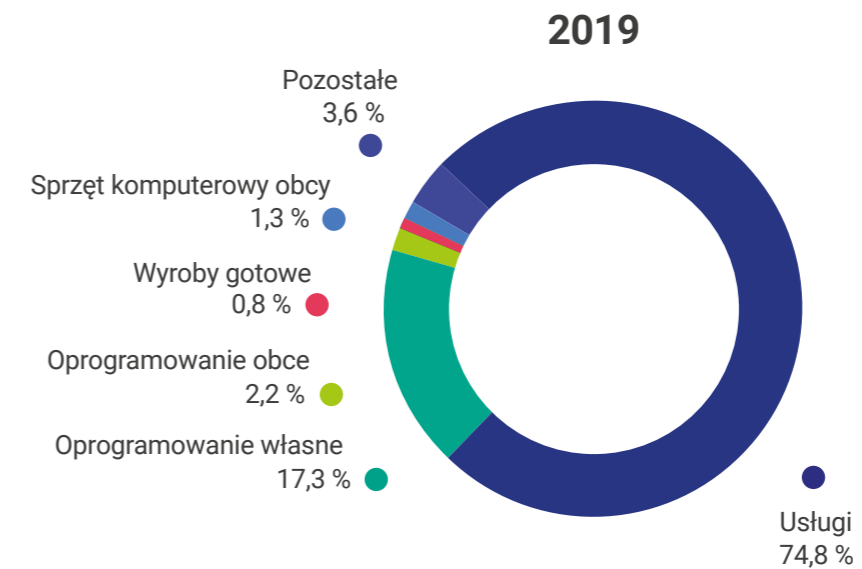
dywersyfikacji źródeł przychodów jest korzystne dla stabilnego rozwoju działalności Grupy Comarch.

Struktura sprzedaży wg rodzaju (w tys. PLN)

	2019	%	2018	%	2017	%
Usługi	1 074 965	74,8%	992 627	72,4%	871 415	77,4%
Oprogramowanie własne	249 442	17,3%	207 271	15,1%	175 174	15,6%
Oprogramowanie obce	30 997	2,2%	24 041	1,8%	13 475	1,2%
Wyroby gotowe	11 676	0,8%	42 216	3,1%	804	0,1%
Sprzęt komputerowy	19 134	1,3%	55 728	4,1%	10 096	0,9%
Pozostałe	51 209	3,6%	47 736	3,5%	54 146	4,8%
RAZEM	1 437 423	100,0%	1 369 619	100,0%	1 125 110	100,0%

W okresie 12 miesięcy 2019 roku struktura rodzajowa przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch uległa znacznym zmianom w porównaniu do odnotowanej w 2018 roku. Przychody ze sprzedaży usług informatycznych wzrosły o 82 338 tys. PLN, tj. o 8,3 proc. Znaczny wzrost odnotowały również przychody ze sprzedaży oprogramowania własnego: o 42 171 tys. PLN, tj. o 20,3 proc. Wzrost wartości przychodów z usług i oprogramowania własnego był efektem pozyskania w 2018 i realizacji w 2019 roku kontraktów o znacznej wartości, zwłaszcza w obszarze telekomunikacyjnym i handlowo-usługowym (kontrakty przeliczane wg MSSF 15). Przychody ze sprzedaży oprogramowania obcego wzrosły o 6 956 tys. PLN, tj. o 28,9 proc. Sprzedaż własnych wyrobów gotowych wyraźnie spadła wobec ubiegłego roku (o 30 540 tys. PLN, tj. o 72,3 proc.), podobnie zachowała się sprzedaż hardware firm trzecich, gdzie spadek przychodów wyniósł 36 594 tys. PLN (tj. o 65,7 proc.). W obu przypadkach było to efektem mniejszej wartości dostaw wyrobów gotowych i hardware obcego do sektora publicznego realizowanych w 2019 roku. W okresie 12 miesięcy 2019 pozostała sprzedaż wzrosła o 3 473 tys. PLN, tj. 7,3 proc.

Na przestrzeni całego roku 2019 struktura sprzedaży wg rodzaju utrzymywała się na stabilnym poziomie.

Kampus Comarch w Krakowie.

Zarząd

prof. zw. dr hab. inż. Janusz Filipiak

Założyciel i Prezes Zarządu Comarch SA

Paweł Prokop

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora Publicznego

Andrzej

Przewięźlikowski

Wiceprezes Zarządu
Dyrektor Sektora Finanse,
Bankowość i Ubezpieczenia

Zbigniew Rymarczyk

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora ERP

Konrad Tarański

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Finansowy

Marcin Warwas

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor Sektora Usługi

Rada Nadzorcza

Elżbieta Filipiak

Przewodnicząca Rady Nadzorczej

Andrzej Ryszard Pach

Wiceprzewodniczący
Rady Nadzorczej

Łukasz Kalinowski

Członek Rady Nadzorczej

Anna Pruska

Członek Rady Nadzorczej

Danuta Drobnik

Członek Rady Nadzorczej

Joanna Krasodomska

Członek Rady Nadzorczej

Tadeusz Włudyka

Członek Rady Nadzorczej

Komitet Audytu

Joanna Krasodomska

Przewodnicząca Komitetu Audytu

Danuta Drobnik

Członek Komitetu Audytu

Andrzej Ryszard Pach

Członek Komitetu Audytu

Organy
spółki

04

Struktura organizacyjna i kompetencyjna GK Comarch

prof. Janusz Filipiak

Założyciel i Prezes Zarządu Comarch SA
Strategie, HR, Marketing

Konrad Tarański

Członek Zarządu, Dyrektor Finansowy
Finanse, Administracja,
Wewnętrzne systemy IT

Paweł Prokop

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
PUBLICZNEGO

Andrzej Przewięźlikowski

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
**FINANSE, BANKOWOŚĆ
I UBEZPIECZENIA**

Zbigniew Rymarczyk

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
ERP

Marcin Warwas

Członek Zarządu,
Dyrektor Sektora
USŁUGI

Piotr Janas

Dyrektor Sektora
IoT

Marcin Romanowski

Dyrektor Sektora
E-ZDROWIE

Jacek Lonc

Dyrektor Sektora
**TELCO
SALES&BUSINESS
STRATEGY**

Paweł Workiewicz

Dyrektor Sektora
TELCO OSS

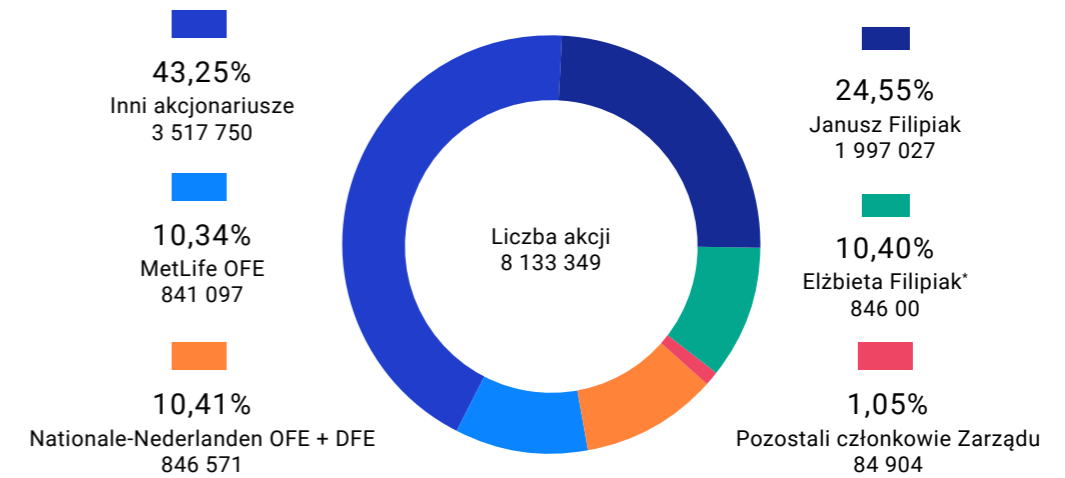
Andrzej Zasadziński

Dyrektor Sektora
TELCO BSS

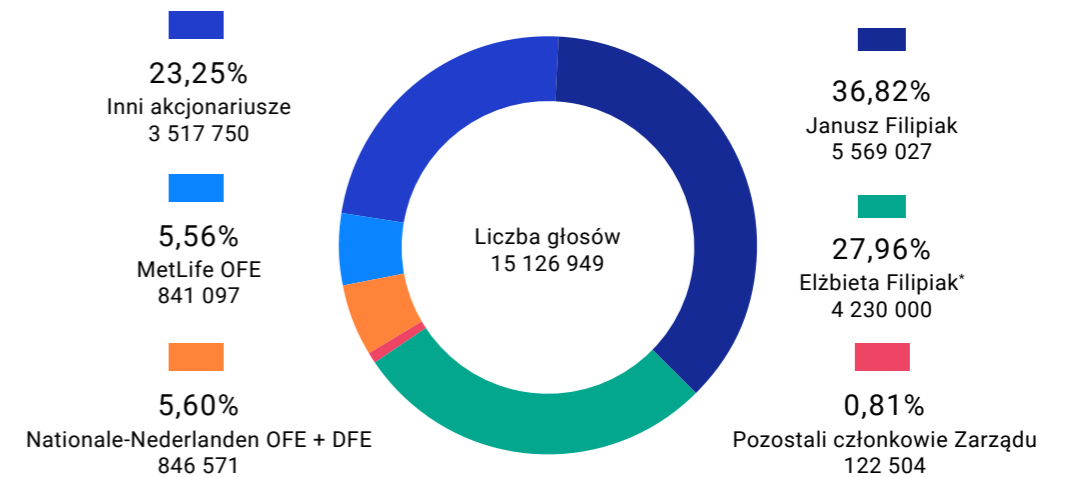
Akcjonariat

Na kapitał zakładowy Comarch SA składa się 8 133 349 akcji o łącznej wartości nominalnej 8 133 349 PLN. Zgodnie z informacją posiadaną przez Comarch SA, na dzień 31 grudnia 2019 r. akcjonariuszami posiadającymi co

najmniej 5 proc. głosów na WZA Spółki są: Janusz Filipiak, Elżbieta Filipiak, MetLife OFE oraz Nationale-Nederlanden OFE i Nationale-Nederlanden DFE.

Akcjonariat wg liczby akcji. Stan na dzień 29 kwietnia 2020 r.

Akcjonariat wg liczby głosów. Stan na dzień 29 kwietnia 2020 r.

*W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch SA otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-2-2020 z dnia 27 stycznia 2020 r.

Dodatkowo Zarząd Comarch SA otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch SA Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96 proc. wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-3-2020 z dnia 27 stycznia 2020 r.

Struktura organizacyjna GK Comarch

Comarch SA (Kraków, Polska)

POLSKA

- Comarch SA
- Comarch Technologies sp. z o.o.
- CA Consulting SA
- Comarch Management sp. z o.o.
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty
- Comarch Management sp. z o.o. SK-A
- Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A
- Bonus Management sp. z o.o. SK-A
- Bonus Development sp. z o.o. SK-A
- Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A
- Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A
- Comarch Healthcare SA
- Comarch Polska SA
- Comarch Comarch Cloud SA
- Comarch Infrastruktura SA
- iComarch24 SA
- CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
- Geopolis Sp. z o.o.
- Opso sp. z o.o.
- MKS Cracovia SSA

EUROPA

- Comarch S.A .S. – Francja
- Comarch R&D S.à r.l. – Francja
- Comarch Luxembourg S.à r.l. – Luksemburg
- Comarch LLC – Ukraina
- OOO Comarch – Rosja
- Comarch Technologies Oy – Finlandia
- Comarch UK Ltd. – Wielka Brytania
- Comarch Software Spain S.L.U. – Hiszpania
- Comarch Yazilim A .S. – Turcja
- Comarch SRL – Włochy
- Comarch s.r.o. – Słowacja
- Comarch AB – Szwecja
- Comarch AG – Niemcy
- Comarch Software und Beratung AG – Niemcy
- Comarch Solutions GmbH – Austria
- Comarch Swiss AG – Szwajcaria
- CAMS AG – Szwajcaria
- Comarch BV – Holandia

AMERYKA PÓŁNOCNA

- Comarch, Inc. – USA
- Comarch Canada, Corp. – Kanada
- Comarch Espace Connecté Inc. – Kanada
- Comarch Pointshub, Inc. – USA

AMERYKA ŚRODKOWA I POŁUDNIOWA

- Comarch Panama, Inc. – Panama
- Comarch Sistemas LTDA – Brazylia
- Comarch Chile SpA – Chile
- Comarch Colombia S.A .S. – Kolumbia
- Comarch Argentina SA – Argentyna
- Comarch Perú S.A .C. – Peru
- Comarch Mexico S.A . de C.V.

AZJA

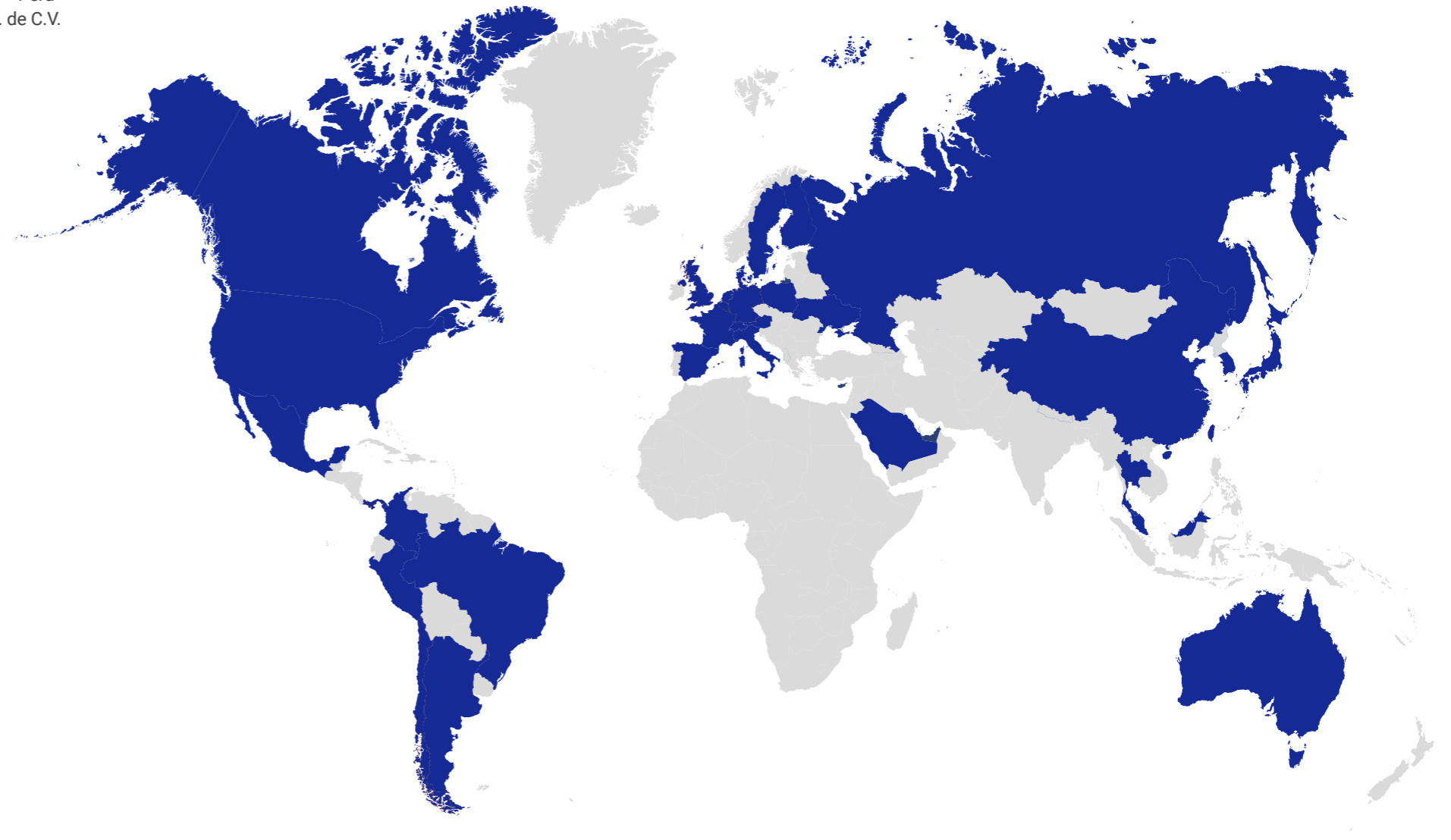
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. – Chiny
- Comarch Malaysia SDN. BHD. – Malezja
- Comarch Japan KK – Japonia
- Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)
- Comarch (Thailand) Limited

BLISKI WSCHÓD

- Comarch Middle East FZ-LLC – Zjednoczone Emiraty Arabskie
- Comarch Saudi Arabia Co. – Arabia Saudyjska

AUSTRALIA I OCEANIA

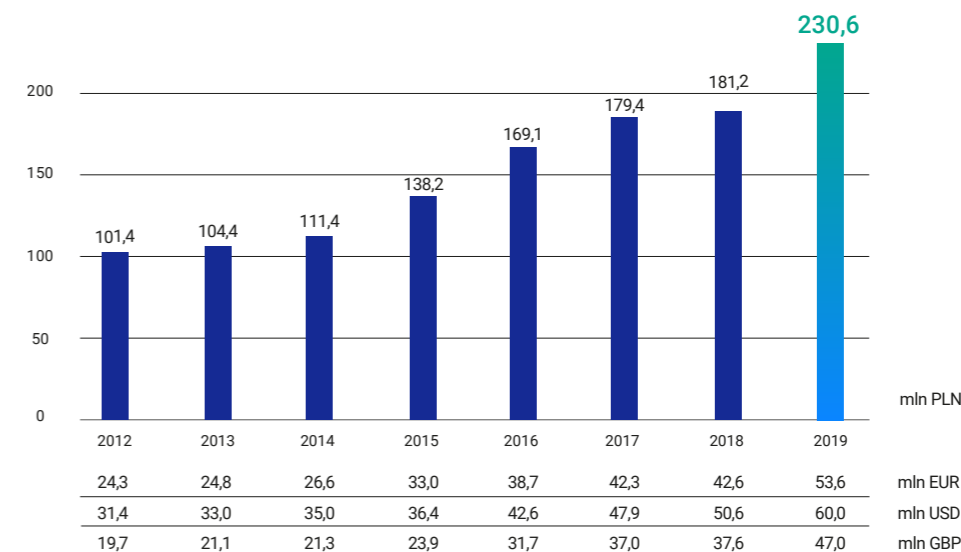
- Comarch Pty. Ltd (Australia)

05

Działania badawczo-rozwojowe

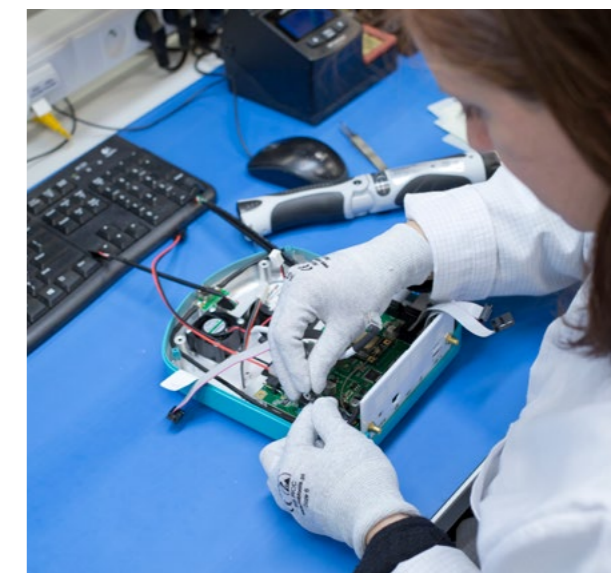
Wydatki na działania R&D w Grupie Kapitałowej Comarch

Projekty badawczo-rozwojowe

Globalizacja gospodarki światowej i liberalizacja handlu powodują zanikanie barier dla firm oraz ich produktów. Rynek IT staje się rynkiem otwartym i globalnym, na którym następuje ciągłe porównywanie cen i jakości dostępnych produktów. Wraz ze wzrostem obecności kapitału zagranicznego w Polsce, nawet firmy IT działające wyłącznie na polskim rynku muszą oferować produkty konkurencyjne z punktu widzenia rynku globalnego. Comarch od samego początku działania wypracowywał reputację firmy technologicznej wytwarzającej nowoczesne produkty i z sukcesem je sprzedającej na rynku zarówno krajowym, jak i zagranicznym. Dlatego nadal głównym celem strategicznym Comarch jest opracowywanie nowych, konkurencyjnych produktów, co pozwoli na zapewnienie dalszego rozwoju Comarch, a co za tym idzie zwiększenie wartości spółki. Utrzymanie dynamiki sprzedaży wymaga nakładów na rozwój produktów oraz właściwą ich promocję i marketing. Dotyczy to zarówno modyfikacji już istniejących produktów i technologii, jak również opracowywania nowych produktów.

Polityka Comarch zakłada prowadzenie prac badawczo-rozwojowych związanych z wdrożeniem nowych produktów oraz standaryzacją produktów od samego początku ich przygotowania dla klienta. Dzięki temu, o ile nawet produkt został przygotowany na potrzeby konkretnego klienta, to część lub całość oprogramowania/kodu może być następnie wykorzystana do przygotowania

standardowego produktu. W rezultacie owocuje to wyższą rentownością poszczególnych kontraktów oraz rozszerzeniem bazy klientów. Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w 2019 roku osiągnęły wartość 230 568 tys. PLN i tym samym osiągnęły 16,0 proc. przychodów ze sprzedaży Grupy Comarch. Comarch przeznaczył na nie zarówno środki własne, jak i aktywnie pozyskiwał fundusze europejskie.

Dofinansowanie projektów

COMARCH SA

W 2019 roku w ramach **Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Działanie 1.1 kontynuowana była realizacja projektu „Wytworzenie technologii „IoT Mesh” i narzędzi wspierających”.

W ramach Działania 1.1 „Projekty B+R przedsiębiorstw”, Poddziałania 1.1.2 „Prace B+R związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej”, realizowany był również projekt „Miasto zdrowia”.

Natomiast w ramach Programu **Horizon 2020** realizowana była umowa o finansowanie projektu „LIVING INNOVATION - Implementing RRI through co-creation of smart futures with industry and citizens” - LIV.IN.

COMARCH HEALTHCARE SA

W 2019 roku realizowana była umowa o dofinansowanie projektu „SOS dla ŁOM - realizacja nowoczesnej teleopieki medycznej dla mieszkańców Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego” ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego** na lata 2014-2020.

Natomiast z końcem I półrocza 2019 roku zakończył się projekt „Nieinwazyjny monitoring we wczesnym wykrywaniu migotania przedsionków (AF)” – NOMED-AF realizowany w ramach Strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych „Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych” – **STRATEGMED II**.

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Telekomunikacji

Business Support Systems

W obszarze systemów BSS, wspierających działalność biznesową operatorów telekomunikacyjnych w bezpośrednim kontakcie z klientami końcowymi, największe inwestycje w rozwój własnych rozwiązań podejmowane są w następujących kierunkach:

- po dostarczeniu najnowszej wersji portalu online Digital Sales do pierwszych klientów, kontynuowany jest intensywny rozwój rozwiązań do samodzielnej obsługi w kanałach bezpośrednich (platformy Digital Sales i aplikacji SelfCare, w tym wersji mobilnych na systemy iOS i Android zgodnych z podejściem Mobile First);
- rozbudowa możliwości wspierających sprzedawców w zakresie SFA (Sales Force Automation), głównie do obsługi kluczowego rynku klientów businessowych, poprzez rozbudowę procesów przedsprzedażowych i mechanizmów szybkich wycen;
- dostarczenie nowych narzędzi raportujących i analitycznych;
- nowe moduły do zarządzania rozwiązaniem i realizowanymi procesami przez zespoły back-office udostępnione z poziomu przeglądarki internetowej;
- dalsza rozbudowa standardowego API produktów zgodnie z rynkowymi standardami (np. TMF Open API), co przekłada się na obniżenie kosztów wdrożeń i zwiększenie możliwości integracji rozwiązań Comarch z rozwiązaniami firm trzecich;
- wsparcie najnowszych technologii i standardów rynkowych w zakresie świadczonych usług, przygotowujących do popularyzacji następujących technologii: 5G (m.in. obsługa standardów N28 i N40), network slicing oraz SDN/NFV;

- znaczące zmiany w architekturze, mające na celu dalszą poprawę wydajności i skalowalności poszczególnych rozwiązań, a przede wszystkim umożliwiające uru-

chamianie rozwiązań BSS przy pełnym wykorzystaniu możliwości wysokowydajnych środowisk chmurowych.

Internet of Things (IoT)

- W obszarze IoT (dawniej M2M - Machine to Machine), dostarczających rozwiązania dla masowego zarządzania funkcjami i łącznością w zakresie Internetu Rzeczy, następuje dalszy intensywny rozwój produktu IoT Connect;
- najnowsza wersja jest w pełni zbudowana w technologiach cloud, co zwiększa liczbę możliwych wariantów wdrożenia oraz poprawia skalowalność w miarę wzrostu biznesu klientów;
- pierwsza instalacja produkcyjna IoT Connect w chmurze została już zrealizowana dla dużego klienta w Szwajcarii;

- dla IoT Connect opracowany został moduł wsparcia sprzedaży, dedykowany dla usług IoT, wraz z kalkulacją marży i zarządzaniem cyklem umowy;
- całość rozwiązania IoT Connect została wyposażona w nowoczesny UI zgodny z nowymi wytycznymi Comarch, ujednolicającymi UX dla wszystkich aplikacji Comarch;
- aktualnie już wszystkie funkcjonalności systemu są dostępne za pomocą wysokowydajnego oraz nowoczesnego API.

Integrated Assurance & Analytics (IAA)

W ramach obecnie prowadzonych projektów udało się zbudować i zastosować u klienta systemy utrzymania sieci i usług, które wykorzystują funkcjonalności uczenia maszynowego (ML – Machine Learning) w dwóch obszarach:

- **Automated Situation Detection** – w oparciu o system uczenia maszynowego wykrywane są korelacje pomiędzy zdarzeniami z różnych domen telekomunikacyjnych. Na tej podstawie tworzone są wzorce pozwalające przyspieszyć wykrycie, a poprzez gromadzenie odpowiednich rekomendacji również usunięcie wpływu zdarzeń na dostępność i jakość dostarczanych usług. W ramach tych prac rozwojowych w przyszłym roku poszukiwane będą najskuteczniejsze modele AI (Artificial Intelligence) oraz gromadzona jest wiedza o sposobach przeciwdziałania skutkom.
- **Automated Baseline Generation and Anomaly Detection** – w tym przypadku na podstawie danych o wskaźnikach i indeksach budowane są modele do przewidywania tych wartości w przyszłości. Drugim elementem projektu jest korelowanie nieoczekiwanych przekroczeń tych przewidywanych wartości i powstawania anomalii. Podobnie jak w poprzednim punkcie, działania koncentrują się na poszukiwaniu efektywnych modeli i gromadzeniu wiedzy o sposobach rozwiązywania tak powstałych anomalii. Prace będą intensyfikowane w przyszłym roku.

W ramach przyszłych prac rozwojowo-badawczych należy zaliczyć udział Comarchu w projekcie Catalyst: AI-Driven Autonomous Service Assurance - C20.0.22 w ramach Telecommunication Management Forum. W tym projekcie demonstrowane są dotychczasowe dokonania Comarchu w zastosowaniu sztucznej inteligencji do rozwiązywania zadań związanych z utrzymaniem sieci i usług telekomunikacyjnych. Prowadzone będą również intensywne prace nad przypadkiem zastosowania technik uczenia maszynowego w sytuacjach związanych z zapobieganiem skargom klientów na działanie usług. Celem projektu jest sprawdzenie przydatności i zdobycie umiejętności zastosowania technologii baz grafowych a także bibliotek związanych z uczeniem maszynowym oraz doskonalenie operowania technologią BigData (Hadoop). Planowane jest zdemontowanie prototypowego rozwiązania na międzynarodowych konferencjach digitalowych.

Operations Support Systems (OSS)

Celem działań badawczo-rozwojowych w obszarze systemów sieciowych jest kontynuacja transformacji OSS w kierunku kompleksowego narzędzia mogącego zarządzać siecią hybrydową, w szczególności siecią 5G z rosnącą rolą domeny NFV/SDN (zarządzanie zwirtualizowaną siecią, sterowaną oprogramowaniem). Celem jest pokazanie maksymalnej automatyzacji procesu zarządzania taką siecią, co pozwala na redukcję kosztów oraz umożliwia świadczenie nowego rodzaju usług dla klientów końcowych operatora i/lub skrócenie czasu wprowadzenia nowych usług i technologii. System OSS będzie mógł dzięki temu zarządzać siecią zwirtualizowaną

i niewirtualizowaną (lub siecią hybrydową łączącą oba typy), według podobnych reguł w obszarze planowania, paszportyzacji sieci, konfiguracji i zapewnienia jakości sieci. Z pomocą Comarch OSS możliwe będzie również tworzenie i orkiestracja usług oraz sprawna alokacja zasobów sprzętowych.

Nowym działaniem z obszaru sieci 5G jest umożliwienie wdrożenia tzw. „network slicing”, który ma pozwolić operatorom telekomunikacyjnym na wprowadzanie nowych usług biznesowych. Koncepcja „network slicing” oparta jest na idei, aby udostępniać klientom biznesowym

dedykowane wycinki sieci („network slice”), będące swego rodzaju „wirtualną siecią”, która może być optymalizowana i dostosowywana do specyficznych wymagań np. różnych sektorów przemysłu Industry 4.0. Jednocześnie wiele takich wycinków sieci opartych jest na współdzielonej infrastrukturze sieciowej, co ma istotnie ograniczać koszty i czas dostarczenia tego rodzaju usług klientom operatora telekomunikacyjnego.

Jedną z ważniejszych „rewolucji” w projektowaniu systemów klasy OSS, jest tak zwany „AI/ML by design”. Oznacza to, że produkty Comarch mają być projektowane z myślą o szerokim zastosowaniu technologii sztucznej

Field Service Management System

Kontynuowane są prace nad rozwojem nowej funkcjonalności Automatycznego Dyspozytora, wykorzystującej algorytm heurystyczny do planowania zadań. Prace rozpoczęte w ramach R&D przeszły do przyspieszonej realizacji w ramach projektów realizowanych dla nowo pozyskanych klientów. Etisalat – operator z Bliskiego Wschodu – będzie pierwszym odbiorcą nowego rozwiązania i FSM Cloud.

Prowadzone są także prace związane z zaadoptowaniem poszczególnych części systemu do wymogów Comarch

inteligencji i uczenia maszynowego. Celem tego podejścia jest znaczące zwiększenie stopnia automatyzacji i „inteligencji” systemów, które mają pozwolić operatorom telekomunikacyjnym na znaczące oszczędności oraz jednocześnie zniesienie barier dla wprowadzania nowych usług wymagających „inteligentnej” sieci. Nacisk na technologie AI/ML jest tym bardziej istotny, ponieważ już teraz należy się przygotowywać do wdrażania sieci 6G, której to mottem przewodnim zmiany technologicznej jest wszechobecna sztuczna inteligencja (ang. Pervasive AI) i w tym obszarze Comarch chciałby budować przewagę konkurencyjną swoich produktów.

Design System. Dostosowanie aplikacji mobilnych FSM jest już mocno zaawansowane a zmiany w aplikacji backend zaplanowane są na drugą połowę 2020. Rozpoczynamy również integrację FSM z Comarch BI Point, aby ulepszyć funkcjonalność modułu raportowego, dostarczać większą liczbę wbudowanych raportów oraz umożliwić cross-selling obu systemów. W ramach realizowanych projektów rozwojowi ulegnie również widok dyspozytora, łącząc kalendarz, mapę i możliwość filtrowania w jeden spójny oraz interaktywny ekran, stanowiący podstawowe narzędzie pracy dyspozytora.

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Usługi

W ramach prac badawczo-rozwojowych dla grupy produktów Comarch Loyalty & Marketing zaimplementowane zostało nowatorskie podejście w zakresie wykrywania nadużyć i oszustw w programach lojalnościowych, wykorzystujące algorytmy sztucznej inteligencji oraz uczenia maszynowego (AI/ML) mające na celu wyszukanie anomalii w zachowaniu członków programu lojalnościowego. Prowadzone są także prace nad wykorzystaniem algorytmów AI/ML w celu generowania dla klientów personalizowanych ofert, biorąc pod uwagę historię transakcji danego klienta a także globalne wzorce zakupowe. Lojalnościowe aplikacja mobilna rozszerzana jest aktualnie o obsługę płatności mobilnych, umożliwiających wykonanie płatności za zakupy bezpośrednio z aplikacji bez konieczności używania innych form płatności, jak np. kart płatniczych. Celem udoskonalenia obszaru obsługi klienta programu lojalnościowego wprowadziliśmy ChatBota opartego o algorytmy uczenia maszynowego, zintegrowanego z popularnymi kanałami komunikacji jak komunikatory internetowe (np. Facebook Messenger czy WhatsApp). Wychodząc naprzeciw nieustannie rosnącemu zapotrzebowaniu na dostęp do aplikacji biznesowych dostępnych w modelu usługowym, wydana została nowa wersja systemu do

obsługi programów lojalnościowych – Comarch Loyalty Could, dzięki której klienci mogą korzystać z szerokiego wachlarza funkcjonalności już po kilku dniach od momentu podpisania umowy, bez czasochłonnego procesu wdrożenia systemu. Priorytetowym działaniem rozwojowym Comarch e-Invoicing jest udostępnienie naszych usług w pełnym modelu Cloud. Za pierwszy cel obraliśmy sobie umożliwienie wymiany faktur elektronicznych B2G na rynku niemieckim dla małych i średnich firm. Powyższy cel jest zgodny z głównym kierunkiem rozwoju Comarch e-Invoicing, którym jest spełnienie wymagań prawnych w poszczególnych krajach w kwestii wymiany faktur elektronicznych w obu modelach (Post Audit oraz Clearance). Skupiliśmy się zarówno na ekspansji na rynki europejskie, jak również globalnej ekspansji – Brazylii czy Indiach. Szczególny nacisk postawiliśmy na integrację z siecią PEPPOL oraz na bezpośrednią integrację z platformami rządowymi we Francji, Włoszech czy Brazylii. W celu dotarcia do nowych branż w obszarze EDI rozwijane są funkcjonalności związane z rozszerzonym procesowaniem zamówień (taka funkcja jest wymagana przez klientów z branży lotniczej) czy narzędziami raportującymi oraz zaawansowanym trasowaniem dokumentów w branży automotive.

Z punktu widzenia łatwości implementacji naszych usług szczególnie nacisk postawiliśmy na onboarding partnerów rozumiany zarówno jako sposób na rozpoczęcie wymiany dokumentów elektronicznych poprzez kanał web czy e-mail, ale również jako konfigurację klasycznego EDI.

W ramach rozwoju Master Data Management skupiliśmy się na modułach rozszerzających standardowy model GDSN, jak "Call for tenders" czy „Referencing request” służących zbieraniu ofert z rynku oraz rozszerzeniu sposobu gromadzenia i aktualizacji danych. Rozszerzyliśmy również model GDSN na kolejne kraje jak Niemcy, Belgia, Włochy czy USA. Aby sprostać nowym wytycznym firmy w kwestii wizualnego i technologicznego aspektu naszych rozwiązań wdrożyliśmy Comarch Design System w wybranych aplikacjach. W ramach działań R&D ICT wdrożono Demo Cloud, które składa się z prostego wizzarda. Narzędzie tłumaczy i prowadzi krok po kroku jak stworzyć 3 warstwową architekturę. <http://cloud.comarch.pl/>

Przeprowadzono również integrację pomiędzy SmartBSS a Open Stack (Kraków, Drezno, Lille), SmartBSS produkcyjnie nazwano Cloud Management Portal. Narzędzie umożliwia automatyzację procesu rejestracji użytkowników, pozwala na obserwację aktualnie używanych zasobów, kosztów, faktur. <https://management.infraspace-comarch.com/sc>

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze e-Zdrowie

Comarch Healthcare zajmuje się dostarczaniem kompleksowych rozwiązań dla sektora ochrony zdrowia. Prowadzi szereg projektów badawczo-rozwojowych (R&D), których celem jest stworzenie innowacyjnych technologii wspierających m.in. zarządzanie placówkami medycznymi i elektroniczną dokumentacją medyczną oraz monitoring pacjentów (z wykorzystaniem rozwiązań telemedycznych). W skład sektora wchodzi Centrum

Projekt „Miasto Zdrowia”

W ramach prac rozwojowych specjaliści Comarch opracowali innowacyjne rozwiązanie, dedykowane samorządom. Umożliwia ono sprawną, zintegrowaną realizację usług opieki zdrowotnej i profilaktyki dla mieszkańców. Jest to Platforma Analityczno-Raportująca, będąca komponentem Projektu „Miasto Zdrowia”. Służy do analizowania zgromadzonych danych, opracowywania raportów oraz

Platforma e-Care

Jednym z rozwiązań spółki jest Comarch e-Care – platforma telemedyczna pozwalająca na ciągły monitoring stanu zdrowia pacjentów w sposób zdalny. Ma ona zastosowanie

Stworzono Cloud kalkulator, dzięki któremu możemy w prosty sposób policzyć koszty zasobów w chmurze Comarch Cloud Infraspacem <http://infraspace.comarch.com/kalkulator-cloud> Uruchomiono regiony wsparcia ICT w Zjednoczonych Emiratach Arabskich w Dubaju oraz w Australii w Sydney. Uruchomiono nową usługę w Comarch Cloud Infraspacem: Load Balancer oraz prowadzono wiele prac nad nowymi usługami, które są kontynuowane w 2020 roku. W ramach działań R&D zrealizowanych dla produktu PowerCloud w BU Information Communication Technologies ustalono model biznesowy oraz koncepcję sprzętową rozwiązania. W grudniu uzyskano zgodę Zarządu na uruchomienie finansowania projektu oraz złożono zamówienie na niezbędne elementy od dostawców. Planowany odbiór sprzętu miał miejsce w styczniu 2020, planowana instalacja w CDC w Dreźnie w lutym 2020 (wykonano 26.02.2020).

Rozwiązanie PowerCloud to jest platforma umożliwiająca wirtualizacją i udostępnianie w modelu chmurowym platformy IBM Power Systems. Jest to rozwiązanie klasy IaaS oraz PaaS umożliwiająca wirtualizację systemów operacyjnych IBM i oraz AIX i Linux on Power. Planowane jest również stworzenie portalu samoobsługowego do zarządzania infrastrukturą. Całość rozwiązania może być zarządzana przez inżynierów systemowych Comarch.

Medyczne iMed24, stanowiące naturalne środowisko do rozwoju narzędzi IT dla medycyny.

Comarch Healthcare jako czołowy dostawca rozwiązań z zakresu zdalnej opieki medycznej w Polsce podejmuje liczne inicjatywy mające na celu popularyzację i zwiększenie dostępności telemedycyny.

rekomendowania działań prozdrowotnych. Pilotażowe projekty w ramach programu „Miasto Zdrowia” zostały uruchomione m.in. w Łodzi, Zabrzu, Suwałkach, Płocku i Brzegu. Ze zdalnych usług medycznych w ramach pilotaży skorzystało jak dotąd ponad 3000 pacjentów w całej Polsce.

między innymi w kardiologii, pulmonologii czy opiece senioralnej. Prowadzone nad nią prace badawczo-rozwojowe mają na celu rozbudowę platformy z systemu alarmowego

do systemu usługowego. Rozwijanymi funkcjami są m.in.: krótkotrwały oraz długotrwały monitoring, zarządzanie badaniami, raportowanie i automatyzacja procesów. Dodatkowo podjęto prace związane z przebudową interfejsu graficznego i sposobu zarządzania usługami.

Punkt Diagnostyczny Comarch

Punkt Diagnostyczny Comarch jest produktem, który był intensywnie rozwijany w 2019 roku. Punkty Diagnostyczne to stanowiska wyposażone w aparaturę pomiarową (m.in. ciśnieniomierz, rejestrator event EKG, termometr, wagę, pulsoksymetr), w których pacjenci mogą wykonać pomiary parametrów życiowych także poza placówkami medycznymi. Badania wykonywane są samodzielnie przez pacjenta lub przy wsparciu personelu, a następnie oceniane przez lekarzy za pośrednictwem platformy

Comarch HealthNote

W 2019 roku spółka udostępniła pierwszą aplikację mobilną dla pacjentów – Comarch HealthNote. Jest to internetowa książeczka zdrowia, pozwalająca na gromadzenie kompletnej i aktualnej historii zdrowia bezpośrednio w aplikacji mobilnej. Umożliwia prowadzenie pomiarów i wyników badań, monitorowanie dolegliwości, skanowanie oraz podgląd dokumentów medycznych oraz udostępnianie tych danych lekarzom. Comarch HealthNote posiada również wersję webową z komponentem dla lekarzy, służącą do odbierania danych pacjentów. Rozwiązanie jest całkowicie darmowe, zarówno dla pacjentów, jak i lekarzy.

Prace badawczo-rozwojowe obejmowały stworzenie aplikacji mobilnej i webowej z funkcją wprowadzania różnego rodzaju danych (symptomy, dokumentacja, pomiary) oraz

Platforma Analiz Medycznych (CMAP)

Ważnym elementem ekosystemu rozwiązań spółki jest Platforma Analiz Medycznych Comarch (Comarch Medical Analysis Platform – CMAP), do której trafiają zarejestrowane zdalnie zapisy EKG pacjentów. Zaimplementowane w niej algorytmy interpretują go i przeprowadzają zaawansowaną analizę zapisu EKG, wykrywając automatycznie istotne zaburzenia, tworząc możliwość wcześniejszej reakcji na wykryte zaburzenia rytmu serca. Rozwiązanie pozwala na istotne skrócenie czasu analizy EKG z długoterminowego monitoringu, a także przeprowadzenie pełnej weryfikacji zapisu bez manualnej obróbki sygnału. Platforma Analiz Medycznych Comarch wykorzystuje algorytmy pozwalające na wczesne wykrywanie między innymi: tachykardii, bradykardii, zatrzymania akcji serca czy migotania przedsionków.

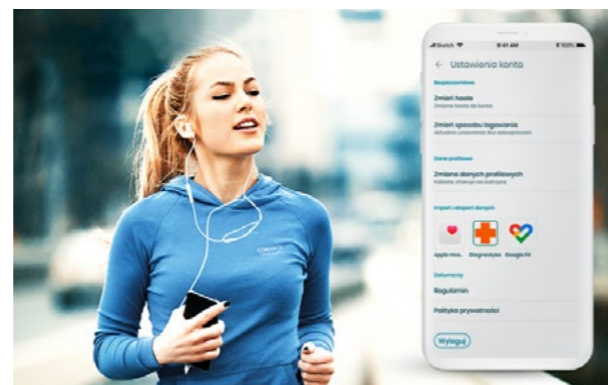
W ostatnich latach nastąpił duży rozwój algorytmów opartych o ML (Machine Learning). Osiągnięto etap, w którym algorytmy ML dorównują klasycznym metodom przetwarzania sygnałów cyfrowych (DSP). Otworzyło to

Wprowadzane zmiany umożliwią obsługę zdecydowanie większej liczby pacjentów (co pozwoli na uzyskanie efektu skali i optymalizacji kosztowej). Dodatkowym czynnikiem, który optymalizuje działanie platformy, jest wsparcie ze strony algorytmiki.

telemedycznej. Punkty Diagnostyczne dostępne są także w formie mobilnej walizki, ułatwiającej transport aparatury i kontrolę stanu zdrowia np. w domach opieki czy w domach pacjentów.

Prowadzone prace badawczo-rozwojowe obejmowały rozbudowę aplikacji, służącej do obsługi Punktu Diagnostycznego, dodanie nowych urządzeń pomiarowych oraz doskonalenie formy stacjonarnej i mobilnej.

ich udostępniania. Cały czas rozwijane są kolejne funkcje, związane z dodaniem nowych modułów i integracją z rozwiązaniami spółki oraz firm zewnętrznych.

możliwości skutecznego rozpoznawania zaburzeń oraz usprawniło analizę wykonywanych badań.

W odniesieniu do algorytmów prace badawczo-rozwojowe obejmują m.in.:

- przygotowanie algorytmów z wykorzystaniem metod uczenia maszynowego do rozpoznawania migotania przedsionków w sygnale EKG.
- przygotowanie algorytmów do oceny jakości sygnału EKG;
- przygotowanie algorytmów do klasyfikacji typów morfologicznych uderzeń w sygnale EKG.
- Wykorzystanie baz sygnałów EKG zebranych podczas realizacji projektów w celu uczenia algorytmów (uczenie półnadzorowane i nadzorowane).
- Rozwój metod detekcji zaburzeń w sygnale EKG ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń rytmu: migotania przedsionków, zaburzeń nadkomorowych. Wyniki prac wykorzystane zostaną w systemie do analizy długoterminowych badań EKG: Comarch CardioVest.

- Przygotowanie systemu ekspertowego wspomagającego przewidywanie potencjalnych problemów u pacjentów w oparciu o dane gromadzone w bazie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej.
- Przygotowanie systemu automatycznej detekcji zaburzeń w sygnale z cyfrowego stetoskopu.
- Prowadzone są również prace nad strukturyzacją dokumentów medycznych, aby umożliwić prezentację najważniejszych informacji, zestawień danych oraz ułatwić przeszukiwanie dokumentacji medycznej pacjentów.

Urządzenia

W odniesieniu do urządzeń medycznych prowadzone działania R&D skupiają się na:

- rozwoju własnej opaski typu „smart-watch” do monitoringu osób starszych, niesamodzielnych;

W zakresie software prace badawczo-rozwojowe obejmują m.in.:

- przygotowanie platformy CMAP do pracy w modelu usługowym, pozytywne zakończenie certyfikacji CMAP jako platformy do analizy sygnału EKG;
- przygotowanie jednolitej platformy zdalnego monitoringu opartej o usługi rozumiane jako zbiory komplementarnych badań;
- walidacja systemu Comarch CardioVest, służącego do analizy długoterminowego badania EKG oraz certyfikację systemu jako wyrobu medycznego.

- rozwoju nowej wersji PMA (Personal Medical Assistant), urządzenia do zdalnej opieki i diagnostyki kardiologicznej;
- stworzeniu nowego urządzenia mPMA (Mobile Personal Medical Assistant) do długotrwałego monitoringu kardiologicznego oraz monitoringu typu event.

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze IoT

Comarch IoT skupia się na intensywnych pracach badawczych i rozwojowych (R&D) w obszarze Internetu Rzeczy (IoT). Ponad połowa 200 osobowego zespołu, pracuje nad projektami typu R&D. Wyróżnikiem na tle innych sektorów Comarch jest opracowywanie rozwiązań zarówno softwarowych i hardwarowych nie tylko na potrzeby własne, ale również pozostałych jednostek. Tworzone urządzenia i rozwiązania technologiczne pozwalają poszerzyć funkcjonalności produktowe pozostałych departamentów.

Zespół specjalistów opracowuje własne moduły komunikacyjne i urządzenia IoT oraz urządzenia medyczne. Strategią jest wytwarzanie bloków HW & SW, które pozwolą na dostarczanie rozwiązań Internetu Rzeczy. Jest to swoista synergia specjalizacji i kompetencji, która owocuje powstawaniem innowacyjnych rozwiązań.

IoT Plant & IoT Lab

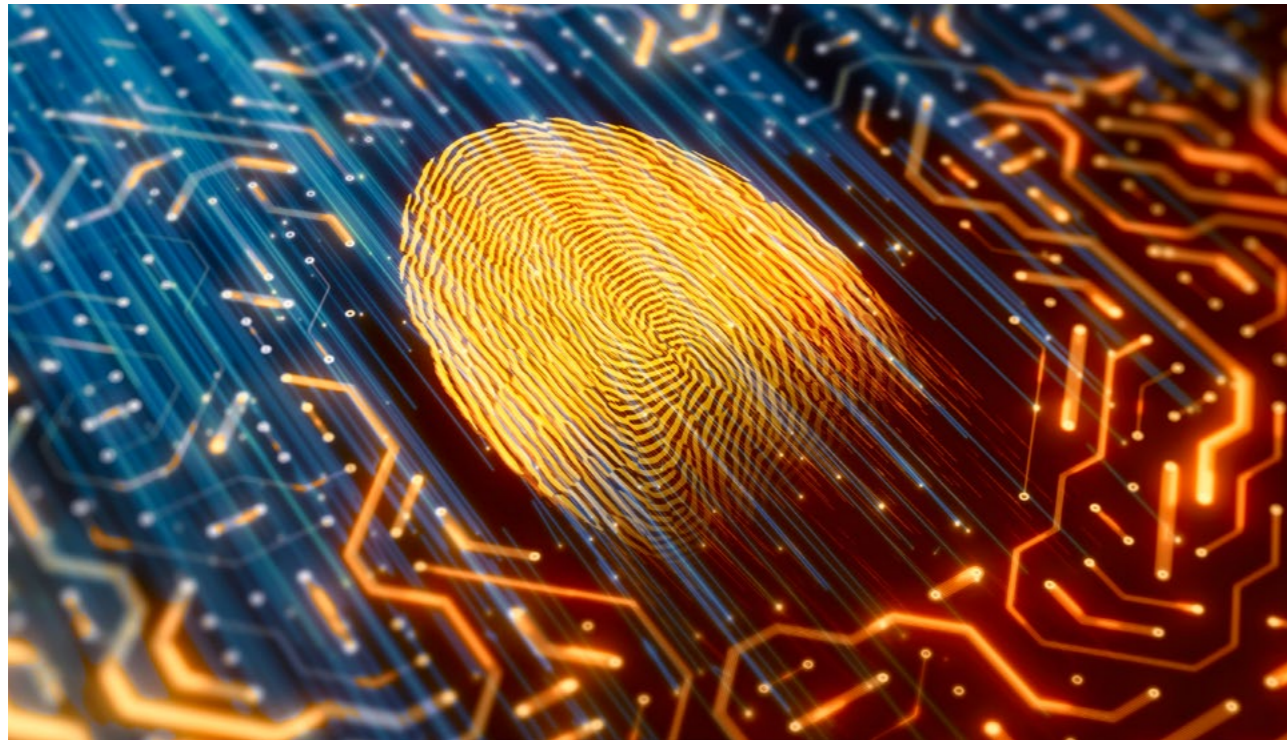
Stanowią centrum badawczo-rozwojowe Internetu Rzeczy, w którym działania R&D prowadzone są na najszerzą skalę, począwszy od prototypowania urządzeń elektronicznych EMS (w zakresie wzornictwa przemysłowego, projektowania elektroniki, rozwoju oprogramowania, prototypowania mechanicznego, odlewania próżniowego z wykorzystywaniem laserowej technologii druku 3D SLA, frezowania CNC) poprzez ich produkcję (selektywne nanoszenie powłok ochronnych, testy środowiskowe) skończywszy na montażu i poprodukcyjnej kontroli jakości oferowanych produktów.

Comarch IoT Platform

To rozwiązanie chmurowe pozwalające na implementację różnorodnych rozwiązań IoT. W ramach projektu tworzone i rozwijane są elementy, wchodzące w skład oferty rozwiązań takich jak Comarch Smart Metering. Prowadzone prace badawcze i rozwojowe dotyczą produktów takich jak: Comarch IoT Hub – IoT Gateway, modułów komunikacyjnych Comarch (IoT MESH, BLE, 3G/4G, LPWAN: NB-IoT, LTE-M LoRa), moduły Comarch Smart Lighting (będącego kontrolerem inteligentnego oświetlenia).

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Finanse, Bankowość, Ubezpieczenia

Projekty badawczo-rozwojowe, które prowadzi Dział R&D, dotyczą przede wszystkim wykorzystania sztucznej inteligencji (AI), a ściślej "deep learningu", czyli wykorzystywania sieci neuronowych do podejmowania decyzji. Poniżej nieco bardziej szczegółowy opis obszarów działań w tym zakresie:

Prewencja i detekcja oszustw finansowych

Cel: oprogramowanie, które ogranicza ryzyko przestępstw finansowych, w szczególności w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, wyłudzeniu odszkodowań i nieautoryzowanym transakcjom.

Scoring funduszy inwestycyjnych

Cel: nowy moduł dla platformy Comarch Wealth Management, który wspiera rekomendowanie produktów inwestycyjnych pod kątem przyszłej stopy zwrotu.

Narzędzia typu Robotic Process Automation (RPA)

Cel: narzędzia automatyzujące powtarzalne czynności back-office:

- KYC – wsparcie procesu gromadzenia i weryfikowania danych o klientach banku, głównie firmowych;
- Automatyczne gromadzenie i interpretowanie danych – rozumienie języka naturalnego;
- Generowanie raportów o przeanalizowanych klientach.

Cyberbezpieczeństwo

Cel: wsparcie produktów Comarch w obszarze cyberbezpieczeństwa: biometria, analiza behawioralna.

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze Administracji Publicznej

W ostatnich latach w Polsce ma miejsce wzrost nakładów na rozwój usług cyfrowych dla sektora administracji publicznej. Szczególny nacisk kładzie się na projektowanie i wdrażanie funkcjonalnych oraz użytecznych e-usług dla obywateli i przedsiębiorców, a także dostosowanie infrastruktury jednostek do realizacji zadań i obsługi spraw drogą elektroniczną. W Comarch prowadzimy wiele działań w zakresie R&D naszych produktów dla administracji centralnej i samorządowej. Prace rozwojowe platformy Comarch e-Urząd oraz Comarch EZD prowadzone są w kierunku osadzenia produktu w chmurze obliczeniowej (technologia konteneryzacji) oraz dalszej ścisłej integracji z innymi produktami z naszego portfolio, w tym między innymi: Comarch Ergo i Comarch ERP Egeria. Dużą innowacją jest opracowanie nowego silnika formularzy elektronicznych. Zespół projektantów prowadzi równocześnie badania użyteczności oraz prace nad poprawą UX systemów. Istotnym elementem jest dostosowanie produktów do identyfikacji wizualnej GK Comarch oraz systemu projektowania, aby dostarczyć w pełni spójny i przyjazny dla użytkownika produkt.

W ramach programu prac rozwojowych intensyfikowano inwestycje w rozbudowę funkcjonalności oprogramowania Comarch ERGO, które jest zintegrowaną platformą informatyczną gospodarki przestrzennej gminy, powiatu i województwa. Jest to jedyny w Polsce system do zintegrowanego prowadzenia ponad 60 rejestrów publicznych gospodarki przestrzennej. System ten może funkcjonować jako elektroniczna platforma Centrum Usług

Wspólnych wielu jednostek administracji publicznej. Główne kierunki prac rozwojowych koncentrowały się na rozwoju platformy Comarch ERGO w technologii chmury publicznej w modelu SaaS, jak i w modelu chmury prywatnej dla samorządów szczebla wojewódzkiego i powiatowo-gminnego. Trwają także prace badawczo-rozwojowe nad przygotowaniem modułów oprogramowania Comarch Ergo w modelu chmury hybrydowej, co pozwoli klientom w sposób elastyczny integrować w ramach wykorzystywanej przez siebie funkcjonalności, zarówno moduły zainstalowane na własnym sprzęcie w lokalizacji klienta, jak i te dostarczane w ramach usług chmurowych. Jednocześnie, żeby sprostać wymaganiom administracji publicznej w zakresie zarządzania i udostępniania danych przestrzennych, podjęto prace rozwojowe związane z wytworzeniem interfejsów zbudowanych w technologii WWW, za pomocą których mogą oni zbudować własne geoportale publiczne i ich usługi bez konieczności wykorzystywania komercyjnych rozwiązań klasy GIS.

Niezwykle istotnym obszarem prac rozwojowych było podjęcie prac koncepcyjnych i analitycznych zapewniających integrację produktów firmy Comarch kierowanych do administracji publicznej: platformy Comarch e-Urząd, Comarch EZD (elektroniczne zarządzanie dokumentami) oraz platformy Comarch ERGO. Ich celem jest dostarczenie administracji publicznej kompleksowych e-usług, zapewniających pełną elektroniczną obsługę obywateli i przedsiębiorców.

Działania badawczo-rozwojowe w Sektorze ERP

Prace prowadzone w ramach R&D w sektorze ERP jest to przede wszystkim wdrożenie sztucznej inteligencji (AI – Artificial Intelligence) w produktach.

Automatyzacja – Comarch Artificial Intelligence używa metod uczenia maszynowego w celu automatyzacji pracy z systemami sektora Comarch ERP w oparciu o wykonywane przez użytkownika, powtarzające się działania.

W ramach rozwoju prac Machine Learning stworzony został system pozwalający na automatyczne tworzenie i podpowiadanie domyślnego wzorca opisu analitycznego dla systemu ERP XL. Pozwala to użytkownikowi na pominięcie procesów tworzenia wzorca analitycznego oraz wyboru wzorca podczas opisywania dokumentu. Rozwiązanie zostało wyposażone w inteligentny system, który wybiera najbardziej prawdopodobny wzorec.

Rozwiązanie Comarch ERP WMS to program do zarządzania magazynem. W ramach prac rozwojowych przygotowano w nim graficzny konfigurator procesów. Jest to narzędzie, co pozwala szybko, łatwo i bez specjalistycznej wiedzy IT wykonać pracę związaną z tworzeniem oraz zmianą kolejnych kroków w procesach na magazynie. Wcześniej taka zmiana była możliwa przez wprowadzenie zmian w bazie danych i pisanie procesów bezpośrednio w SQL-u. Jest to narzędzie porównywane do konfiguratora procesów w narzędziach workflow, wykorzystywanych w systemach ERP. Obecnie prowadzone są też prace nad narzędziem przewidyującym piki sprzedaży dla towarów i odpowiednią wcześniejszą relokacją towarów na magazynie, tak, żeby te, które są najczęściej sprzedawane, znajdowały się bliżej strefy wydania. Innym stworzonym w ramach automatyzacji rozwiązaniem jest system podpowiadający kolejne etapy przetwarzania dokumentu dla systemu Comarch DMS. Automatyzuje to proces szukania odpowiedniego etapu, dzięki czemu użytkownik może pracować szybciej i wygodniej. Dodatkowo w DMS wdrożono także rozbudowane mechanizmy modelowania procesów o wbudowany kompilator C#, gdzie skompilowany kod jest automatycznie konfigurowany i udostępniany systemowi w postaci bibliotek DLL. Poza rozbudową modelowania procesów, mechanizm daje nieograniczone możliwości integracji z każdym obcym systemem. Kolejnym rozwijanym rozwiązaniem jest system wykrywający cykliczność w wystawianych fakturach. Dzięki temu systemowi, użytkownik może wygodniej automatyzować wystawianie faktur poprzez zaproponowanie wykorzystania mechanizmu faktur cyklicznych. Pozwala to na wygodniejszą i szybszą automatyzację pracy, bazując na informacjach o stronach transakcji finansowej, dacie wystawienia dokumentu czy na jakie produkty została wystawiona faktura. Mechanizm może być zastosowany w wielu systemach ERP.

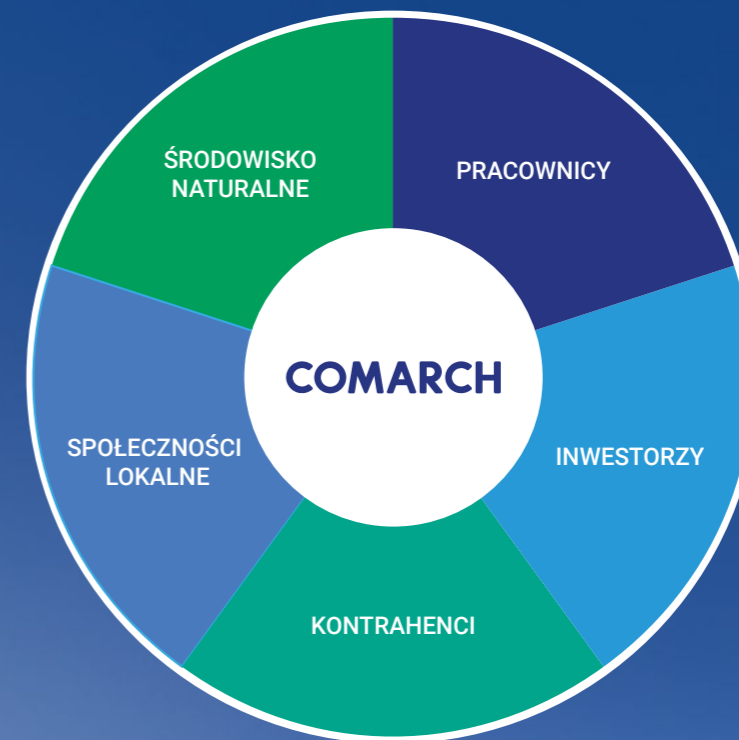
Dynamicznie rozwijanym narzędziem jest też system pozwalający na automatyczne odczytywanie faktur – Comarch OCR. Wykorzystanie wspomnianego systemu pozwala zmniejszyć nakład pracy podczas wprowadzaniu danych z papierowych faktur do systemów księgowych. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych metod uczenia maszynowego, użytkownik może otrzymać informacje takie jak dane kontrahentów, czy tabela produktów znajdująca się na fakturze sprzedaży lub fakturze zakupu, a także daty wystawienia dokumentów i numer rachunku bankowego z dokumentu. Comarch OCR również ma zastosowanie w wielu systemach ERP, a dodatkowo w systemie do obiegu dokumentów wzbogacony jest o automatyczne (bezosobowe) pobieranie dokumentów z dysku i wysyłanie ich do przetworzenia wg zdefiniowanych zadań cyklicznych. W ramach działań R&D powstały też dwie nowe aplikacje: Comarch e-Sprawozdania i Comarch ESEF. Są one odpowiedzią na ukazujące się zapotrzebowanie na nowoczesne, inteligentne rozwiązania IT. Comarch e-Sprawozdania to aplikacja służąca tworzeniu i zarządzaniu sprawozdaniami oraz dokumentami sprawozdawczymi w firmie. Z kolei Comarch ESEF to narzędzie konieczne dla firm, które w najbliższym czasie stoją przed koniecznością budowy swoich skonsolidowanych sprawozdań finansowych, zgodnie z nową regulacją ESEF w standardzie XBRL. Aplikacja Comarch ESEF pozwala na intuicyjne budowanie raportów we wspomnianym standardzie.

Ostatnim rozwijanym pomysłem jest wsparcie windykacji poprzez automatyczne wyznaczanie limitu transakcyjnego. Bazując na zwyczajach płatniczych klientów oraz danych sprzedażowych, wdrożony zostaje system wspomagania decyzji, który automatycznie wyznacza limit kredytowy.

Interesariusze

Podstawą identyfikacji i selekcji interesariuszy jest przyjęta przez Grupę Comarch definicja, zgodnie z którą interesariusz to podmiot, który ma wpływ i na którego wpływa swoją działalnością Grupa Comarch.

Kampus Comarch w Krakowie.

Lista grup interesariuszy organizacji:

- **Pracownicy** (pracownicy etatowi i współpracownicy, stażyści, praktykanci, studenci i potencjalni pracownicy, pracownicy podwykonawców i dostawców, inspekcja pracy i inne zbliżone instytucje nadzoru);
- **Inwestorzy** (akcjonariusze, inwestorzy instytucjonalni, inwestorzy indywidualni, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie, domy maklerskie, banki, KNF, KDPW, SEG);
- **Kontrahenci** (klienci instytucjonalni, klienci indywidualni, partnerzy biznesowi, społeczności użytkowników rozwiązań Comarch, dostawcy i podwykonawcy, lokalna administracja samorządowa oraz administracja rządowa);
- **Społeczeństwo** (społeczności lokalne w obrębie działalności Grupy Comarch, mieszkańcy i władze rządowe i samorządowe, media, szkoły wyższe i pracownicy naukowcy, organizacje techniczne i branżowe);
- **Środowisko naturalne** (organizacje ekologiczne, firmy recyklingowe).

Podejście organizacji do angażowania interesariuszy:

- **Pracownicy:** rekrutacje, rozmowy okresowe, spotkania wewnętrzne, wewnętrzny portal dla pracowników Everybody, Intranet, wewnętrzne publikacje, cykliczne akcje wspierające aktywny styl życia;
Cel dialogu: zapewnienie stabilizacji rotacji zatrudnienia poprzez wyjście naprzeciw oczekiwaniom pracowników, zapewnienie pracownikom możliwości rozwoju, stworzenie satysfakcjonującego i stabilnego miejsca pracy;
- **Inwestorzy:** regularne spotkania podczas konferencji wynikowych w Krakowie lub Warszawie (również interaktywne transmisje on-line i nagrania video), spotkania indywidualne oraz telekonferencje z Zarządem Spółki, stała współpraca Działu Rynku Kapitałowego i Ubezpieczeń, strona www Relacji Inwestorskich, udział w konferencjach organizowanych przez instytucje rynku finansowego i kapitałowego takie jak banki, fundusze inwestycyjne, GPW, KDPW, KNF i SEG;
Cel dialogu: zapewnienie przejrzystości informacyjnej, spełnienie potrzeb informacyjnych interesariuszy, budowanie wartości Comarch, dbałość o reputację Comarch;
- **Kontrahenci:** strona WWW, badanie satysfakcji klientów, spotkania biznesowe na potrzeby realizacji umów i podniesienie jakości świadczonych usług, organizowanie i wspieranie funkcjonowania społeczności użytkowników rozwiązań Comarch, np. w postaci cyklicznych spotkań (w tym coroczny Comarch User Group) czy prowadzenia stron dedykowanych rozwiązaniom Comarch w portalach społecznościowych;
Cel dialogu: badanie oczekiwań i opinii klientów, uwzględnianie głosu klienta w projektowaniu rozwiązań biznesowych, tworzenie produktów i usług dostosowanych do potrzeb klienta, partnerska współpraca z dostawcami;
- **Społeczeństwo oraz władze rządowe/samorządowe:** bieżąca komunikacja bezpośrednia, realizacja projektów sponsoringowych, budowanie partnerstw, realizacja wspólnych projektów, organizacja programów edukacyjnych i prewencyjnych na rzecz ochrony zdrowia, organizacja programów stażowych;
Cel dialogu: ponoszenie odpowiedzialności społecznej, wspieranie rozwoju społeczności, wsparcie studentów i absolwentów w zdobywaniu wiedzy i doświadczenia, zapewnienie przestrzegania wymogów i regulacji, tworzenie miejsc pracy;
- **Środowisko naturalne:** organizowanie akcji proekologicznych, współpraca z dostawcami mediów, producentami energii, organizacjami ekologicznymi i firmami recyklingowymi;
Cel dialogu: poprawa jakości środowiska naturalnego, ograniczenie zużycia energii, emisji zanieczyszczeń zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów.

Zintegrowany System Zarządzania

Comarch kładzie szczególny nacisk na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Działania podnoszące tę wartość podejmowane są w celu zaspokojenia wzrastających i ściśle określonych oczekiwań klientów działających na rynku krajowym i międzynarodowym. Dzięki ciągłym pracom nad doskonaleniem i rozwojem Zintegrowanego Systemu Zarządzania Comarch uzyskał:

- Certyfikat Zintegrowanego Systemu Zarządzania zgodnego z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2015-10 Systemy Zarządzania Jakością, PN-EN ISO 14001:2015-09 Systemy Zarządzania Środowiskowego, PN-N-18001:2004 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy, PN-ISO/IEC 27001:2014-12 Systemy Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji;
- Certyfikat Systemu Zarządzania Energią zgodnego z wymaganiami normy PN-EN ISO 50001:2012 Systemy Zarządzania Energią;
- Certyfikat Wewnętrznego Systemu Kontroli, spełniającego wymagania Kryteriów WSK;
- Certyfikaty potwierdzające, że System Zarządzania Jakością spełnia wymagania norm AQAP 2110:2016 Wymagania NATO dotyczące zapewnienia jakości w projektowaniu, pracach rozwojowych i produkcji oraz AQAP 2210:2015 Wymagania uzupełniające NATO do AQAP 2110 dotyczące zapewnienia jakości oprogramowania;
- Certyfikat potwierdzający, że System Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych spełnia wymagania normy EN-ISO 13485:2016 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych;
- Certyfikaty Zintegrowanego Systemu Zarządzania, Systemu Zarządzania Energią oraz Wewnętrznego Systemu Kontroli wydane zostały przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC). Jednostką certyfikującą dla systemu AQAP w Comarch jest Centrum Certyfikacji Jakości (CCJ) działające przy Wojskowej Akademii Technicznej. Certyfikaty Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych wydane zostały przez TÜV Rheinland Polska Sp. z o.o.

W ramach wdrożonego w Grupie Comarch Zintegrowanego Systemu Zarządzania funkcjonują następujące polityki zatwierdzone przez Zarząd: Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania, Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli, Polityka Bezpieczeństwa, Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców, Polityka Prywatności, Polityka Poszanowania Własności Intelaktuualnej Osób Trzecich, Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch, Polityka Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych.

Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

W maju 2014 roku Comarch podpisał „Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju”, a tym samym złożył zapewnienie, iż będzie aktywnie działał na rzecz realizacji celów rozwojowych nakreślonych w Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Treść Deklaracji stanowi dziesięć założeń, których realizacja pozwoli w przyszłości żyć godnie i mądrze korzystać z ograniczonych zasobów naszej Planety.

Podpisywanie Deklaracji odbywało się wraz z Inauguracją III Etapu projektu Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Uczestnicy spotkania zapoznali się z propozycjami działań zaplanowanych w ramach III Etapu Wizji 2050. Sygnatariusze Deklaracji mają możliwość zaangażować się w prace następujących grup roboczych: innowacje społeczne, zrównoważona produkcja i konsumpcja, odnawialne źródła energii, zazielenianie nowej perspektywy oraz małe i średnie przedsiębiorstwa.

Projekt Wizja 2050 nawiązuje do międzynarodowej inicjatywy, podjętej przez Światową Radę Biznesu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (World Business Council for Sustainable Development, WBCSD). Wizja 2050 jest wspólnym projektem Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Forum Odpowiedzialnego Biznesu i firmy doradczej PwC. Celem podjętych działań jest integracja biznesu w Polsce wokół idei zrównoważonego rozwoju, wskazanie przedstawicielom biznesu znaczenia wyzwań w tym zakresie oraz wzmocnienie dialogu administracji i biznesu na rzecz wypracowywania konkretnych rozwiązań dla wspierania realizacji celów rozwojowych Polski. Comarch od kilku lat współpracuje z organizacją odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Podpisując „Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju”, Comarch zobowiązał się do:

- opierania swoich działań o szeroką współpracę, innowacyjne myślenie oraz edukację zarówno własnych pracowników jak i społeczeństwa;
- prowadzenia działalności biznesowej w oparciu o zaufanie i dialog;
- podejmowanie współpracy z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników;
- stwarzania pracownikom warunków i możliwości rozwoju;
- promowania i wspierania wdrażania nowych rozwiązań technologicznych;
- tworzenia infrastruktury i prowadzenia inwestycji w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- podejmowania działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko;
- Wprowadzania rozwiązania polegającego na zmniejszeniu zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów jak i edukacji;
- prowadzenia dialogu z rządem i dzielenia się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki;
- podnoszenia poziomu etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszami.
- Ryzykiem dla powyższej Deklaracji jest niespełnienie jej założeń. Comarch sukcesywnie dąży do ich spełnienia poprzez skuteczną realizację procesów w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz realizację wszystkich wyżej opisanych polityk.

Deklaracja polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju

Świadomi wyzwań, przed którymi stoi polska gospodarka oraz z pełnym zrozumieniem dla konieczności podążania drogą zrównoważonego rozwoju, my, niżej podpisani deklarujemy:

1. nasze działania opierać o szeroką współpracę, innowacyjne myślenie oraz edukację zarówno własnych pracowników jak i społeczeństwa
2. prowadzić działalność biznesową w oparciu o zaufanie i dialog
3. podejmować współpracę z ośrodkami akademickimi i szkołami w zakresie edukacji przyszłych pracowników
4. stwarzać pracownikom warunki i możliwości rozwoju
5. promować i wspierać wdrażanie nowych rozwiązań technologicznych
6. tworzyć infrastrukturę i prowadzić inwestycje w oparciu o dialog oraz w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju
7. podejmować działania na rzecz zmniejszenia naszego negatywnego wpływu na środowisko
8. wprowadzać rozwiązania pozwalające na zmniejszenie zużycia energii, zarówno w zakresie wdrażania nowych rozwiązań technologicznych, optymalizacji procesów jak i edukacji
9. prowadzić dialog z rządem i dzielić się swoimi doświadczeniami w kwestiach istotnych dla przedsiębiorców i gospodarki
10. podnosić poziom etyki w biznesie, w tym w relacjach z wszystkimi grupami interesariuszy

Prawa człowieka

Grupa Kapitałowa Comarch szanuje i przestrzega krajowych standardów dotyczących praw człowieka oraz międzynarodowych standardów pracy, traktując je jako fundamentalne i powszechne. Respektuje i realizuje przepisy prawa pracy oraz bezpieczeństwa oraz higieny, a także dba, by pracownicy zawsze byli traktowani zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami.

Uznając prawo pracowników do wolnego zrzeszania się, Comarch podejmuje dialog z Przedstawicielami Pracowników. Comarch nie zidentyfikował przypadków, w których może dochodzić do naruszenia lub może występować poważne ryzyko naruszenia zrzeszania się i zawierania umów zbiorowych zarówno w ramach organizacji jak i wśród dostawców.

Comarch przestrzega zakazu dyskryminacji ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny.

Gwarantuje wolność poglądów, sumienia i religii oraz swobodę przekonań oraz wypowiedzi. Grupa Kapitałowa Comarch promuje pracę zespołową wolną od jakichkolwiek uprzedzeń i świadomie czerpie siłę i wartości wynikające ze zróżnicowania swoich pracowników. W zamian

dokłada wszelkich starań, by zapewnić swoim pracownikom godziwe i regularnie wypłacane wynagrodzenie, możliwość rozwoju, ciekawe oraz ambitne wyzwania oraz bardzo dobre warunki pracy.

Grupa Kapitałowa Comarch chroni prawa autorskie swoich pracowników, a także, w relacji do międzynarodowych standardów, szanuje własność intelektualną jako dobro indywidualne, bezpieczne od nadużyć.

Grupa Kapitałowa Comarch przestrzega zakazu pracy dzieci poniżej 16 roku życia, pracy przymusowej, stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego oraz znieważania, a także zakazu dotyczącego molestowania seksualnego, a miejsce pracy uznaje za wolne od tego typu praktyk.

Zarówno Comarch SA jak i Grupa Kapitałowa Comarch nie zidentyfikowały przypadków naruszenia praw człowieka, pracy dzieci lub pracy przymusowej, w tym również u podwykonawców. Nie wpłynęły żadne skargi w zakresie poszanowania praw człowieka.

Pracownicy spółek Grupy Comarch są szkoleni w zakresie polityk poszanowania praw człowieka i w obszarze etycznym w trakcie szkoleń *first step* organizowanych przez pracodawcę w pierwszych dniach pracy w Comarch.

Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli

Szeroko pojęty rozwój technologiczny i gwałtownie rosnąca konkurencja stawiają nowe wymagania dla oprogramowania, wdrażanych systemów informatycznych oraz towarów będących w obrocie. Konieczność spełniania tych wymagań powoduje, iż produkty dostarczane przez Comarch mogą być towarami o podwójnym zastosowaniu i zostać wykorzystane w sposób niezgodny z zasadami prawa krajowego i międzynarodowego. W celu zapobiegania takim praktykom, w ramach Grupy Kapitałowej Comarch wdrożony został Wewnętrzny System Kontroli, którego naczelnym dokumentem jest Polityka Wewnętrznego Systemu Kontroli. Główne założenia tej polityki są następujące:

- wykluczenie możliwości osiągnięcia zysku w sposób sprzeczny z wymaganiami Wewnętrznego Systemu Kontroli,
- zaniechanie obsługi obrotu towarowego, gdy jest on sprzeczny z prawem krajowym i międzynarodowym,
- egzekwowanie zasad Wewnętrznego Systemu Kontroli na wszystkich stanowiskach pracy związanych z obrotem towarami,
- nadzór Pełnomocnika ds. Kontroli Obrotu nad przebiegiem procesów Wewnętrznego Systemu Kontroli.
- w ramach Polityki Wewnętrznego Systemu Kontroli zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:
- ryzyko związane z niewłaściwą klasyfikacją produktów i usług w ramach WSK,
- ryzyko związane z podjęciem współpracy z kontrahentem znajdującym się na liście odmów,
- ryzyko związane z realizacją transakcji z podmiotami z krajów objętych sankcjami prawnymi,
- ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie WSK.

Minimalizacja ryzyk związanych z międzynarodowym obrotem towarami dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania”. W przypadku Wewnętrznego Systemu Kontroli istotną rolę odgrywają systemy informatyczne dedykowane zagadnieniom z nim związanym, np. system do obiegu umów, gdzie poszczególne kroki wymuszają określone działania wymagane przez WSK. Specyficzne dla WSK procesy, takie jak postępowanie z towarami i usługami podwójnego zastosowania czy weryfikacja kontrahentów na listach odmów, opisane są w procedurach wewnętrznych.

Nadzór nad procesami specyficznymi dla WSK odbywa się w ramach audytów wewnętrznych. Identyfikowane są wówczas niezgodności, potencjalne ryzyka oraz szanse. Prowadzone są również statystyki w tym zakresie. W 2019 roku w ramach audytów wewnętrznych nie zostały zidentyfikowane niezgodności z tego zakresu.

Polityka Bezpieczeństwa

Informacja i systemy przetwarzania informacji stanowią krytyczną i niezwykle ważną wartość firmy, dlatego Comarch kładzie duży nacisk na ochronę danych i aktywów własnych oraz klientów. Wdrożony został kompleksowy system ochrony informacji oparty na normach PN-ISO/IEC 27001:2014-12 i ISO/IEC 27002:2013. System jest certyfikowany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (PCBC) od 2008 roku w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania. System pokrywa wszystkie procesy wewnętrzne wspierające działanie firmy oraz procesy biznesowe i obejmuje całość aktywów firmy.

Regulacje Polityki bezpieczeństwa obejmują kwestie organizacyjne, podnoszenia świadomości pracowników, ochrony fizycznej aktywów, zabezpieczeń technicznych IT, ciągłości działania i reakcji na incydenty naruszenia bezpieczeństwa informacji. Zdefiniowano polityki i procedury wewnętrzne regulujące mające zapewnić poufność, integralność i dostępność danych Comarch oraz klientów, które w szczególności określają:

- Zasady klasyfikowania i postępowania z informacją,
- Politykę zarządzania siecią informatyczną Comarch,
- Zasady administracji systemami i aplikacjami,
- Zasady przebywania na terenie Comarch i dostępu do pomieszczeń Comarch,
- Zasady użytkowania aktywów i wnoszenie sprzętu,
- Zasady zabezpieczenia komputerów osobistych,
- Zasady zabezpieczenia nośników informacji,
- Zasady dostępu zdalnego,
- Zasady bezpieczeństwa poczty elektronicznej,
- Politykę haseł,
- Politykę ciągłości działania,
- Politykę antywirusową.

Wdrożono szereg środków organizacyjnych i technicznych zapewniających kompleksową i wielopoziomą ochronę danych oraz aktywów mających przeciwdziałać i minimalizować skutkom wystąpienia incydentów naruszenia bezpieczeństwa informacji.

System zapewnia ciągły proces monitorowania i reakcji na ryzyka dotyczące bezpieczeństwa informacji. Pozwala to ciągle doskonalić ochronę danych i aktywów Comarch oraz klientów. Wnioski z działania systemu zarządzania bezpieczeństwem są raportowane do Zarządu i podejmowane są konieczne akcje usprawniające oraz korygujące.

Wśród najistotniejszych zagrożeń, któremu przeciwdziałają wdrożone zabezpieczenia można wymienić:

- naruszenie bezpieczeństwa informacji;
- nieautoryzowane działania;
- niedostępność kluczowych usług i powierzchni Comarch;
- zgodność z przepisami prawa.

W ramach firmy działają dedykowane jednostki biznesowe zajmujące się ochroną informacji, definiujące i wdrażające standardy oraz monitorujące stan bezpieczeństwa aktywów Comarch. Opracowano plany ciągłości działania firmy mające na celu zachowanie ciągłości biznesowej w kluczowych dla firmy obszarach.

Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców

Comarch jako organizacja o charakterze globalnym specjalizująca się w projektowaniu, wdrażaniu oraz integracji zaawansowanych produktów IT, ma znaczący wpływ na funkcjonowanie łańcucha dostaw. Ponadto, jako firma, zdajemy sobie sprawę, że sukces podejmowanych przedsięwzięć nie zależy jedynie od nas, ale w dużej mierze również od naszych partnerów biznesowych. Kluczowe znaczenie ma kwestia odpowiedniego doboru kontrahentów, którzy w jak największym stopniu spełniają określone kryteria. Dzięki temu mamy pewność, że współpraca z nimi w żaden sposób nie zaburzy stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw.

W ramach Grupy Kapitałowej Comarch funkcjonuje Polityka Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców, która określa najważniejsze zasady, jakimi firma kieruje się realizując współpracę z partnerami biznesowymi. Ponadto, dokument ten stanowi zobowiązanie do prowadzenia zrównoważonej polityki zamówień i określa wymagania dla dostawców kluczowych.

Zobowiązania te realizowane są głównie poprzez:

- wspieranie i zachęcanie naszych klientów i dostawców, aby w swoich działaniach kierowali się zasadami etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska;
- budowanie dobrego partnerstwa z dostawcami, opartego na wzajemnej współpracy, zaufaniu i uczciwości;
- prowadzenie działań związanych z zamówieniami zgodnie z przepisami prawa i regulacjami prawnymi – krajowymi i międzynarodowymi;
- wybór dostawców z przekonaniem, że tylko odpowiedzialne praktyki w łańcuchu dostaw mogą zapewnić najwyższą jakość końcowego wyrobu lub usługi, jednocześnie dbając środowisko naturalne, dobre standardy pracy, etykę biznesu i społeczności lokalne.
- zakaz dyskryminacji we wszelkich jej przejawach, ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny;
- zakaz zatrudniania dzieci poniżej 16 roku życia oraz stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego, znieważania i molestowania seksualnego;
- wyeliminowanie pracy przymusowej.
- W ramach Polityki Zrównoważonego Rozwoju dla Dostawców zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:
- ryzyko zaburzeń stabilności i efektywności procesów realizowanych w ramach łańcucha dostaw;
- ryzyko nawiązania współpracy z kontrahentami niespełniającymi wymagań Polityki oraz naruszającymi zasady etyki, odpowiedzialności społecznej i ochrony środowiska;
- ryzyko związane z niewypłacalnością kontrahentów;
- ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym kontrahentów.

Współpraca oparta na wyznawanych przez Comarch zasadach, konsekwentne egzekwowanie wymagań względem kontrahentów oraz stosowanie mechanizmów weryfikacji i zapewnienia zgodności z obowiązującymi regulacjami pozwalają skutecznie minimalizować ryzyko niestabilności oraz niezgodności w ramach łańcucha dostaw.

Jesteśmy przekonani, że wysokie standardy postępowania w biznesie, do których przestrzegania zobowiązuje się Comarch, powinny również być egzekwowane od naszych kontrahentów. Dlatego też od naszych kluczowych dostawców wymagamy następujących zasad:

- zarządzanie oddziaływaniem na środowisko w sposób odpowiedzialny zgodnie z normą ISO 14001 lub podobnym standardem w celu zmniejszenia negatywnego wpływu na środowisko;
- stosowanie norm bezpieczeństwa i higieny pracy zgodnie z OHSAS 18001 lub podobnym standardem, aby zminimalizować zagrożenia związane z ryzykami zawodowymi oraz zapobiegać urazom;
- Stosowanie ze zrozumieniem dobrych praktyk biznesowych, kwestii społecznych oraz związanych z ochroną środowiska, które powiązane są z działalnością dostawcy;
- działanie zgodne z obowiązującymi przepisami prawa,
- uznanie prawa pracowników do zrzeszania się oraz do negocjacji zbiorowych;

Polityka Poszanowania Własności Intelktualnej Osób Trzecich

Grupa Comarch jako podmiot tworzący oprogramowanie, doskonale rozumie potrzebę poszanowania praw własności intelektualnej i ze swojej strony dąży do pełnego poszanowania własności intelektualnej osób trzecich, w tym innych twórców oprogramowania, a także dostawców oraz klientów Comarch. Comarch przestrzega regulacji prawnych dotyczących zasad poszanowania własności intelektualnej osób trzecich na poziomie prawa międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego oraz wspiera system ochrony własności intelektualnej. Comarch dokłada wszelkich starań w celu zapewnienia najwyższego poziomu ochrony praw własności intelektualnej osób trzecich.

Podstawowe cele polityki obowiązującej w Grupie Comarch w zakresie tych zagadnień to:

- dbanie o zapewnienie poszanowania własności intelektualnej osób trzecich,
- zapewnienie poszanowania patentów, znaków towarowych i innych praw własności przemysłowej osób trzecich,
- wykorzystywanie własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej osób trzecich zgodnie z przepisami prawa oraz uzyskanymi przez Comarch licencjami,
- korzystanie z oprogramowania osób trzecich wyłącznie w zakresie przyznanych Comarch licencji,
- ochrona własności intelektualnej, patentów, znaków towarowych oraz innych praw własności przemysłowej Comarch,
- ochrona interesów Comarch, w szczególności finansowych i prawnych,
- troska o wysoką jakość oferowanych produktów i usług,
- zarządzanie ryzykiem w zakresie objętym przez politykę,
- zarządzanie własnością intelektualną oraz licencjami.
- Cele szczegółowe Polityki wynikające z celów podstawowych to:
- ochrona własności intelektualnej dostawców i odbiorców Comarch,
- zaznajomienie pracowników Comarch z polityką i wyegzekwowanie jej przestrzegania,
- osiągnięcie przejrzystości zasad wykorzystywania własności intelektualnej osób trzecich przez pracowników Comarch,
- osiągnięcie jak najwyższego stopnia zrozumienia i poszanowania praw własności intelektualnej,
- zakaz wykorzystywania przez pracowników oraz współpracowników Comarch oprogramowania, które narusza własność intelektualną osób trzecich.

Comarch zmierza do osiągnięcia celów Polityki poprzez szkolenie pracowników oraz działanie w zgodzie z procedurami porządkującymi proces oceny, wyboru i pozyskiwania oprogramowania oraz przechowywania licencji dla:

- oprogramowania na potrzeby wewnętrzne Comarch: narzędziowego i biurowego,
- komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w produktach Comarch,

- komponentów programistycznych i kodów źródłowych do wykorzystania w usługach programistycznych realizowanych w taki sposób, że efekty pracy Comarch stają się własnością klienta (produkty dedykowane Comarch).

Cele polityki są realizowane również poprzez działania w ramach certyfikowanego Wewnętrznego Systemu Kontroli, zgodnie z procedurami obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.

Do obowiązków każdego pracownika oraz współpracownika Comarch należy znajomość i przestrzeganie Polityki Poszanowania Praw Własności Intelktualnej a także wynikających z niej procedur, w takim zakresie, w jakim ich one dotyczą, tj. w zakresie:

- odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania przez Comarch,
- odpowiedzialności za korzystanie z oprogramowania na sprzęcie komputerowym Comarch przez pracownika bądź współpracownika,
- sposobu uzyskania zgody na wykorzystanie własności intelektualnej stron trzecich w produktach Comarch i produktach dedykowanych Comarch,
- sposobu uzyskania zgody na zakup nowego oprogramowania.

W ramach Polityki Poszanowania Własności Intelktualnej Osób Trzecich zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- ryzyko korzystania z nielicencjonowanego oprogramowania na potrzeby wewnętrzne,
- ryzyko nielegalnego wykorzystania oprogramowania będącego własnością osób trzecich w produktach Comarch,
- ryzyko ewentualnych roszczeń finansowych i prawnych oraz strat wizerunkowych,
- ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym poszanowania własności intelektualnej osób trzecich.

Minimalizacja ryzyk związanych z poszanowaniem własności intelektualnej osób trzecich dokonywana jest w ramach mechanizmów opisanych w części „Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania”. Zarówno dostawca jak i odbiorca oprogramowania mają prawo do tego, żeby ich prawa własności intelektualnej były szanowane. Gwarancją poszanowania własności intelektualnej jest stosowanie przez pracowników oraz współpracowników Comarch odpowiednich procedur przy korzystaniu z tej własności. Realizacja działań zgodnie z przedstawionymi

wytycznymi minimalizuje ryzyko niezgodności z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie i ewentualnymi roszczeniami finansowymi. W przypadku wykrycia lub uzyskania informacji dotyczących nieprzestrzegania niniejszej Polityki, jak również przypadków naruszenia własności intelektualnej osób trzecich, Comarch obliguje swoich pracowników, współpracowników, dostawców oraz odbiorców do zgłaszania takich przypadków do Działu Jakości, BHP i Działu Prawnego za pośrednictwem dedykowanego adresu email.

Polityka Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych

Oprócz podstawowej działalności związanej z wytwarzaniem oprogramowania i systemów informatycznych oraz świadczeniem usług w tym zakresie, Comarch prowadzi również działalność w zakresie produkcji i wprowadzania na rynek wyrobów oraz usług medycznych.

Pod kątem wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo badane są wszystkie produkty wytwarzane przez spółki Comarch SA oraz Comarch Healthcare SA będące wyrobami medycznymi. Produkty te poddaje się stosownym analizom oraz certyfikacji.

Z myślą o podnoszeniu jakości życia i poczucia bezpieczeństwa oraz w trosce o zdrowie klientów, Comarch oferuje szeroką gamę wyrobów i usług medycznych. Oferowane produkty powstają jako odpowiedź na potrzeby rynku w zakresie profilaktyki oraz leczenia, i są przygotowywane na bazie najnowszych technologii, w wyniku współpracy wykwalifikowanych pracowników Comarch z naukowym środowiskiem medycznym. Comarch gwarantuje tym samym właściwą jakość i bezpieczeństwo oferowanych produktów, profesjonalną oraz etyczną obsługę, a także pomoc i porady dostosowane do indywidualnych potrzeb klientów.

W celu realizacji postanowień Polityki Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych Zarząd i pracownicy Comarch zobowiązują się:

- dostosowywać produkty i usługi do oczekiwań i wymagań klientów, zachowując wymagania przepisów prawnych w zakresie produkcji i dystrybucji wyrobów medycznych oraz świadczenia usług medycznych, a także w zakresie produktów i usług informatycznych,
- wprowadzać na rynek wyroby i usługi spełniające wymagania w zakresie jakości i bezpieczeństwa,

- rzetelnie informować o jakości i bezpieczeństwie oferowanych wyrobów i usług,
- ciągle i systematycznie dbać o jakość i konkurencyjność oferowanych produktów i usług,
- rozwijać współpracę z dostawcami w celu polepszenia jakości oferowanych produktów i usług,
- podnosić kwalifikacje,
- ciągle doskonalić skuteczność systemu zarządzania jakością wyrobów medycznych.

Środkiem realizacji powyższych celów są wdrożone i ciągle doskonalone systemy zarządzania jakością opracowane w oparciu o wymagania:

- dyrektywy 93/42/EEC Wyroby medyczne (MDD),
- normy EN-ISO 13485 Wyroby medyczne. Systemy zarządzania jakością. Wymagania do celów przepisów prawnych,
- normy ISO 9001 Systemy zarządzania jakością. Wymagania.

W ramach Polityki Jakości Systemu Zarządzania Jakością Wyrobów Medycznych zidentyfikowano następujące ryzyka krytyczne:

- ryzyko wprowadzenia na rynek wyrobów i usług niepełniających wymagań w zakresie jakości oraz bezpieczeństwa,
- ryzyko zagrożenia zdrowia, życia i bezpieczeństwa użytkowników wyrobów i usług medycznych,
- ryzyko pogorszenia jakości wyrobów i usług medycznych,
- ryzyko związane z wystąpieniem niezgodności z wymaganiami prawnymi i procedurami wewnętrznymi w zakresie dotyczącym wyrobów i usług medycznych.

Zarządzanie ryzykiem w zakresie wyrobów medycznych jest kwestią niezwykle ważną, uregulowaną systemowo. W ramach wdrożonego i certyfikowanego Systemu zarządzania jakością wyrobów medycznych zgodnego z normą ISO 13485, funkcjonuje proces zarządzania ryzykiem opisany w procedurach wewnętrznych. Proces ten obejmuje zasady identyfikowania zagrożeń związanych z wyrobem medycznym, jego akcesoriami oraz oprogramowaniem, szacowanie i ocenę dopuszczalności ryzyk, sterowanie tymi ryzykami oraz monitorowanie skuteczności sterowania.

W przypadku wyrobów medycznych istnieje również możliwość zgłaszania tzw. incydentów medycznych, czyli nieprawidłowości dotyczących wyrobu medycznego, które mogą lub mogły doprowadzić do śmierci albo poważnego pogorszenia stanu zdrowia pacjenta lub użytkownika wyrobu. W Comarch prowadzony jest rejestr takich przypadków. Od początku działalności w zakresie wyrobów medycznych nie zidentyfikowano incydentów medycznych.

Raportowanie czynników środowiskowych i innych

Grupa Comarch przestrzega lokalnych przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności. Promuje także ekologiczny styl życia wśród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska. W maju 2014 roku Comarch podpisał „Deklarację polskiego biznesu na rzecz zrównoważonego rozwoju”, a tym samym złożył zapewnienie, iż będzie aktywnie działał na rzecz realizacji celów rozwojowych nakreślonych w Wizji Zrównoważonego Rozwoju dla Polskiego Biznesu 2050. Treść Deklaracji stanowi dziesięć założeń, których realizacja pozwoli w przyszłości żyć godnie i mądrze korzystać z ograniczonych zasobów naszej

Bezpieczeństwo i higiena pracy

System nadzoru i badania wypadków

W Grupie Kapitałowej Comarch wypadki przy pracy badane są zgodnie z obowiązującymi przepisami przez zespół wypadkowy złożony z pracowników służby BHP oraz Przedstawicieli Pracowników. Protokoły ustalania okoliczności i przyczyn wypadków zatwierdzane są przez Pracodawcę. Rejestr wypadków przy pracy oraz dokumentacja wypadkowa podlega archiwizacji. Sposób zgłaszania i rejestrowania wypadków opisany jest w wewnętrznych procedurach opracowanych na podstawie obowiązujących wymagań prawnych oraz praktyki Comarch.

We wszystkich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch dotychczas nie odnotowano żadnych wypadków śmiertelnych i ciężkich. Nie zanotowano również wypadków wśród podwykonawców Comarch.

Comarch we wszystkich swoich oddziałach posiada grupę ratowników liczącą łącznie ponad 100 osób. Ratownikami

Działalność rady pracowników

W Comarch SA oraz polskich spółkach Grupy Kapitałowej Comarch nie utworzono związków zawodowych, w Comarch SA zamiennie powołano Przedstawicieli Pracowników, którzy funkcjonują na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji. Przedstawiciele pracowników są wybierani spośród wszystkich pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Wyboru

planety. Polityka środowiskowa oraz procedury funkcjonujące w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zobowiązują Comarch SA do podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne. W ramach wdrożonego Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001 Comarch zidentyfikował aspekty środowiskowe, które monitoruje, nadzoruje i na które wpływa. Raport Danych Niefinansowych za rok 2019 został opublikowany 29 kwietnia 2020 roku. Dokument obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Spółki Comarch SA oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Pełna treść raportu znajduje się na stronie: https://www.comarch.pl/files-pl/file_636/2019_Sprawozdanie_na_temat_informacji_niefinansowych.pdf

są pracownicy przeszkoleni z zasad udzielania pierwszej pomocy oraz postępowania podczas ewakuacji w sytuacji awaryjnej. Co 2 lata organizowane są szkolenia dla Ratowników, mają one na celu odświeżenie i usystematyzowanie wiedzy, informowanie o ewentualnych zmianach w standardach udzielania I-szej pomocy oraz o zmianach organizacyjnych w zakresie ewakuacji. Szkolenia mają także na celu uzupełnienie liczby Ratowników. Ratownicy mają do dyspozycji środki oraz instrukcje do udzielania pierwszej pomocy. Przygotowane zostały także instrukcje i listy kontrolne określające zasady postępowania podczas ewakuacji. Ratownikami są ochotnicy.

W Comarch SA i spółkach Grupy Comarch nie występują stanowiska pracy z przekroczeniami NDN (najwyższe dopuszczalne natężenia) i NDS (najwyższe dopuszczalne stężenia). Nie ma również stanowisk pracy z nieakceptowalnym poziomem ryzyka zawodowego.

dokonyują pracownicy Spółki co 2 lata. Przedstawiciele pracowników biorą udział m.in. w analizie wypadków przy pracy zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem. Pracodawca w 2016 roku prowadził konsultacje z przedstawicielami pracowników w sprawie zmian w regulaminie pracy. Proponowane przez pracodawcę zmiany zostały zaakceptowane jednomyślnie przez przedstawicieli pracowników. W polskich spółkach

Grupy Kapitałowej Comarch nie występują zbiorowe układy pracy. W 2019 pracodawca prowadził konsultację z przedstawicielami w sprawie wyboru instytucji zarządzającej Pracowniczymi Planami Kapitałowymi (PPK). Przedstawiciele wzięli udział w spotkaniach z dostawcami oraz przedstawili swoje rekomendacje, które zostały uwzględnione przy wyborze finalistów przetargu. Przedstawicielom nie udało się wskazać jednoznacznej rekomendacji (wynik głosowania wśród przedstawicieli zakończył się remisem) dla firmy, która miała zostać zwycięzcą przetargu.

W spółkach zagranicznych Grupy Kapitałowej Comarch w regionie DACH nie ma związków zawodowych. Istnieją natomiast rady zakładowe. Pracownicy wybierają radę zakładową dla danej lokalizacji, wówczas wszyscy pracownicy danej lokalizacji podlegają pod daną radę zakładową. Rada zakładowa nie jest obowiązkowa, decyzja o wyborze rady należy do pracowników. Nie wszyscy pracownicy mogą uczestniczyć w wyborach. Ograniczenia w wyborze rady związane są ze stażem pracy. Wybory odbywają się co kilka lat, regulowane jest to zapisami ustawy.

Rady zakładowe w poszczególnych spółkach Grupy Kapitałowej Comarch w rejonie DACH:

- Comarch Solutions AG – Innsbruck,
- Comarch AG – Monachium,
- Comarch Software und Beratung AG – Monachium, Berlin, Hamburg, Hanover, Dusseldorf, Brema, Drezno.

W spółce Comarch SRL (Włochy) nie funkcjonują związki zawodowe. Natomiast pracownicy podlegają narodowemu zbiorowemu kontraktowi pracy, który został stworzony, aby regulować relacje między pracownikami a pracodawcami. Zbiorowy, ponieważ wpływa na wszystkich pracowników w sektorze podlegającym umowie i krajowym, ponieważ dotyczy wszystkich firm, które znajdują się na terytorium Włoch. Reguluje stosunek pracy, np. harmonogram, kwalifikacje i obowiązki, wynagrodzenie itp. Spółka Comarch SRL podlega pod 'CCNL del commercio' (handel).

W pozostałych zagranicznych spółkach Grupy Comarch nie ma związków zawodowych. W niektórych z nich funkcjonują porozumienia sektorowe.

W żadnej ze spółek Grupy Comarch w ostatnim roku nie wszczęto sporów zbiorowych.

W każdej umowie inwestycyjnej Comarch zamieszcza klauzulę, w której wymaga od wykonawcy zachowania podstawowych praw pracowniczych. Taki zapis obejmuje m.in. obowiązek zatrudniania pracowników zgodnie z postanowieniami Kodeksu Pracy i przepisów wykonawczych dotyczących zatrudniania pracowników, wypłacania należnych im pensji i zapewnienia warunków pracy wymaganych przez prawo. Wykonawcy są również umownie zobowiązani do zapewnienia pracownikom bezpieczeństwa, higienicznych warunków wykonywania pracy oraz dobrego samopoczucia a także wypełniania postanowienia dotyczącego BHP.

07

Kodeks etyczny

Kampus Comarch w Krakowie.

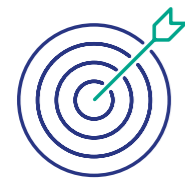
Kodeks Etyczny Grupy Kapitałowej Comarch

I. Najwyższe standardy etyczne

Grupa Kapitałowa Comarch jest przekonana o wadze przestrzegania w ramach swoich praktyk obowiązujących uregulowań, przepisów prawnych i postępowania, zgodnie z wyznaczonymi sobie standardami etycznymi. Jako lider rynku IT Europy Centralnej Comarch czuje się zobowiązany do promowania etyki oraz pragnie dołączyć do grona czołówki światowej pod względem odpowiedzialności korporacyjnej, przestrzegania praw człowieka i ochrony środowiska. Odpowiedzialność za osiągnięcie tego celu spoczywa na wszystkich pracownikach firmy Comarch. Niniejszy Kodeks Etyki został zatwierdzony przez Zarząd Grupy Kapitałowej Comarch, który zobowiązuje się do regularnej oceny przestrzegania zasad zawartych w kodeksie oraz aktualizowania jego treści na podstawie uzyskanych wniosków. Kodeks odzwierciedla wartości etyczne, jakim firma Comarch hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników Grupy Kapitałowej Comarch wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów i społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych.

Niniejszy kodeks znajduje się na stronach internetowych Comarch SA oraz Intranecie.

II. Misja Grupy Kapitałowej Comarch

Odpowiedzialność za sukces naszych klientów

Comarch jest globalnym dostawcą biznesowych rozwiązań IT obsługujących kompleksowo relacje z klientami i optymalizujących działalność operacyjną oraz procesy biznesowe. Głównym atutem firmy jest głęboka wiedza sektorowa, którą przekazujemy naszym klientom w postaci zintegrowanych systemów informatycznych. Comarch od początku swojej działalności kładzie nacisk na dostarczenie najwyższej jakości aplikacji i profesjonalnych usług, tak by mogły być optymalnie wykorzystane w codziennej działalności klientów. W tym wymiarze Comarch osiągnął mocną pozycję jako dostawca kompletnych rozwiązań informatycznych. Celem Grupy Kapitałowej Comarch jest dostarczanie innowacyjnych rozwiązań informatycznych wszystkim kluczowym sektorom gospodarki. Dla naszych klientów na całym świecie pracuje ponad 5 500 doświadczonych specjalistów i konsultantów. Bazując na najnowocześniejszych technologiach, wiedzy na temat trendów rynkowych i poczuciu odpowiedzialności, zrealizowaliśmy dotychczas tysiące kompleksowych wdrożeń zakończonych sukcesem w ponad 60 krajach na 6 kontynentach. Z oprogramowania Comarch korzysta kilkaset tysięcy firm w kraju i za granicą. Jesteśmy dumni z faktu, iż wielu naszych międzynarodowych klientów i analityków uważa Comarch za doskonały przykład prężnej firmy informatycznej z Europy Centralnej, która skutecznie podbija rynki globalne. Strategia rozwoju naszych produktów wspierana jest przez nakłady inwestycyjne na badania i rozwój, których wartość wynosi kilkanaście procent przychodów ze sprzedaży w każdym roku. Koncentrując swoje wysiłki na propagowaniu wiedzy, Comarch organizuje programy badawczo-rozwojowe oparte na współpracy konsultantów, analityków i klientów. Ideą tych programów jest upowszechnianie wiedzy oraz weryfikowanie naszej wizji rozwoju nowych technologii, z uwzględnieniem trendów rynkowych. Strategicznym punktem działalności Comarch jest wykorzystywanie zróżnicowanych doświadczeń i wiedzy pracowników firmy poprzez świadczenie pełnego zakresu usług informatycznych – od konsultingu, przez wdrożenia indywidualnych rozwiązań, aż po outsourcing.

III. Wartości, jakim hołduje Grupa Kapitałowa Comarch

Zarówno w relacjach wewnętrznych, jak i zewnętrznych ze swoimi interesariuszami Comarch hołduje uniwersalnym wartościom, promując: uczciwość, pracowitość i sumienność w wykonywaniu powierzonych zadań, jakość i innowacyjność jako cele postawione indywidualnie własnej pracy, otwartą współpracę dla dobra wspólnego, budowanie i utrzymywanie zaufania wśród współpracowników i partnerów biznesowych, a także szacunek, wyrozumiałość i pomoc, bez względu na zajmowane stanowisko czy różnorodność poglądów.

IV. Dbalność o najwyższe standardy pracy

Grupa Kapitałowa Comarch szanuje i przestrzega międzynarodowych standardów dotyczących praw człowieka oraz międzynarodowych standardów pracy, traktując je jako fundamentalne i powszechne. Respektuje i realizuje przepisy prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny, a także dba, by pracownicy zawsze byli traktowani zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami.

Uznając prawo pracowników do wolnego zrzeszania się, Comarch podejmuje dialog z wybraną radą przedstawicieli pracowników.

Przestrzega zakazu dyskryminacji ze względu na: rasę, status społeczny, pochodzenie etniczne, religię, upośledzenie, inwalidztwo, płeć, orientację seksualną, związek lub przynależność polityczną, wiek czy stan cywilny.

Gwarantuje wolność poglądów, sumienia i religii oraz swobodę przekonań i wypowiedzi. Grupa Kapitałowa Comarch promuje pracę zespołową wolną od jakichkolwiek uprzedzeń i świadomie czerpie siłę i wartości wynikające ze zróżnicowania swoich pracowników. W zamian dokłada wszelkich starań, by zapewnić swoim pracownikom godziwe i regularnie wypłacane wynagrodzenie, możliwość rozwoju, ciekawe i ambitne wyzwania oraz bardzo dobre warunki pracy.

Grupa Kapitałowa Comarch chroni prawa autorskie swoich pracowników, a także, w relacji do międzynarodowych standardów, szanuje własność intelektualną jako dobro indywidualne, bezpieczne od nadużyć.

Przestrzega zakazu pracy dzieci poniżej 16 roku życia, pracy przymusowej, stosowania kar cielesnych, przymusu psychicznego i fizycznego oraz znieważania, a także zakazu dotyczącego molestowania seksualnego, a miejsce pracy uznaje za wolne od tego typu praktyk.

V. Brak tolerancji dla korupcji, uczciwa konkurencja

Grupa Kapitałowa Comarch przestrzega zasad uczciwej konkurencji, zapobiegania przekupstwu, nielegalnym płatnościom i korupcji.

Obowiązkiem pracowników Grupy Kapitałowej Comarch jest unikanie działalności prowadzącej do konfliktu interesów, czyli przyjmowanie i oferowanie prezentów w ramach prowadzenia działalności biznesowo-handlowej. Nie wolno płacić ani proponować łapówek lub nielegalnych świadczeń urzędnikom państwowym, ani przedstawicielom partii politycznych, w celu zawarcia lub zachowania transakcji. Pracownicy Comarch nie mogą czerpać żadnych korzyści ani pomagać w osiągnięciu korzyści z zaistniałych okazji, jakie mogą powstać w wyniku wykorzystania informacji lub stanowiska w firmie.

VI. Partnerstwo w biznesie

Relacje z klientem

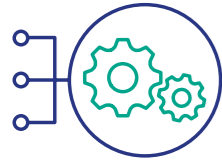
Najważniejszymi zasadami Grupy Kapitałowej Comarch są: odpowiedzialność za sukcesy klientów oraz szacunek i otwartość na ich potrzeby. Comarch dostarcza swoim klientom innowacyjne produkty IT o najwyższej jakości, co uzyskiwane jest jako efekt wysokich kompetencji, umiejętności i doświadczeń pracowników, współpracy z wiodącymi ośrodkami badawczymi i naukowymi zarówno w Polsce, jak i za granicą oraz dokłada wszelkich starań, aby dostarczone rozwiązania IT spełniały najwyższe standardy i oczekiwania klientów.

Kontakty z klientem rządowym

W zakresie kontaktów z klientami sektora publicznego (administracja centralna i samorządowa, spółki komunalne, spółki Skarbu Państwa, publiczne zakłady opieki zdrowotnej) stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zmianami). Przepisy te regulują sposób porozumiewania się z zamawiającym w trakcie trwania postępowania przetargowego, zakres czynności, jakie mogą być podejmowane przez strony postępowania, oraz środki ochrony prawnej.

Bezpieczeństwo w biznesie międzynarodowym

Grupa Kapitałowa Comarch by zapewnić kontrolę i bezpieczeństwo obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa Państwa, wdrożyła Wewnętrzny System Kontroli zapewniający stosowanie norm oraz wymagań prawnych międzynarodowych i krajowych.

VII. Zintegrowany System Zarządzania

Grupa Kapitałowa Comarch kładzie szczególny nacisk na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Działania podnoszące tę wartość podejmowane są w celu zaspokojenia wzrastających i ściśle określonych oczekiwań klientów działających na rynku krajowym i międzynarodowym.

Zintegrowany System Zarządzania zapewnia właściwą, systemowo administrowaną realizację wszystkich procesów biznesowych mających wpływ na jakość produktów i usług. Sprawne działanie systemu gwarantuje, że wszystkie procesy są monitorowane, doskonałe oraz przystosowywane do ciągle zmieniających się warunków rynkowych i technologicznych oraz do zmieniających się wymagań klienta. Wysoka jakość produktów i usług wspierana jest ciągłą troską o środowisko oraz o bezpieczeństwo pracowników i dostawców.

Stosowanie zasad systemów wdrożonych w Comarch przyczynia się do wzrostu zaufania pomiędzy firmą a klientami i dostawcami. Umacnia też wizerunek Comarch w oczach wszystkich podmiotów zainteresowanych efektami działalności naszej firmy w obszarach jakości oferowanych produktów i usług, oddziaływania na środowisko, zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapewnienia bezpieczeństwa informacji i danych oraz kontroli w obrocie towarami podwójnego zastosowania.

VIII. Ład korporacyjny – przestrzeganie zasad Corporate Governance

Ład korporacyjny (ang. corporate governance) to zbiór zasad postępowania, skierowanych zarówno do organów spółek oraz członków tych organów, jak i do większościowych i mniejszościowych akcjonariuszy. Zasady ładu korporacyjnego odnoszą się do szeroko rozumianego zarządzania Spółką. Comarch SA podlega nowemu zbiorowi zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, przyjętemu przez Radę Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie w 2015 roku.

Stosując się do Kodeksu Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW, Comarch jako spółka giełdowa działa według zasady „comply or explain”, której mechanizm polega na przekazywaniu przez spółkę rynkowi jednoznacznej informacji o naruszeniu dobrej praktyki.

Wszystkie rekomendacje oraz zasady zawarte w Kodeksie Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016 są przedmiotem corocznych sprawozdań dotyczących postępowania w zakresie przestrzegania zasad ładu korporacyjnego, sporządzanych przez Spółkę. Zarząd Comarch SA opublikował raport na temat stosowania przez Spółkę zasad i rekomendacji wynikających z nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego, który został zamieszczony na stronie internetowej Spółki. Zgodnie z opublikowanym raportem Spółka nie stosuje Rekomendacji IV.R.2 oraz zasady szczegółowej VI.Z.4.

IX. Świadomość ekologiczna

Grupa Kapitałowa Comarch przestrzega przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności.

Promuje także ekologiczny styl życia pośród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska naturalnego.

X. Biznes społecznie odpowiedzialny

Grupa Kapitałowa Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w działalność społeczną, propagując ideę stworzenia szerokiej platformy społecznej, na gruncie której propagowane są sport oraz najnowsze technologie IT.

W ramach działalności na rzecz sportu głównym przedmiotem zaangażowania społecznego Grupy Kapitałowej Comarch jest MKS Cracovia SSA – najstarszy w Krakowie klub sportowy, który uczestniczy w profesjonalnych ligach i zawodach w kilku dyscyplinach – najważniejsze to piłka nożna oraz hokej na lodzie. Grupa Kapitałowa Comarch jest także szeroko zaangażowana w propagowanie sportu wśród młodzieży.

Grupa Kapitałowa Comarch zapewnia swoim pracownikom stały i bezpłatny dostęp do centrum rekreacji, wybudowanego na terenie jej działalności, zachęcając swoich pracowników do aktywnego trybu życia.

Drugą ideą szeroko propagowaną przez Grupę Kapitałową Comarch jest popularyzacja wiedzy dotyczącej najnowszych technologii IT. Rokrocznie około 300 studentów kierunków informatycznych odbywa trzymiesięczne staże letnie w Comarch, które umożliwiają młodym ludziom poznanie najnowocześniejszych rozwiązań IT w biznesie. Grupa Kapitałowa Comarch wspiera także polską naukę, uczestnicząc w konferencjach naukowych.

Trzecim elementem działalności społecznej Grupy Kapitałowej Comarch jest sponsoring wydarzeń kulturalnych. W tym zakresie grupa wymienia m. in.: sponsoring festiwali kulturalnych, koncertów czy wydarzeń o znaczącej wadze społecznej.

Szczegółowy opis działań Comarch z zakresu społecznej działalności biznesu znajduje się w rozdziale 10 „Zrównoważony biznes”.

XI. Jak postanowienia kodeksu są wdrażane i egzekwowane

Wszelkie niejasności, problemy związane z interpretacją treści Kodeksu Etycznego rozwiązuje powołany przez Zarząd Rzecznik ds. Etyki. Pracownicy Comarch są zachęceni do zgłaszania wszelkich uwag i modyfikacji związanych z treścią niniejszego Kodeksu Etycznego.

Do obowiązków Rzecznika ds. Etyki należy:

- wspieranie pracowników w przestrzeganiu kodeksu etycznego,
- promowanie idei kodeksu wewnątrz firmy,
- aktualizacja treści kodeksu,
- odpowiadanie stosownymi przedsięwzięciami na bieżące problemy pracowników związane z etyką podejmowanych przez nich działań biznesowych.

Najważniejsze wydarzenia w 2019 roku

Uroczystość Jubileuszu 20-lecia notowań Comarch na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.
Od lewej: Marek Dietl, prezes Zarządu GPW w Warszawie, Elżbieta Filipiak, Przewodnicząca Rady Nadzorczej Comarch, prof. Janusz Filipiak, prezes Zarządu Comarch

Comarch świętuje dwudziestolecie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie

W 2019 roku minęło 20 lat od debiutu Comarch na Giełdzie Papierów Wartościowych. Z tej okazji 25 września w budynku warszawskiej giełdy odbyło się spotkanie, które było okazją do podsumowania historii notowań akcji Comarchu na dużym parkiecie.

Podczas spotkania w swoim wystąpieniu prof. Janusz Filipiak, założyciel i prezes Comarch, zaprezentował istotną rolę giełdy w rozwoju polskich firm oraz pokazał, jak spółka wykorzystwała fundusze pozyskane z emisji akcji do globalnego rozwoju przedsiębiorstwa.

Natomiast w dyskusji panelowej na temat rynku kapitałowego w Polsce udział wzięli Marek Dietl, prezes Giełdy Papierów Wartościowych, Paweł Borys, prezes Polskiego Funduszu Rozwoju oraz Paweł Przewięźlikowski, prezes Selvita.

Akcje Comarchu zadebiutowały na warszawskim parkiecie w 1999 roku. Cena za jedną akcję wyniosła wówczas 151 zł, czyli ponad 100 proc. więcej niż cena emisyjna, która została ustalona na 47 zł. Taki wynik oznaczał, że inwestorzy wycenili Comarch na 230 mln zł i spółka znalazła się wówczas w piątej dziesiątce największych pod względem wartości firm giełdowych. W 2000 roku nastąpiła druga emisja akcji, która zasiła spółkę kwotą 70 mln zł. W 2002 roku Comarch zdecydował się na emisję obligacji zamiennych, co przyniosło firmie 40 mln zł. Łącznie Comarch dzięki giełdzie pozyskał 124,1 mln zł. Środki uzyskane z emisji akcji pozwoliły na realizację przyjętej w 1999 roku długoterminowej strategii firmy. Zakładała ona rozwój oraz sprzedaż produktów i technologii własnych, wyjście na rynki międzynarodowe, akwizycje, dywersyfikację odbiorców, a także zwiększenie zatrudnienia oraz inwestycje we własną infrastrukturę, m.in. budynki biurowe w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej oraz ośrodki przetwarzania danych zarówno w Polsce, jak i za granicą.

W 1998 roku podjęliśmy decyzję o wejściu na giełdę. Nie potrzebowaliśmy kapitału. Natomiast firma rozrosła się, zatrudnialiśmy kilkaset osób, mieliśmy obroty idące w wiele milionów dolarów. Na dorocznym spotkaniu kadry menedżerskiej młodzi współpracownicy stwierdzili, że musimy stać się spółką giełdową, aby uzyskać niezbędny prestiż na rynku oraz po to, by dalej się rozwijać. Dzięki emisji udało się ustabilizować firmę, zarządzanie i dalej rosnąć. Co ważne, wejście na giełdę to nie tylko pozyskanie kapitału w kluczowym dla spółki momencie, ale potrzebny do wyjścia na szerokie zagraniczne wody wzrost wiarygodności i budowa wizerunku. Historia Comarch pokazuje, że giełda dla polskich przedsiębiorstw prywatnych może być niezwykle ważna. Niestety, nie wszystkie widzą korzyści z obecności na giełdzie, obawiając się przede wszystkim nadmiernych regulacji, ale giełda naprawdę pomaga firmom.

mówi Janusz Filipiak,
założyciel i prezes Zarządu Comarch.

Konferencja „Partnerstwo 2019”

Co roku Comarch organizuje konferencję „Partnerstwo”, czyli spotkanie dla sieci partnerów biznesowych krakowskiej spółki informatycznej. Firmy te na co dzień współpracują z Comarch przy wdrożeniach systemów z rodziny ERP, czyli rozwiązań do zarządzania przedsiębiorstwem. W tym roku konferencja odbyła się w dniach 10-11 października w Łodzi. Program „Partnerstwa” to cykl warsztatów i prelekcji, podczas których uczestnicy mają okazję zapoznać się z nowościami w ofercie Comarch, trendami na rynku IT, a także zastosowaniem nowych technologii w systemach informatycznych. Podczas konferencji ogłaszane są również wyniki konkursu „Partner Roku” dla firm, które przeprowadziły najciekawsze wdrożenia rozwiązań z rodziny Comarch ERP. W 2019 roku wyróżnienia zostały przyznane w dziewięciu kategoriach: główne produkty Comarch ERP, najlepsza kampania marketingowa, nagroda specjalna IDG Computerworld oraz nagroda od publiczności. Zwycięzcami tegorocznej edycji zostały firmy partnerskie: CDN Partner we Wrocławiu, ERP Serwis, Graphcom, Infortes, OrderSoft, Prospeo, Standard Polish Enterprise SPE IMEX oraz Supremo.

17. edycja wakacyjnego stażu Comarch

30 września 2019 roku zakończyła się 17. edycja wakacyjnego stażu Comarch. Staż odbył się w 12 miastach i wzięło w nim udział 350 uczestników.

W tym roku studenci mieli do wyboru profil: programistyczny, telekomunikacja, embedded, inżynier systemowy, AI/ML lub staż UX/UI. Każdy ze stażystów pracował przy realnych projektach, a dla 75 proc. z nich był to także początek dłuższej współpracy z Comarch, ponieważ zdecydowali się zostać w firmie na dłużej.

Wakacyjne staże IT w Comarch są największym tego typu przedsięwzięciem w Europie. Uczestnikom naszego programu dajemy możliwość wejścia na rynek pracy i zdobycia pierwszego, cennego doświadczenia.

Otwarcie Strefy Innowacji Comarch

W siedzibie głównej firmy Comarch w Krakowie powstała Strefa Innowacji, czyli przestrzeń w której produkty i usługi spółki informatycznej zostały zaprezentowane w sposób multimedialny. Na poszczególnych stoiskach można zapoznać się z możliwościami zastosowania systemów informatycznych i technologicznych Comarch, w tym telediagnostyki oraz monitoringu telemedycznego, rozwiązań z zakresu e-mobility, sklepu przyszłości i innych, w tym uwzględniających IoT, 5G, sztuczną inteligencję a także rozwiązania Virtual Reality.

Przestrzeń Comarch Innovation Space została podzielona na kilka stref. Każda z nich prezentuje rozwiązania IT dla poszczególnych sektorów gospodarki m.in. instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, operatorów sieci telefonicznych, placówek medycznych a także firm z branży handlu detalicznego oraz przedsiębiorstw produkcyjnych. Stoiska są uzupełnione o multimedialne prezentacje, opisujące studia przypadków wdrożeń zrealizowanych przez Comarch.

Strefa Innowacji Comarch to jedno z nielicznych tego typu miejsc w Polsce, gdzie w jednej przestrzeni zostały zaprezentowane zaawansowane technologie informatyczne w multimedialny sposób. Przestrzeń została przygotowana z myślą o przedsiębiorcach, którzy często chcą poznać kompletną ofertę Comarch. Strefa jest również otwarta dla uczniów szkół średnich oraz studentów wszystkich kierunków studiów.

Nowe biura Comarch

W 2018 roku Comarch otworzył biura w Rzymie oraz w Sydney. Założenie spółki w Australii oznacza, że Grupa Kapitałowa Comarch prowadzi działalność biznesową na wszystkich zamieszkałych kontynentach.

Comarch jest obecny na Antypodach od 2017 roku i realizuje m.in. projekt dla australijskiego operatora zakładów wzajemnych i gier. W ramach umowy dostarczy platformę do zarządzania relacjami z klientami oraz wsparcia działań marketingowych od strony informatycznej, zbudowaną w oparciu o system Comarch Loyalty Management. Podobne wdrożenie jest realizowane dla globalnego koncernu paliwowego, który jest właścicielem sieci stacji benzynowych w Australii.

Natomiast we Włoszech firma prowadzi działalność od 2015 roku, kiedy to zostało otwarte biuro w Mediolanie. Na Półwyspie Apenińskim spółka zrealizowała już ponad 60 projektów dla ponad 40 firm działających w różnych sektorach, w tym dla handlu detalicznego, FMCG, branży podróżniczej, hotelarstwa, linii lotniczych, telekomunikacji, ubezpieczeń, finansów oraz opieki zdrowotnej.

Sponsoring klubu piłkarskiego OSC z Lille

W marcu 2019 roku Comarch został sponsorem ekstraklasowego, zajmującego obecnie drugie miejsce w Ligue 1, klubu piłkarskiego OSC z Lille we Francji. Firma informatyczna wspiera piłkarzy do końca sezonu 2019-2020.

Sponsoring drużyny z Lille ma na celu stworzenie współpracy na szerszą skalę, która przyczyniłaby się do zbudowania większej rozpoznawalności marki Comarch we Francji. Przez cały sezon logo Comarch będzie widniało na koszulkach piłkarzy z Lille, jak również na telebimach areny stadionu Pierre Mauroy w Lille oraz na oficjalnych znakach siedziby klubu LOSC.

Comarch, występując w charakterze oficjalnego sponsora klubu piłkarskiego LOSC, potwierdza chęć wzmocnienia swojej obecności na rynku francuskim.

Comarch partnerem głównym obchodów 100-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

Wśród pracowników Comarch jest wielu absolwentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, dodatkowo firma mocno współpracuje z uczelnią na wielu polach od początku powstania spółki. Decyzja o podjęciu partnerstwa Comarch przy obchodach 100-lecia AGH była kolejnym krokiem w zacieśnieniu relacji z uniwersytetem.

Oficjalne obchody rozpoczęły się 4 października 2018 r i trwały do 19 października 2019 roku. W ramach jubileuszu odbyły się liczne konferencje, wystawy oraz koncerty. Jednym z ważniejszych punktów obchodów był I Światowy Zjazd Absolwentów AGH. W zjeździe wzięło udział ponad 1000 osób z całego świata. AGH odwiedzili goście m.in. ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Australii, RPA, Wietnamu czy Kuby. Podczas konferencji wykłady wygłosili profesorowie AGH. Jako pierwszy wystąpił Przewodniczący Rady Uczelni prof. Janusz Filipiak z prezentacją pt. „Współpraca uczelni z przemysłem – Społeczna odpowiedzialność biznesu”.

Konferencja Comarch User Group

W dniach 18-19 września odbyła się kolejna edycja Comarch User Group – dwudniowej konferencji poświęconej najnowszym osiągnięciom technologicznym oraz najświeższym trendom rynkowym dotyczącym automatyzacji procesów biznesowych. To wyjątkowe wydarzenie zostało zorganizowane, aby zapewnić dziesiątkom specjalistów ze świata IT i biznesu wyjątkowe forum społecznościowe, na którym mogliby podzielić się pomysłami i koncepcjami dotyczącymi przyszłości systemów i serwisów do zarządzania strukturą biznesową i nie tylko. W konferencji udział wzięło ponad 250 gości z 31 krajów, którzy odwiedzili główną siedzibę w Krakowie. Reprezentując jedno z najbardziej rozwiniętych firm w wielu branżach, uczestnicy mieli okazję wziąć udział w ponad 50-ciu inspirujących prezentacjach oraz nawiązać kontakt z innymi innowatorami w dziedzinie Customer Experience. Ponadto wszyscy mieli również okazję zobaczyć nasze najnowsze i nadchodzące produkty.

Comarch z nagrodą „Laureat polski we Francji”

Comarch otrzymał nagrodę INVEST 2018 w kategorii „Laureat polski we Francji”. To wyróżnienie zostało przyznane w ramach konkursu organizowanego przez Ambasadę RP w Paryżu za wkład firmy w budowę relacji dwustronnych oraz poprawę wizerunku Polski poprzez pokazywanie innowacyjnej i dynamicznej strony polskiej gospodarki. Uroczysta gala odbyła się 21 listopada 2019 roku w siedzibie Ambasady RP w Paryżu.

Spółeczna odpowiedzialność biznesu i fundamenty CSR w Comarch

Biznes odpowiedzialny społecznie w znacznej mierze oparty jest na działaniach na rzecz lokalnej społeczności. Grupa Kapitałowa Comarch od początku swojej działalności szeroko angażuje się w działalność społeczną, propagując ideę stworzenia szerokiej platformy społecznej, na gruncie której propagowane są sport, najnowsze technologie, działania promujące zdrowy tryb życia i ochronę środowiska, pomoc zwierzętom, jak również zaangażowanie w kulturę oraz wspieranie inicjatyw lokalnych społeczności.

Comarch jako firma społecznie odpowiedzialna uwzględnia w swojej strategii nie tylko interesy biznesowe, ale również interesy społeczności lokalnych, wśród których funkcjonuje.

Fundamentem, na którym budowane są działania z obszaru społecznej odpowiedzialności spółki jest przyjęty i funkcjonujący w firmie Kodeks Etyczny, który odzwierciedla wartości, jakim firma hołduje i jakich chce przestrzegać. Stanowi on dla pracowników wzorzec postępowania w stosunku do współpracowników, przełożonych oraz klientów, partnerów oraz społeczności lokalnych, zarówno w relacjach biznesowych, jak i okołobiznesowych.

Szczegółowe sprawozdanie dotyczące CSR w Grupie Comarch są co roku dokumentowane i prezentowane w raporcie społecznej odpowiedzialności biznesu Grupy Comarch, który jest zamieszczony w Internecie na stronie: <http://www.comarch.pl/o-firmie/zrownowazony-biznes/csr/>

Odpowiedzialność społeczna jest istotnym elementem, który jest stale rozwijany i poprzez który firma buduje wizerunek oraz zaufanie do marki Comarch. Z pomocą przychodzą pracownicy, bez których odpowiedzialność społeczna nie istniałaby.

Każdego roku Grupa Comarch obserwuje wzrost zaangażowania pracowników w podejmowane akcje w obszarze CSR. Do komunikacji, możliwości zgłaszania nowych zagadnień w tym obszarze został utworzony email: csr@comarch.pl.

STYCZEŃ

- Ślizgawki dla pracowników
- Turniej szachowy

01

LIPIEC

- Start rywalizacji ComarchONrun i ComarchONbike
- Rozpoczęcie programu stażowego
- Mariacki Festiwal Organowy

07

02

LUTY

- Ślizgawki dla pracowników
- Tłusty Czwartek
- Konferencja Future Digital Finance w Nowym Jorku

08

08

SIERPIEŃ

- Bieg Fabrykanta
- 4F Półmaraton Praski
- 8. Bieg Charytatywny Fundacji Tesco

MARZEC

- Futbolowa Liga Szóstek - rozpoczęcie rozgrywek piłkarskich
- 16. Krakowski Półmaraton Marzanny
- 5. Krakowski Bieg „Dla małych serc”
- Zakończenie sezonu hokejowego 2018/2019
- Zakończenie rozgrywek Siatkarskiej Biznes Ligi

03

WRZESIEŃ

- Poland Business Run
- 4RestRun
- Rozpoczęcie sezonu hokejowego 2019/2020
- Last Night of the Proms
- Zbiórka z okazji Światowego Dnia Zwierząt
- Zakończenie program stażowego
- Dzień Programisty
- Polska - Japońska konferencja studentów

09

KWIECIEŃ

- Konferencja Ciemna strona UX
- Bieg nocny
- Realizacja projektów z konkursu grantowego ComarchCares
- Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego „Projekt na szóstkę”
- Wykład na uczelni w Parmie

04

05

PAŹDZIERNIK

- Biegnij Warszawo
- 6. PZU Półmaraton Królewski
- Bieg IT Wrocław
- Wycieczka na Babią Górę
- USA-Central Europe Women in Business Summit

10

05

- Maraton rowerowy Lang Team
- Bieg Firmowy Wrocław
- Bieg Ulicą Piotrkowską
- Śniadanie rowerowe
- Charytatywny Turniej Piłki Nożnej „Lubelskie IT dla Dobrego Wychowania”
- Burza Mózgów AGH
- Łódzki Test Informatyków

11

11

LISTOPAD

- Bieg Niepodległości
- Zbiórka świąteczna w Krakowie
- Meetup dev.js Kraków #7
- Meetup J/va Meetup #3
- WUD Kraków

06

- Survival Race Poznań
- The Color Run Warszawa
- Traithlonowa Sztafeta Firm
- Mundial Comarch
- The Color Run Kraków
- Zazieleniamy Kraków
- Graduation Project – rozdanie dyplomów
- Rowerem do pracy – rozpoczęcie udziału w kampanii
- Meetup dev.js Kraków #6
- Warsztaty Comarch BSS&IoT w Kuala Lumpur

06

GRUDZIEŃ

- Bieg Mikołajkowy
- Mikołajki dla dzieci w oddziałach
- Świąteczna zbiórka na rzecz potrzebujących
- Akcja edukacyjna Załóż odblask
- Ślizgawki dla pracowników
- Spotkania wigilijne w oddziałach
- CDT – warsztaty dla dzieci w Warszawie
- Women in Tech
- Rozdanie stypendiów na Uniwersytecie w Dreźnie

12

12

Comarch dla kultury

Mariacki Festiwal Organowy

Comarch jest sponsorem Mariackiego Festiwalu Organowego od samego początku jego istnienia. Jest to cykl letnich koncertów, odbywających się w murach najslynniejszego kościoła Krakowa. Podczas kilku lat trwania wystąpiło na nim kilkadziesiąt artystów z całego świata m.in.: Wakefield Cathedral Choir, James Bowstead, Thomas Moore, Witold Zalewski, Filip Presseisen, Cappella Marialis, Jolanta Kowalska-Pawlikowska. Festiwal to także ponadczasowy dialog epok oraz konfrontacje wspólnego brzmienia organów z różnorodnym instrumentarium. Firma po raz piąty zaangażowała się w organizację wydarzenia, jako główny sponsor Festiwalu.

Comarch dla poprawy jakości muzyki organowej w Bazylice Mariackiej

W ramach wieloletniej współpracy z Parafią Mariacką, Comarch jest współfundatorem całego projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele. W poprzednich latach firma przeznaczyła darowiznę na remont organów i nowego instrumentu, który zostanie ukończony na 700. rocznicę konsekracji obecnego kościoła w 2020 roku.

Comarch gra z Last Night of the Proms i miłośnikami opery

W minionym roku Comarch sponsorował koncert Last Night of the Proms – wydarzenie, które na stałe wpisało się do kalendarza kulturalnego Krakowa, a także organizację Jubileuszu 15-lecia Stowarzyszenia Miłośników Opery Krakowskiej Aria, w ramach którego odbyła się uroczysta gala operowa.

Graduation Project

To przegląd najlepszych prac dyplomowych dla osób z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Do przeglądu zgłoszono w 2018 roku 347 dyplomów, z których jury zakwalifikowało do wystawy 30 projektów. Dyplomy zostały pokazane w czerwcu 2019 r., podczas European Design Festival w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie oraz jesienią na Vienna Design Week. Comarch był sponsorem wydarzenia, a także zaangażował się w inicjatywę, wyróżniając najlepszych możliwością odbycia płatnego stażu w firmie.

Dla społeczności lokalnej

Konkurs grantowy #ComarchCares

Inicjatywa dla pracowników, którzy wraz z instytucjami, fundacjami czy stowarzyszeniami, chcą realizować działania o charakterze pro-społecznym.

Jesienią 2018 rozstrzygnięto kolejną edycję konkursu, w której wyłoniono dwa zwycięskie granty: „Programowanie ma przyszłość” oraz „Programowanie – przygoda na całe życie”. Pierwszy zakładał przeprowadzenie zajęć z programowania dla starszych dzieci i młodzieży oraz zajęć z Lego WeDo 2.0 i Lego Boost dla przedszkolaków w Tarnowie. W ramach projektu odbyły się zajęcia „Robotyka dla smyka” i „SmArtDom”. Pod czujnym okiem pasjonatów programowania i robotyki szkoliło się ponad 60 osób. Młodsze dzieci uczestniczyły w zajęciach robotycznych z wykorzystaniem klocków Lego WeDo 2.0 i Lego Boost. W trakcie zajęć uczestnicy zbudowali różnorodne roboty, a następnie je zaprogramowali. Dzieci starsze i młodzież wzięły udział w zajęciach konstruktorsko – programistycznych z elementami ekologii.

Druga inicjatywa polegała na organizacji dodatkowych zajęć dla dzieci ze szkół ponadpodstawowych w Poznaniu, z podstaw programowania z elementami robotyki i wykorzystaniem nowych technologii np. druk 3d, maszyny sterowane cyfrowo. W projekcie wykorzystano również platformę Sphero edu oraz roboty Star Wars BB-8. Uczestnicy zostali podzieleni na drużyny i każda grupa otrzymała robota sterowanego za pomocą aplikacji na tablecie lub smartfonie. Do programowania robotów wykorzystano język Scratch. Poznane instrukcje oraz podstawową wiedzę z tworzenia algorytmów można było natychmiast wypróbować w praktyce oraz pokazano, jak wykorzystać w życiu codziennym. Projekty zrealizowane zostały w 2019 r.

Organizacja konkursu pokazuje zainteresowanie tego rodzaju aktywnością wśród pracowników, ich zaangażowanie w realizację projektów i istotność organizowania tego rodzaju inicjatyw.

Pomoc dla czworonogów w schroniskach

W 2019 roku ponownie odbyła się akcja charytatywna z okazji Światowego Dnia Zwierząt. Dzięki olbrzymiemu zaangażowaniu pracowników firmy, udało się wesprzeć schroniska i organizacje działające na rzecz bezdomnych zwierząt w Bielsku-Białej, Gdańsku, Gliwicach, Katowicach, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Tarnowie, Warszawie oraz Wrocławiu.

Świąteczne

Mikołajki w Comarch to już tradycja. Na początku grudnia dzieci pracowników z naszych polskich oddziałów zaprasane są do udziału w eventach świątecznych.

Każdego roku w okresie bożonarodzeniowym, pracownicy z oddziałów firmy w całej Polsce włączyli się w organizację świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących. Wsparcie otrzymało kilkanaście organizacji i instytucji, w tym m.in. Małopolskie Hospicjum dla Dzieci, warszawski oddział Fundacji Zdążyć z pomocą, Hospicjum św. Łazarza w Krakowie, Ośrodek dla młodzieży Wysoki Zamek na Śląsku, hospicjum dla dzieci w Białymstoku oraz Lublinie, dom dziecka w Bielsku-Białej, Fundację Dom w Łodzi oraz Fundację Uskrzydleni w Poznaniu.

W inicjatywy na rzecz społeczności lokalnych angażują się również pracownicy z zagranicznych spółek firmy. Zespół Comarch Italia zaangażował się w świąteczną akcję wspierającą Fundację Dzieciństwa Ronalda McDonalda.

Sąsiedzka integracja

Święto Czyżyn. Dzielnica Czyżyny Dzieciom to coroczna rodzinna impreza plenerowa dla mieszkańców dzielnicy Krakowa, w której mieści się siedziba główna firmy. Comarch był sponsorem eventu, podczas którego Centrum Medyczne iMed24 pojawiło się ze stoiskiem, prowadząc działania prozdrowotne.

Świeć przykładem - załóż odblask

W sezonie jesienno-zimowym, kiedy widoczność jest zła i szybko robi się ciemno, elementy odblaskowe w dużym stopniu poprawiają bezpieczeństwo pieszych. W związku z tym, iż wielu pracowników firmy dociera do pracy rowerem, komunikacją miejską bądź pieszo, w ramach wewnętrznej kampanii „Nie daj się ciemnej stronie mocy

– załóż odblask” Comarch rozdał swoim pracownikom odblaski. Inicjatywa została wsparta akcją edukacyjną z zakresu bezpieczeństwa na drodze.

Promocja aktywnego stylu życia

Już ponad 25 lat spółki Grupy Comarch aktywnie angażują się w propagowanie sportu oraz aktywnego trybu życia wśród młodzieży oraz mieszkańców województwa małopolskiego. Od 2003 roku firma jest tytularnym sponsorem najstarszego, istniejącego klubu piłkarskiego w Polsce, oraz pięciokrotnego Mistrza Polski – Cracovii, a w 2019 roku została sponsorem ekstraklasowego klubu piłkarskiego OSC z Lille we Francji.

Firma promuje również zdrowy i aktywny styl życia wśród swoich pracowników. W Polsce Comarch zachęca pracowników do przyjeżdżania rowerem do pracy, zapewniając infrastrukturę rowerową (np. na krakowskim kampusie: stojaki, zamykane rowerownie, stacje naprawcze, szatnie z prysznicami) oraz okolicznościowe akcje związane z rowerami.

W ramach inicjatyw rowerowych, dostępnych dla osób na co dzień dojeżdżających do pracy rowerem, w 2019 roku Comarch dołączył do organizowanej przez Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Krakowa kampanii „Rowerem do pracy, czyli – dom, rower, praca... i tak w kółko”. Celem akcji, w której udział wzięło ponad 200 pracowników Comarch, było zachęcenie pracowników krakowskich firm i instytucji do dojeżdżania rowerem do pracy. Co więcej, podczas dorocznego wydarzenia „Śniadanie

rowerowe” pracownicy wszystkich polskich oddziałów, którzy tego dnia przyjechali do pracy rowerem, otrzymali zdrową przekąskę.

Rowerowe inicjatywy organizowane w firmie są stałym elementem strategii środowiskowej, która jest wpisana w politykę społecznej odpowiedzialności biznesu.

W 2019 roku pracownicy spółek Grupy Comarch w Polsce uczestniczyli także w kilkudziesięciu imprezach biegowych w całej Polsce (Bieg Charytatywny Fundacji Tesco, Bieg nocny, Krakowski Bieg z dystansem „Dla małych serc”), z których wtg wielu przypadkach dochód przekazywany jest na cele społeczne. Ponadto pracownicy rywalizowali w zawodach siatkarskich (Biznes Liga) oraz piłkarskich (Futbolowa Liga Szóstek, Mistrzostwa IT – charytatywny turniej piłkarski w Lublinie), do których wspólnie przygotowali się podczas cyklicznych treningów.

Również w sezonie letnim odbył się doroczny Mundial Comarch (kilkanaście drużyn, 190 zawodników), w którym udział wzięły reprezentacje firmy z oddziałów w: Krakowie, Łodzi, Katowicach i Gliwicach.

Dodatkowo w roku 2019, ponad 270 pracowników Grupy Comarch w Polsce wzięło udział już po raz piąty w rywalizacji biegowej i rowerowej ComarchONrun i ComarchONbike. W tegorocznej edycji nastąpiła znacząca zmiana. Uczestnicy nie rywalizowali o indywidualne nagrody, a o jeden wspólny cel, którym było wsparcie finansowe dla wybranej organizacji charytatywnej. Podczas trzymiesięcznej rywalizacji rowerzyści przejechali ponad 85 tys. km, natomiast biegacze pokonali ponad 17 tys. km. Każdy miesiąc zmagani przynosił nowe wyzwanie i większą kwotę do przekazania dla podopiecznych Domu Dziecka Zakątek w Katowicach.

Chcąc dać alternatywę dla rywalizacji sportowych oraz zachęcić swoich pracowników wraz z najbliższymi do

spędzania weekendów aktywnie i na łonie natury, Comarch zainauguował działalność klubu górskiego.

Pierwszym celem, dla krakowskiego, katowickiego i gliwickiego oddziału firmy został najwyższy szczyt Beskidu Zachodniego – Babia Góra.

W sezonie zimowym pracownicy wraz z rodzinami mają możliwość skorzystania z bezpłatnych wejściówek na lodowisko. Do dyspozycji pracowników spółek Grupy

Comarch w Krakowie i ich rodzin jest również Centrum Rekreacyjne Comarch, w skład którego wchodzi: sauna, siłownia oraz basen.

Aktywne spędzanie czasu to także nieodłączny element wielu wyjazdów integracyjnych organizowanych przez Comarch. Wycieczki górskie, wyścigi na torze gokartowym, spływy pontonem czy regaty to tylko wybrane formy aktywizacji pracowników podczas takich wyjazdów.

Działania proekologiczne

Comarch promuje ekologiczne wartości wśród swoich pracowników, realizując działania zachęcające do świadomego korzystania z zasobów naturalnych oraz ograniczenia zużycia energii. W pomieszczeniach gospodarczych oraz przestrzeniach wspólnych znajdują się komunikaty przypominające o wyłączeniu światła, komputerów i innych urządzeń po skończonej pracy, wykorzystywaniu w wewnętrznej korespondencji kopert wielokrotnego użytku, ograniczeniu druku i przesyłaniu korespondencji drogą elektroniczną oraz rozważnym korzystaniu z bieżącej wody.

Pracownicy mają bardzo dużą świadomość ekologiczną i chętnie przyłączają się do akcji z zakresu ochrony i kształtowania środowiska naturalnego, które organizujemy w firmie – mówi Anna Bajorek, szef działu Employer Branding w Comarch.

W trosce o środowisko naturalne w firmowej kantynie, która znajduje się na terenie kampusu Comarch w Krakowie, organizowana jest akcja „Przyjdź z własnym kubkiem po kawę”.

Zamiast sprzedaży gorących napojów w jednorazowych naczyniach, obsługa restauracji może serwować te napoje w kubkach przyniesionych przez gości. Inicjatywa ma przede wszystkim zapobiegać nadmiernej produkcji śmieci. Dodatkowo w pomieszczeniach socjalnych w budynkach Comarch są zainstalowane dystrybutory z wodą lub urządzenia, które filtrują wodę. W ten sposób zachęcamy pracowników do rezygnacji z wody butelkowanej na rzecz „kranówki” – wylicza Monika Krąkowska, kierownik działu administracji w Comarch.

I w Centrum Szkoleniowym Comarch też...

Centrum Szkoleniowym Comarch również stawia na działania, które są przyjazne dla natury. Dlatego w ofercie „szkoleniówki” znajdują wersje on-line materiałów szkoleniowych (wygodnych i zawsze dostępnych dla uczestnika), materiały dydaktyczne wykonane z ekologicznych i biodegradowalnych materiałów, szkolenia zdalne w formule distance learning. Dodatkowo szkolenia stacjonarne są organizowane w budynku spełniającym wymogi

energooszczędne, a na terenie centrum funkcjonuje kawiarnia, w którym można zaopatrzyć się w kawę.

Zachęcamy również uczestników i trenerów do udziału w akcji „Przyjdź z własnym kubkiem po kawę”. Planujemy również obdarowanie naszych trenerów ekologicznymi i wielorazowymi kubkami bambusowymi – zapowiada Wojciech Czerepak, dyrektor Centrum Szkoleniowego Comarch.

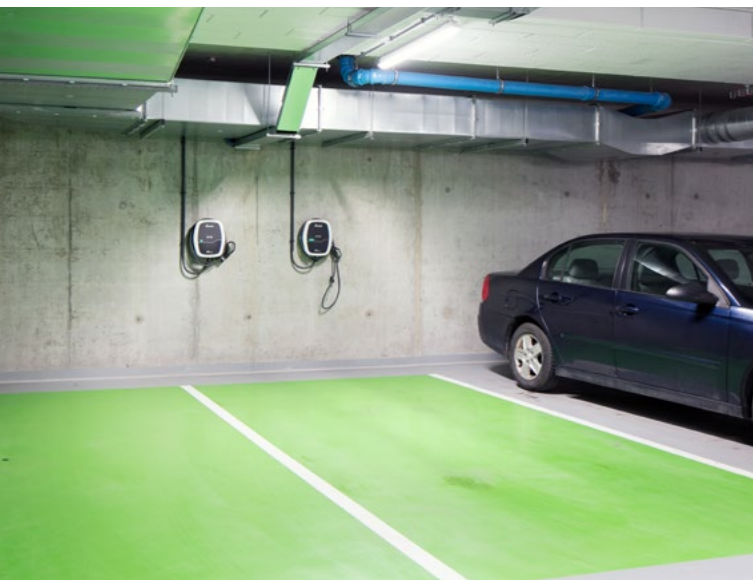
Odpowiedzialna administracja budynkami Comarch – fotowoltaika, deszczówka i segregacja śmieci

W kampusie Comarch w Krakowie znajduje się siedem biurowców, w których na co dzień pracuje ponad 3 500 osób. Do firmy należy również kilka budynków poza Krakowem; dwa w Warszawie i jeden w Łodzi. Dodatkowo spółka wynajmuje kilkanaście biur w Polsce i za granicą. Zarządzanie tymi nieruchomościami odbywa się z uwzględnieniem proekologicznych praktyk, takich jak np. modernizacja budynków i wyposażenia, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii czy też zastosowanie odpowiedniej polityki zakupowej. W obiektach będących własnością Comarch stopniowo wymieniane są lampy na nowe z technologią LED oraz wprowadzane bardziej nowoczesne i energooszczędne

urządzenia. We wszystkich budynkach rozstawione są pojemniki, umożliwiające segregację śmieci na cztery kategorie: szkło, papier, tworzywa sztuczne oraz odpady zmieszane.

Najnowszy budynek Comarch w Krakowie (Comarch SSE7), który został oddany do użytku w 2017 roku, wyposażony został w panele fotowoltaiczne zamontowane na dachu biurowca. Urządzenia te pozwalają na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną.

Są one w stanie wyprodukować 64 kW energii elektrycznej, co pozwala zasilić około 1000 komputerów. Dodatkowo w garażu podziemnym zostały zainstalowane stanowiska do ładowania pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą budynku są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach, które spełniają podwójną funkcję: zacinają pas przyokienny od słońca oraz odbijają światło, doświetlając te części pomieszczeń, które znajdują się w głębi. W ten sposób ograniczane jest zużycie energii elektrycznej. Wszystkie pokoje wyposażone są w osobny inteligentny system wentylacji i klimatyzacyjny, który jest jednocześnie źródłem ogrzewania. W nocy klimatyzacja pracuje w trybie ekologicznym, a rano z wyprzedzeniem nagrzewa pomieszczenie do ustawionej na sterowniku temperatury.

Przy realizacji inwestycji Comarch SSE7 zachowana została dbałość również o najbliższe otoczenie budynku. Zostały posadzone drzewa i krzewy. W sąsiedztwie pozostałych biurowców w kampusie także znajdują się tereny zielone.

Dodatkowo wszystkie budynki Comarch są wyposażone w nowoczesne systemy wentylacyjne z odzyskiem ciepła. A na dwóch biurowcach w krakowskim kampusie oraz na obiekcie w Łodzi zainstalowane są systemy, które pozwalają gromadzić deszczówkę. Woda ta jest wykorzystywana do pielęgnacji terenów zielonych na terenie firmy

Budujemy ekologiczną flotę aut

W firmie sukcesywnie wymieniana jest także flota samochodowa na pojazdy, które spełniają europejskie wymagania emisji spalin. W 2018 roku 66 procent samochodów spełniało rygorystyczne normy emisji spalin EURO6, w tym 13 ekologicznych pojazdów hybrydowych, 32 procent mieściło się w normach EURO5 a tylko 2 procent w EURO4 lub niższych. W ramach zakupu nowych samochodów ponad 20 pojazdów charakteryzujących się normami EURO4, EURO 5 zostało wycofanych z eksploatacji. Stopniowo wycofywane są z floty pojazdy z silnikami wysokoprężnymi i zastępowane bardziej ekologicznymi samochodami z silnikami benzynowymi.

Zazieleniamy Kraków

Dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego, są między innymi wspólne akcje firmy i Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, realizowane od 2015 roku. W minionym roku firma kontynuowała akcję zazielniania stolicy Małopolski. Pracownicy są eko i wraz z rodzinami oraz mieszkańcami Krakowa posadzili na Plantach Krakowskich 1500 szt. roślin, a ponadto rozdali mieszkańcom Krakowa sadzonki m.in.: lawendy, skrzydłokwiatu i paproci.

– *Pracownicy wraz z rodzinami dokładają swoją „zieloną” cegiełkę do poprawy jakości środowiska miejskiego* – dodaje Anna Bajorek, szef działu Employer Branding.

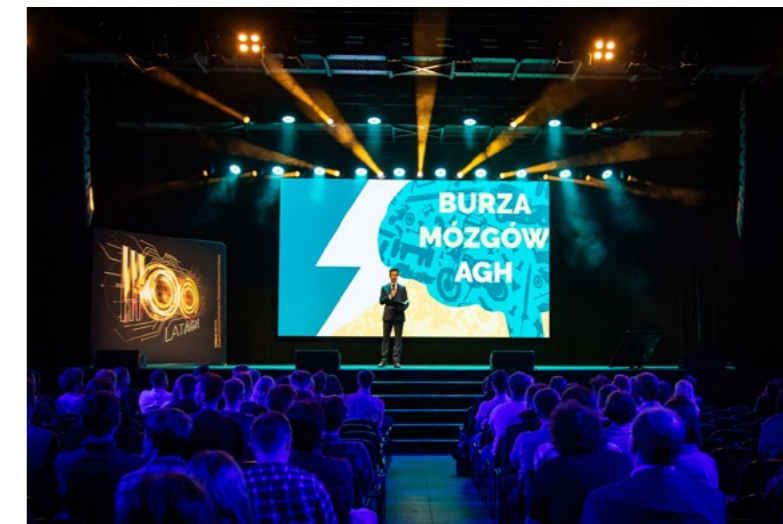
Popularyzacja nauki

Wierzymy, że każda nowoczesnie zarządzana szkoła pragnie zaoferować swoim uczniom wysoki standard nauczania, wyposażając ich przy tym w umiejętności i kompetencje przydatne na rynku pracy. Grupa Comarch od początku swojej działalności aktywnie współpracuje ze szkołami, uczelniami wyższymi oraz innymi placówkami edukacyjnymi, m.in.: Akademią Górniczo-Hutniczą, Politechniką Wrocławską, Politechniką Śląską, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Ekonomicznym w Krakowie. Dodatkowo specjaliści z Comarch gościli na wykładach m.in. na Uniwersytecie w Parmie czy uczelniach wyższych we Francji oraz Belgii. W poszczególnych oddziałach powstają także inicjatywy pracowników wiążące się z poświęcaniem czasu dla studentów na dedykowanych kursach czy spotkaniach branżowych oraz z kołami naukowymi. Swoją wiedzą i doświadczeniem na spotkaniach ze studentami dzielą się także członkowie zarządu.

Jednym z przykładów takich działań jest Projekt Innowacja realizowany we współpracy z Wydziałem Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki Politechniki Łódzkiej. Przez kilka tygodni wybrani uczniowie mieli okazję, w ramach cotygodniowych spotkań, pracować pod okiem specjalistów. Na wszystkich studentów czekała ogromna dawka wiedzy i doświadczenia. Dodatkowo koordynatorzy na zakończenie projektu wybrali dwie osoby, które w ramach nagrody za ciężką pracę i zaangażowanie, w lipcu rozpoczęły staż w ramach letniego programu stażowego. Również w Łodzi, Comarch czynnie uczestniczy, jako członek Klastra ICT Polska Centralna, we wzmacnianiu pozycji branży ICT w regionie i tworzeniu warunków dla jej dalszego, dynamicznego rozwoju.

Ponadto w 2019 roku Comarch był sponsorem Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego „Projekt na szóstkę”. MFI organizowany jest od 14 lat przez Zespół Szkół Łączności we współpracy z Fundacją Instytut Mikromakro oraz Krakowskim Parkiem Technologicznym. W zmaganiach uczestniczyli uczniowie techników i liceów z całej Polski. Festiwal przygotowuje młodzież do rozwoju zgodnie z własnym pomysłem oraz wejścia na rynek pracy nie tylko jako pracowników, ale także młodych managerów samodzielnie tworzących dla siebie miejsca pracy.

Mając w swoich szeregach wielu absolwentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie oraz współpracując z tą uczelnią na wielu polach od początku istnienia firmy, Comarch zdecydował się wesprzeć obchody jubileuszu 100-lecia Akademii, które przypadły na lata 2018-2019. Liczne wydarzenia wpisane w program obchodów przypomniły o wspaniałych tradycjach AGH, podkreślając istotny wkład uczelni w rozwój nauki i techniki. Pracownicy

Comarch merytorycznie wspierają również różne projekty, konkursy, warsztaty czy konferencje naukowe m.in.: Comarch Competence Day, Women in Tech Summit, Ciemna strona UX, World Usability Day, UX Poland, dev.jsi, J/vacon czy Łódzki Test Informatyków. Dodatkowo specjaliści z Comarch chętnie dzielą się wiedzą tworząc wiele artykułów eksperckich dla czołowych portali (Bulldogjob, Antyweb, Just Geek IT), magazynów (Programista) czy podczas audycji „Przed pracą: spotkanie z ekspertem w Off Radio Kraków”. Podcastu, którego kuratorem został Comarch, i którego tematem były kwestie związane z pierwszymi krokami na rynku pracy „Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?” „Jak zmienia się rynek pracy?”.

Organizowane są wewnętrzne akcje wymiany wiedzy – spotkania chapterowe dotyczące najnowszych technologii np. Chapter UX czy IA/Machine Learning, a także akcje edukacyjne między innymi z zakresu cyberbezpieczeństwa prowadzone przez Dział Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Comarch funduje także co roku studentom Technische Universität oraz Hochschule für Technik und Wirtschaft w Dreźnie stypendia naukowe. Dofinansowany także został przez spółkę program stypendialny Virginia Tech Engineering Scholarship na okres pięciu lat.

Największy w Europie program stażowy

Już od 18 lat firma daje szansę młodym ludziom i umożliwia start kariery w branży IT. W 2019 r. odbyła się 17. edycja wakacyjnego programu stażowego, realizowanego w dwunastu miastach w Polsce. Kandydaci mieli do wyboru profil programistyczny, telekomunikacyjny, inżynier systemowy, embedded, AI/ML oraz staż UX/UI.

W czasie stażu wakacyjnego ponad 350 studentów miało możliwość nie tylko skonfrontowania własnych wyobrażeń z dotychczas zdobytą wiedzą, ale także realizowania rzeczywistych projektów we współpracy z realnym klientem i pod czujnym okiem specjalistów. Po trzech miesiącach płatnego stażu blisko 75 proc. z nich zdecydowało się kontynuować współpracę z Comarch.

Ponadto w 2019 roku prowadzono dodatkowy nabór na staż UX dla młodych adeptów sztuki projektowania oraz zorganizowano staż biznesowy, dla studentów kierunków finansowych i pokrewnych.

Comarch dla edukacji

Comarch popularyzuje wiedzę na temat systemów ERP wśród uczelni i szkół zawodowych o profilach ekonomicznych. Działalność ta jest realizowana poprzez:

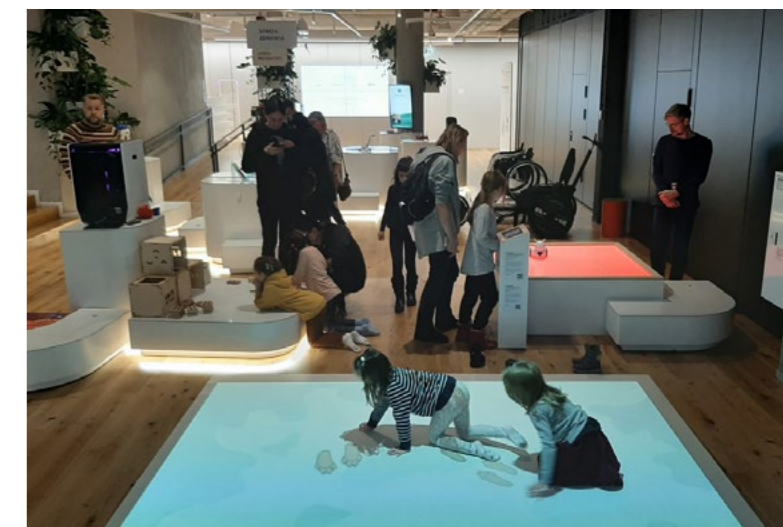
- użyczenia systemów Comarch ERP w wersjach edukacyjnych (ponad 600 placówek i instytucji oświatowych wyposażonych edukacyjnymi wersjami Comarch ERP),
- spotkania i seminaria ERP dla wykładowców i studentów, nauczycieli oraz uczniów szkół o profilach zawodowych szkolenia z zakresu systemów Comarch ERP dla kadry pedagogicznej,
- inne programy edukacyjne oraz eventy dla studentów kierunków ekonomicznych.

Dystrybuowane są również specjalne, dedykowane szkolnictwu zawodowemu zeszyty ćwiczeń przygotowujące do państwowych egzaminów zawodowych na profilu technik ekonomista.

Współpraca z Centralnym Domem Technologii

Centralny Dom Technologii to nowoczesny ośrodek edukacyjny w Polsce, w którym w interaktywny i interdyscyplinarny sposób można zdobywać wiedzę. CDT to inicjatywa Polskiego Funduszu Rozwoju, a Comarch jest partnerem strategicznym przedsięwzięcia.

W ramach współpracy przygotowano dla dzieci pracowników warsztaty z zakresu programowania, elektroniki, nauk przyrodniczych oraz sztuki.

Bezpieczeństwo pracowników

Comarch co 2 lata organizuje ćwiczenia ewakuacyjne w budynkach będących własnością spółki. Jednocześnie organizowane są szkolenia dla ratowników wyznaczonych spośród pracowników w większości lokalizacji w Polsce. Ostatnie działania z tego zakresu realizowane były w 2019 r. W ćwiczeniach ewakuacyjnych zorganizowanych na terenie kampusu Comarch w Krakowie udział wzięło ok. 3000 pracowników. Ćwiczenia realizowane są z udziałem jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie. Przygotowywane są scenariusze działań, których założenia mają odwzorowywać prawdziwe niebezpieczeństwo i uświadamiać ludziom zagrożenia wynikające z pożaru. Chcemy aby nasi pracownicy wiedzieli, jak mają się zachowywać, aby bezpiecznie opuścić budynek, gdzie są wyznaczone punkty zborne i jak w tych punktach mają postępować. Uczulamy pracowników, aby zwracali uwagę na osoby postronne, które w trakcie ewakuacji mogą przebywać w budynkach Comarch oraz osoby, które mają problemy z poruszaniem się, czy to w życiu codziennym, czy w wyniku zaistniałej sytuacji. Każdorazowo podnosimy sobie stopień trudności i staramy się ćwiczeniami obejmować coraz to więcej obszarów i zagadnień.

W ćwiczenia angażowane są także osoby wyznaczone są do koordynowania ewakuacji, tzw. ratownicy, których zadaniem jest przede wszystkim pomoc w bezpiecznej ewakuacji pracowników oraz pomoc osobom poszkodowanym do czasu przyjazdu jednostek ratowniczych. Poza udziałem w ćwiczeniach ewakuacyjnych ratownicy

biorą udział w szkoleniach z pierwszej pomocy przedmedycznej oraz używania podręcznego sprzętu gaśniczego. We wszystkich oddziałach w Polsce łącznie wyznaczonych jest 141 ratowników.

W obiektach wynajmowanych przez Comarch firma współpracuje z właścicielami i zarządcami budynków, aby również realizowali obowiązek prowadzenia ćwiczeń ewakuacyjnych z udziałem pracowników firmy.

Z realizowanych ćwiczeń ewakuacyjnych sporządzane są podsumowania; wskazywane są mocne i słabe strony, a następnie planowane i podejmowane są działania naprawcze, których skuteczność w zależności od możliwości, sprawdzana jest we własnym zakresie lub w trakcie kolejnych ćwiczeń ewakuacyjnych

Strefa Innowacji Comarch

Strefa Innowacji Comarch to przestrzeń, w której prezentowane są osiągnięcia technologiczne Comarch w zakresie systemów informatycznych, telekomunikacji, Internetu Rzeczy czy sztucznej inteligencji. Wydzielone obszary Strefy dedykowane są poszczególnym sektorom gospodarki, dla których Comarch projektuje i wdraża innowacyjne rozwiązania. Odwiedzający mają okazję zapoznać się z rozwiązaniami takimi jak Virtual Reality, e-mobilność czy telemedycyna.

Strefę Innowacji odwiedzają nie tylko partnerzy biznesowi. Zorganizowane zwiedzanie, możliwość obcowania z nowoczesnymi technologiami i poszerzenia wiedzy stwarzają warunki przyjazne grupom szkolnym i akademickim. Wycieczka do Strefy Innowacji stanowi dla młodzieży doskonałą okazję do inspirujących dyskusji o przyszłości, wyborze studiów czy ścieżkach kariery zawodowej. Podczas oprowadzania uczniowie chętnie wchodzi w interakcję z nowoczesnymi rozwiązaniami, zadają dużo pytań, pogłębiają swoją wiedzę i zainteresowania. Wśród odwiedzających znajdują się zarówno licealiści jak i uczniowie szkół podstawowych.

Wizyta w przestrzeni pełnej innowacyjnych rozwiązań może być wyjątkowym doświadczeniem niezależnie od wieku. Strefę Innowacji Comarch odwiedzili również Słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Najnowsze rozwiązania okazały się nie być im obce - stanowiły impuls do ożywionej dyskusji na temat działalności Comarch i dalszego rozwoju technologicznego.

Strefa Innowacji Comarch promuje i uczy. Nowoczesna, multimedialna przestrzeń zachęca do interakcji z nowymi technologiami i ułatwia porządkowanie wiedzy. To miejsce spotkań i wymiany myśli, a jednocześnie obszar wystawienniczy prezentujący wizję przyszłości, niezwykle atrakcyjny i wartościowy dla odwiedzających.

Na zdjęciach wnętrza Strefy Innowacji Comarch w Krakowie.

CRACOVIA

1. Lajkonik

Na początku ubiegłego roku, po dłuższej nieobecności, na stadion przy ul. Józefa Kałuży 1 powrócił Lajkonik. Nowa maskotka Cracovii regularnie pojawia się na meczach piłki nożnej, hokeja oraz na wszelkich ważnych klubowych eventach. Lajkonik to przede wszystkim frajda dla najmłodszych fanów, którzy mogą sobie zrobić z nią zdjęcie lub otrzymać od niej klubowe gadżety. Maskotka wykorzystywana jest również w outdoorowych akcjach promocyjnych, wizytacjach w szkołach, itp. Niejednokrotnie Lajkonik przechadzał się już m.in. po krakowskich Błoniach, zapraszając napotkanych na swej drodze mieszkańców miasta na mecze piłkarskie i hokejowe „Pasów”.

2. Medialny i Studencki Ambasador Cracovii

Projekty powstały z myślą o młodych osobach, które aktywnie uczestniczą w wydarzeniach związanych z Klubem. Kibice – ambasadorzy, mają okazję realizować swoje pomysły promowania Cracovii i doskonalić swój warsztat chociażby reporterski, redaktorski czy chociażby fotograficzny, zdobywając cenne doświadczenie w najstarszym Klubie sportowym w Polsce. Jeden z uczestników programu Medialnego Ambasadora Cracovii w czasie swojej działalności wykazał się swoimi umiejętnościami na tyle, że został zatrudniony w Klubie i dołączył do działu marketingu na stałe, prowadząc między innymi działania na rzecz osób niepełnosprawnych, gdyż sam jest osobą poruszającą się na wózku inwalidzkim. Programy mają więc potencjał w wynajdowaniu ciekawych, energicznych i chętnych do działania osób, które chcą wspierać Klub na wielu płaszczyznach.

3. Fanklub „Sprawni z Cracovią”

Od października 2019 roku działa Oficjalny Fanklub Cracovii „Sprawni z Cracovią”, który zrzesza społeczność kibiców z niepełnosprawnościami. Fanklub, przy współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami, pracuje nad aktywizacją osób z niepełnosprawnościami, zapraszając je na mecze piłkarskie i hokejowe. Klub kibica będzie organizował dla swoich członków specjalne wydarzenia, m.in. spotkania z zawodnikami Cracovii.

4. Krakowska Karta Rodzinna

W listopadzie 2019 najstarszy Klub sportowy w Polsce dołączył do programu Krakowskiej Karty Rodzinnej, utworzonego przez Gminę Miejską Kraków. KKR to system zniżek, ulg, preferencji i uprawnień dla rodzin wielodzietnych oraz podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego. Włączenie się Cracovii w program to kolejny element współpracy Klubu z Miastem Kraków. Klub w swojej ofercie zaproponował m.in. tańsze karnety i bilety na sektor rodzinny, zniżki w Oficjalnym Sklepie Cracovii i na zwiedzanie stadionu, oraz dedykowaną ofertę dla dzieci biorących udział w zajęciach piłkarskich przedszkoli Cracovia Kids.

5. Cracovia-Uruguay

W stolicy Urugwaju – Montewideo, powstał amatorski Klub piłkarski Cracovia Uruguay, którego założyciele kilka lat wcześniej byli na jednym z meczów Cracovii i stali się jej sympatykami. Klub postanowił docenić inicjatywę Urugwajczyków i wraz z partnerem – firmą Puma, wysłał do Urugwaju paczkę, w której znajdowały się stroje meczowe, karnety na mecze „Pasów” dla wszystkich zawodników klubu Cracovia Uruguay, oraz inne gadżety klubowe. Akcja odbiła się szerokim echem w mediach społecznościowych i była bardzo pozytywnie odebrana przez kibiców. W klubowym muzeum na stadionie przy ul. Józefa Kałuży 1 na stałe pojawiła się również koszulka urugwajskiego klubu.

6. Teddy Bear Toss

Szоста już edycja popularnej akcji na całym świecie odbyła się w 2019 roku na lodowisku Cracovii. Pluszaki, rzucone na taflę po pierwszym golem dla Comarch Cracovii, jak zwykle trafiły do dzieci z krakowskich domów dziecka i Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego.

7. Akcja #SergiuKing

Akcja zorganizowana przy współpracy z kibicami, zbiórka zabawek, ubrań, kosmetyków, artykułów szkolnych itp. dla potrzebującej rodziny z Rumunii, którą wspiera jeden z zawodników Cracovii – Sergiu Hanca.

8. „Akcja Rękawiczka”

Inicjatywa stworzona przez krakowskich licealistów, w którą włączył się najstarszy Klub sportowy w Polsce. Wolontariusze akcji „Podaruj ciepło” przed dwoma meczami Cracovii zbierali ubrania dla ludzi bezdomnych, które zostały przekazane najuboższym w czasie Wigilii Charytatywnej na Rynku Głównym w Krakowie.

9. Akcja #SzaryEkran

Przed Świętami Bożego Narodzenia Klub włączył się akcją społecznej odpowiedzialności, mającą na celu walkę z uzależnieniem ludzi od telefonów komórkowych. W czasie Świąt Klub zaniechał publikacji w mediach społecznościowych, aby zachęcić fanów do spędzenia tego czasu w gronie rodziny.

10. Szlachetna Paczka

Akcja, której nikomu nie trzeba przedstawiać. Piłkarze i hokeiści Pasów po raz kolejny wsparli Szlachetną Paczkę pomagając w ten sposób potrzebującym rodzinom.

11. WOŚP

Klub jak co roku wsparł też Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, przekazując na licytację m.in. koszulki meczowe z autografami zawodników.

12. Współpraca z Fundacją Itaka

Klub, inspirując się działaniami klubów zachodnich, postanowił wykorzystać swoje zasięgi w mediach społecznościowych i przy współpracy z Fundacją Itaka pomóc w poszukiwaniu osób zaginionych. Zdjęcia osób zaginionych regularnie pojawiają się na klubowym Facebooku i Twitterze.

13. Dzień Kibica Cracovii i Tłusty Czwartek

Piłkarze i hokeiści Cracovii częstowali mieszkańców Krakowa pączkami oraz jabłkami – przypominając o zdrowym trybie życia. Zawodnicy przeprowadzili szereg konkursów, w których do wygrania były gadzety klubowe i zaproszenia na mecze.

13. „Klasy w Pasy”

To akcja wspierająca ideę bezpiecznego i kulturalnego kibicowania na stadionach, Klub zaprasza na mecze zorganizowane grupy młodzieży szkolnej, podopiecznych placówek wychowawczych czy szkółki sportowe. Wejście dla uczestników i opiekunów takich grup jest darmowe.

14. „Cracovia w szkołach”

Zawodnicy oraz trenerzy Cracovii regularnie udają się do krakowskich szkół, aby upowszechnić wiedzę na temat zdrowego trybu życia, kariery profesjonalnych sportowców, obostrzeń dietetycznych, kulturalnego dopingu na stadionie czy edukacji – kariery dwutorowej sportowców. Dla wielu dzieciaków takie spotkania to źródło inspiracji i motywacji do dalszej ciężkiej pracy, nie tylko w sporcie.

15. Ekstra Talent i Akademia Klasy Ekstra

Cykliczne akcje dedykowane młodym sportowcom, organizowane przy współpracy z Ekstraklasą. Akcje wspierają rozwój młodych zawodników i dają szansę dzieciom szkół podstawowych na pokazanie swojego talentu profesjonalnym trenerom.

16. Cracovia Kids

Cracovia Kids to unikalny na polską skalę projekt rozwoju sportowego dla najmłodszych. Wzorem najlepszych klubów świata, zapraszamy dzieci i ich rodziców do wspaniałej sportowej zabawy w naszych pasiastych przedszkolach! Wychowując w duchu fair play, najważniejszej zasady sportu, poprzez ruch fizyczny chcemy budować zdrowe nawyki wśród najmłodszych. To, w połączeniu z indywidualnym podejściem, szansa na wspaniałą przygodę z piłką. A kto wie? Być może jest to okazja, by wśród zdolnej młodzieży znaleźć prawdziwy piłkarski talent.

Pracownicy

W 2019 roku Comarch realizował strategię HR w każdym z sektorów, dopasowując działania wewnętrzne do rzeczywistych potrzeb biznesu. Podejmowane przez HR Business Partnera działania opierają się na systemowej analizie stanu zasobów ludzkich w perspektywie krótko i długoterminowej przy jednoczesnej analizie aktualnego rynku pracy. Dzięki stałemu monitorowaniu wskaźników HR w poszczególnych jednostkach biznesowych oraz przy uwzględnieniu potrzeb biznesowych i zachodzących zmian zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz organizacji, w sposób kompletny i dopasowany możemy rekomendować i wdrażać działania HR dopasowane do aktualnej sytuacji biznesowej firmy.

Nowe pokolenie mobilizuje organizacje do zmiany sposobu komunikacji czy zarządzania. Ich uwaga, w sposób szczególny, została skierowana na takie obszary jak możliwość rozwoju zawodowego, kulturę organizacyjną, fizyczne środowisko pracy, innowacje czy wykorzystywane technologie. Dla nowych pokoleń nowoczesne technologie, mobilność, chmurowość i środki komunikacji, które zmniejszają dystans, są czymś oczywistym, a nawet wymaganym w miejscu pracy. Podsumowując: młodzi ludzie chcą pracować w „fajnym i innowacyjnym miejscu, które zapewni im rozwój zawodowy”.

Działania HR, w porozumieniu z biznesem, stanowią odpowiedź na zachodzące zmiany.

Pracownicy

10

W 2019 roku inicjatywy HR były bezpośrednio związane z cyklem życia pracownika w organizacji. Wśród najważniejszych działań należy wymienić inicjatywy w takich obszarach jak:

1. Onboarding ogólnofirmowy - czyli ewaluacja procesu onboardingu dla nowo zatrudnionych pracowników. W ramach ewaluacji Szkolenia First Step, Zespół HRBP przygotował i wdrożył ankietę powdrożeniową dla wszystkich nowo zatrudnionych osób w firmie. Badanie prowadziliśmy przez 4 miesiące w celu zebrania informacji zwrotnej dotyczącej poszczególnych części szkolenia, uwzględniając warunki fizyczne, komunikację oraz atrakcyjność i przydatność szkolenia dla nowych pracowników. Zebrane dane pozwoliły nam opracować rekomendacje oraz plan działania, który sukcesywnie wdrażamy razem z osobami zaangażowanymi w szkolenie First Step.

2. Onboarding indywidualny – w poszczególnych sektorach podjęte zostały działania mające na celu poprawę efektywności oraz atrakcyjności wdrożenia pracownika. M.in. rozwijano ścieżki wdrożeniowe dla nowych pracowników, tak aby ich pierwsze miesiące pracy były ustrukturyzowane i przebiegały sprawnie, a przyrost wiedzy i kompetencji mógł być mierzony.

3. Ścieżki karier - Comarch jako firma o globalnym zasięgu oferuje swoim pracownikom wiele możliwości rozwoju. Obecnie istniejące ścieżki karier zostały rozwinięte o kolejny profil, który jest związany z rozwojem biznesowym i technologicznym Firmy w obszarze sztucznej inteligencji oraz uczenia maszynowego. Funkcjonujące ścieżki nie wyczerpują pełnego spektrum możliwości rozwoju kariery w Comarch. Zmiany stanowisk i zakresu obowiązków są możliwe zarówno poprzez awans, jak i poprzez zmianę profilu pracy. Jako HRBP czujemy w sektorach nad rekrutacją wewnętrzną, aby ułatwić pracownikom rozwój zawodowy w ramach naszej organizacji.

4. Rozmowy okresowe – istotnym punktem jest dla nas ocena potencjału oraz efektywności pracy osób zatrudnionych i planowanie indywidualnego rozwoju zawodowego pracowników. W 2019 trwały prace nad przebudową procesu ogólnofirmowych rozmów okresowych, dzięki którym w 2020 łatwiej będzie o ich sprawną realizację, tak by stanowiły wartość zarówno dla pracowników jak i kadry kierowniczej. W odpowiedzi na potrzeby Kadry Kierowniczej oraz pracowników wprowadziliśmy zmiany m.in. w samych ankietach, poprawiliśmy komunikację w trakcie trwania procesu oraz postawiliśmy na większą elastyczność i dopasowanie w zakresie terminów rozmów okresowych. Zmiany zaszły również w obszarze technologii – nasz wewnętrzny system do ocen rozbudowany został o nowe, potrzebne funkcjonalności, które bezpośrednio wspierają zarządzanie procesem rozmów okresowych w firmie.

5. Rozwój Kadry Kierowniczej - każdy cel strategiczny HR bezpośrednio wiąże się z koniecznością angażu osób zarządzających ludźmi, które mają niebagatelny wpływ na pracę swoich pracowników. 'Best practise', dobre standardy czy procedury wydają się być niewystarczające w celu zachowania optymalnego poziomu efektywności, przydatności czy atrakcyjności w poszczególnych obszarach działania organizacji. Potrzebni są zaangażowani liderzy, tzw. przywódcy, którzy pociągną za sobą ludzi. Dlatego w 2019 roku położyliśmy nacisk na wzmocnienie kompetencji kadry kierowniczej w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi. W obszarze rekrutacji prowadzone były wewnętrzne szkolenia dla hiring managerów z prowadzenia rozmów rekrutacyjnych z naciskiem na jakość procesu oraz candidate experience. Dodatkowo, w ramach potrzeb, odbyły się indywidualne konsultacje oraz warsztaty rozpoczynające proces rozmów okresowych odwołujące się do takich tematów jak: udzielanie informacji zwrotnej, kultura doceniania, satysfakcja i zaangażowanie z pracy.

6. Employee experience - chcąc dbać o dobrą atmosferę pracy, w ramach sektorów Comarch organizowane były m.in. regularne wyjścia integracyjne, których celem jest budowanie więzi między poszczególnymi członkami zespołu. Dodatkowo, aby docenić pracowników z wieloletnim stażem pracy, organizowane były Jubileusze pracy, w trakcie których pracownicy otrzymali nagrody z okazji 10 i 20-lecia pracy w Comarch.

W 2020 roku w dalszym ciągu będziemy realizować strategię w HR w poszczególnych Sektorach, która jest nieodłącznym elementem ich strategii biznesowej. Nasza strategia HR ma charakter wynikowy, jest wypadkową założeń potrzeb sektora oraz potrzeb poszczególnych BU, w tym pracowników w odniesieniu do zewnętrznego rynku pracy.

Nagrody dla Comarch

System Comarch Intelligent Assurance otrzymał nagrodę **Innovation Award 2019** magazynu Pipeline. Firma Comarch została uznana za najlepszego innowatora w kategorii „Innowacja w zakresie zapewniania jakości”. Kategoria ta ma na celu „wyróżnienie innowacji zaprojektowanych z myślą o zapewnianiu jakości usług i operacji oraz zapobieganiu problemom, które mają wpływ na klientów”. Nagrody Innovation Awards magazynu Pipeline przyznaje jury złożone z najważniejszych dyrektorów czołowych dostawców usług i wpływowych członków społeczności analityków telekomunikacyjnych. Są one jednym z najbardziej pożądaných wyróżnień potwierdzających ciągłe dążenie firmy do doskonałości w dziedzinie technologii komunikacyjnych.

Co roku redakcja „Gazety Bankowej” wskazuje najciekawsze innowacje technologiczne na polskim rynku, przyznając nagrody „**Hit Roku**”. W tym roku, w kategorii „Bankowość”, hitem okazał się system Comarch Anti-Money Laundering. Jego głównym zadaniem jest monitorowanie i oznaczanie transakcji noszących znamiona prania pieniędzy, a najważniejszą cechą - umiejętność wyciągania wniosków ze swoich analiz. Ponieważ system oparty jest na sztucznej inteligencji, rozumie relacje i podobieństwa między danymi, dzięki czemu lepiej wykrywa anomalie, a także potrafi je przewidywać.

„Hit Roku” to konkurs wyłaniający najbardziej innowacyjne rozwiązania IT dla firm i instytucji. Rozgrywa się w 3 kategoriach: „Bankowość”, „Ubezpieczenia i inne instytucje finansowe” oraz - od niedawna - „Przemysł 4.0”. Ten ostatni termin odnosi się do tzw. czwartej rewolucji przemysłowej polegającej na integracji obiektów fizycznych z siecią informacyjną.

Podczas corocznej konferencji dla klientów i partnerów Hewlett Packard Enterprise „HPE Discover”, Comarch otrzymał tytuł **CEEMA Service Provider of the Year**. W imieniu Comarch, okolicznościową statuetkę odebrał w Las Vegas Marek Hojda, Indirect Sales Manager HPE Polska.

Comarch otrzymał nagrodę **INVEST 2018** w kategorii „**Laureat polski we Francji**”. To wyróżnienie zostało przyznane w ramach konkursu organizowanego przez Ambasadę RP w Paryżu za wkład firmy w budowę relacji dwustronnych oraz poprawę wizerunku Polski poprzez pokazywanie innowacyjnej i dynamicznej strony polskiej gospodarki.

Comarch otrzymał **Małopolską Nagrodę Gospodarczą** w kategorii duży przedsiębiorca. Jest to wyróżnienie przyznawane przez Małopolską Radę Gospodarczą dla firm i instytucji, które stanowią gospodarczą wizytówkę Małopolski.

W trakcie jubileuszowego spotkania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który obchodził 85-lecie działalności, wręczono nagrody partnerom instytucji. Comarch realizujący strategiczne projekty dla państwa otrzymał nagrodę „**Lider Współpracy**”. Wyróżnienie zostało przyznane za zaangażowanie i wsparcie ZUS w realizacji zadań służących dobru państwa i obywateli.

Comarch znalazł się w pierwszej dziesiątce rankingu czempionów narodowych, przygotowanego przez firmę analityczno-badawczą **Polityka Insight**. Autorzy zestawienia brali pod uwagę wydajność przedsiębiorstw, rolę w branży, ich obecność na rynku międzynarodowym oraz inwestycje w rozwój i innowacyjność.

Comarch został zwycięzcą rankingu „**Marka Godna Zaufania 2019**” w kategorii „**Firma oferująca usługi w chmurze**”. Blisko 25 proc. przedsiębiorców, wypełniając ankiety, w których spontanicznie odpowiadali, jakiej marce w danej kategorii ufają najbardziej, wskazało Comarch jako najpopularniejszego dostawcę usług w modelu chmurowym.

Rozdanie nagród rankingu IT@BANK 2019

Badanie zostało przeprowadzone przez instytut Kantar Millward Brown na zlecenie magazynu „MyCompany Polska”. Ankiety online zawierały otwarte pytania, w których przedsiębiorcy typowali marki w 26 kategoriach najbardziej popularnych usług i produktów dla biznesu, m.in. firma leasingowa, dostawca internetu, firma hostingowa, operator telekomunikacyjny. W każdej kategorii można było wskazać tylko jedną markę. Forma ankiety dawała równe szanse każdej marce, niezależnie od jej wielkości i zasięgu. Odpowiedzi respondentów opierały się na ich wiedzy i doświadczeniu.

Comarch po raz kolejny zdobył uznanie jury dorocznego rankingu **IT@BANK** wyłaniającego najlepszych dostawców oprogramowania i usług dla sektora finansowego. W 2019 roku firma Comarch zajęła pierwsze miejsce w kategorii "potencjał rozwojowy" oraz drugie - w rankingu głównym IT@BANK. O trofea walczyło 48 firm, które oceniano m.in. pod kątem wysokości przychodów, liczby zatrudnionych i wielkości portfela klientów.

IT@BANK to największe i najbardziej prestiżowe w Polsce spotkanie środowiska informatycznego z sektorem bankowym. Organizują je Miesięcznik Finansowy BANK, Rada Bankowości Elektronicznej oraz Forum Technologii Bankowych przy ZBP.

Comarch otrzymał **Biały Listek CSR w VIII edycji rankingu Listków CSR tygodnika „Polityka”**. To wyróżnienie dla najbardziej odpowiedzialnych i zaangażowanych społecznie firm. Przegląd społecznej odpowiedzialności biznesu jest przygotowywany na podstawie wyników ankiety rozlanej do przedsiębiorstw. Jak co roku analizowanymi obszarami były m.in.: ład korporacyjny, prawa człowieka, zachowania wobec pracowników, ochrona środowiska, dbałość o klienta, uczciwość biznesowa i zaangażowanie społeczne. Partnerami rankingu jest firma doradcza Deloitte oraz Forum Odpowiedzialnego Biznesu.

Co roku redakcja magazynu Computerworld przygotowuje publikację, w której opisuje kondycję polskiego rynku IT, analizuje trendy w branży oraz przygotowuje rankingi firm w kilkunastu kategoriach. Według autorów **raportu „Computerworld Top200 2019”** Comarch zajął pierwsze miejsce w kategoriach: dostawcy usług integracyjnych

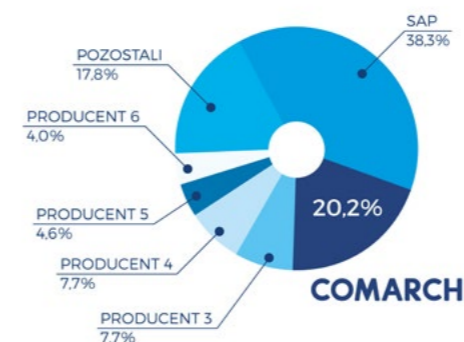
oraz dostawcy usług w modelu cloud. Wysokie pozycje zajął również wśród dostawców rozwiązań usług dla sektora handlu oraz firm z branży telekomunikacyjnej. Wypracowany w 2018 roku wynik finansowy w wysokości 1,32 mld złotych dał Grupie Kapitałowej Comarch szóstą pozycję w zestawieniu „Największe grupy kapitałowe działające w Polsce w 2018 roku”. Natomiast Comarch SA zajął dziewiąte miejsce w zestawieniu „Firmy informatyczne o największym zysku netto z IT” z wynikiem 49,6 mln złotych. Z kolei w kategorii „Największe firmy informatyczne działające w Polsce” Comarch obecnie zajmuje 13. pozycję, dwa oczka wyżej niż przed rokiem.

Comarch otrzymał certyfikat **Perła Polskiej Gospodarki** w kategorii Perły Wielkie. Kapituła przyznała firmie nagrodę za konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz pozycję lidera wśród najbardziej dynamicznych i efektywnych przedsiębiorstw. Organizatorem wydarzenia jest wydawca anglojęzycznego miesięcznika „Polish Market”, a partnerem Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Po raz 20 **„Puls Biznesu”** nagrodził najlepsze spółki giełdowe. Comarch znalazł się wśród laureatów konkursu i zajął czwarte miejsce. Jury oceniało, która spółka ma najbardziej kompetentny zarząd, odniosła w roku poprzednim najbardziej spektakularny sukces, może się pochwalić najlepszą w giełdowej stawce jakością produktów i usług oraz najlepiej prowadzi relacje z inwestorami i ma najciekawsze perspektywy rozwoju.

Comarch otrzymał tytuł **„Jedynki Gazety Wyborczej”** - to wyróżnienie przyznawane przedsiębiorstwom, które miały szczególny wkład w rozwój małopolskiej gospodarki w ciągu ostatnich 30 lat. Wręczenie nagród odbyło się podczas konferencji „30 lat sukcesu gospodarczego Małopolski”, której organizatorem była redakcja krakowskiej Gazety Wyborczej.

Comarch w raportach firm analitycznych

Pozycja Comarch ERP na rynku polskim wg raportu „The Enterprise Application Software Market in Poland: 2017-2021 Forecasts and 2016 Vendor Shares”

Według raportu **„Poland Enterprise Application Market Shares, 2018: 2019 Update”**, krakowska spółka jako jedna z firm sklasyfikowanych w pierwszej trójce dostawców rozwiązań Enterprise Application Software, zwiększyła swoje udziały w tym segmencie. Sprzedaż systemów Comarch wzrosła w 2018 roku i obejmuje już 20,2 proc. rynku systemów do zarządzania przedsiębiorstwem. Daje to spółce drugie miejsce w zestawieniu producentów, uwzględniającym firmy zarówno polskie, jak i zagraniczne. Wśród dostawców rozwiązań do segmentu małych i średnich przedsiębiorstw (zatrudnienie do 499 pracowników) Comarch kolejny rok z rzędu utrzymuje pozycję lidera. Według danych IDC firma ma prawie 30 proc. udziału w rynku. Kolejny dostawca posiada 19,8 proc. w tym segmencie.

Gala Małopolskiej Nagrody Gospodarczej 2019

Comarch został uwzględniony przez firmę analityczną Forrester w raporcie z lutego 2019 r. **na temat dostawców rozwiązań B2B Customer Engagement Marketing (CEM)**. Po przeanalizowaniu ponad dwudziestu różnych dostawców pod względem wielkości, wydajności i koncentracji na marketingu posprzedażowym, Forrester uznał Comarch, zaliczany do kategorii dużych dostawców, w podstawowym segmencie funkcjonalności obejmującym rzecznicstwo, które zawiera takie funkcje jak lojalność klientów, grywalizacja oraz uznanie klienta i nagrody.

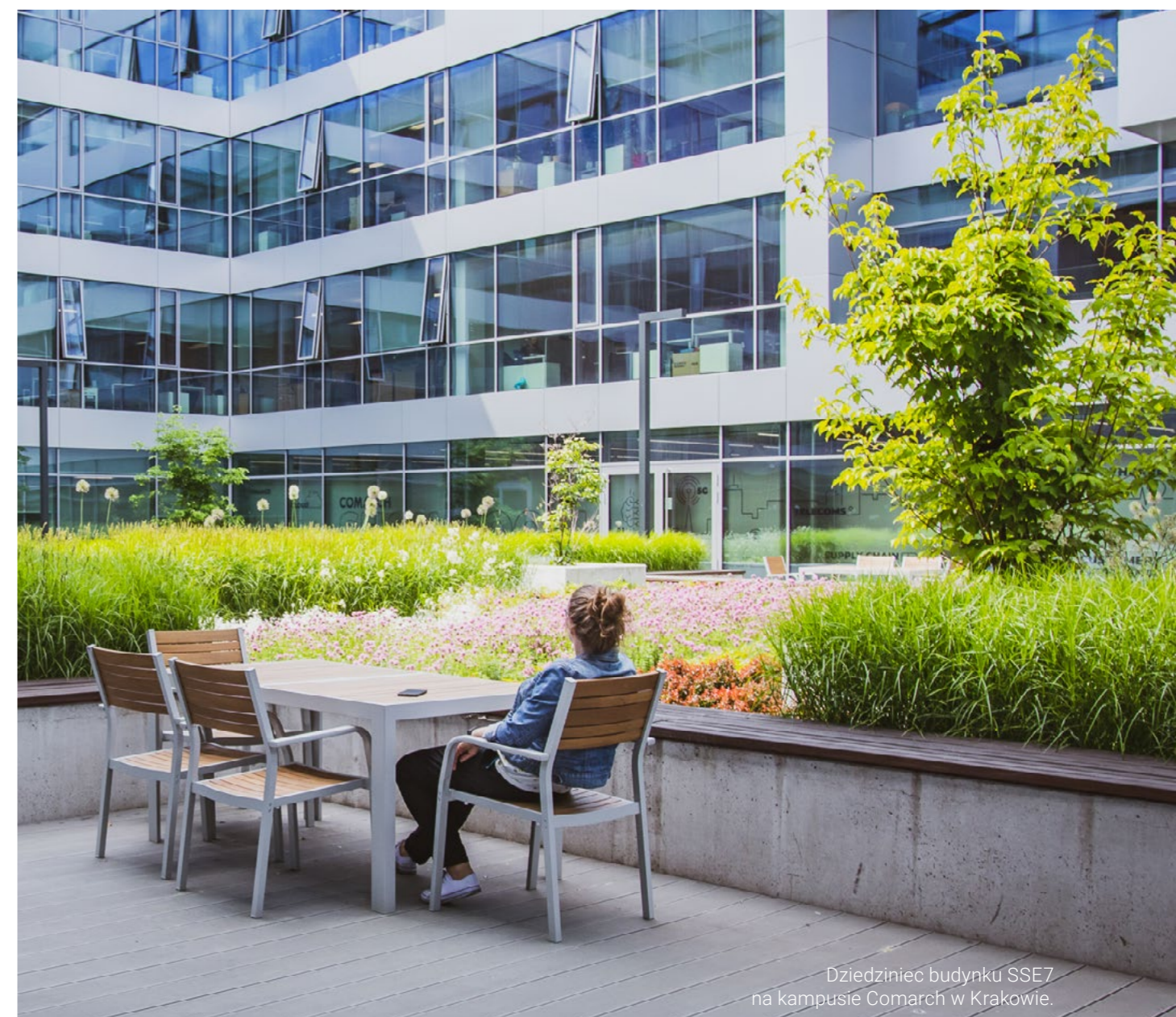
Rozwiązania Comarch wspierające sprzedaż, w tym Mobile Sales Force, Online Distribution and Reporting Platform zostały uwzględnione w raporcie przygotowanym przez POI Institute. Dodatkowo spółka znalazła się w raporcie **2019 Vendor Panorama for Retail Execution and Monitoring in Consumer Goods report**, otrzymując nagrodę POI Best-in-Class Award za interaktywną prezentację dla klientów. Comarch jest jedną z niewielu firm, które oferują zintegrowane TPM, Retail Execution i eCommerce. POI Institute docenił firmę również za dostarczanie wysoce interaktywnych analiz z innowacyjnymi KPI.

Rozwiązanie **Comarch Wealth Management zostało wspomniane w raporcie Celent**, który po dokładnej analizie przedstawia najbardziej innowacyjnych europejskich dostawców platform zarządzania majątkiem bezpośrednim. Eksperti Celent oceniają każde rozwiązanie na podstawie kilku kryteriów: najnowocześniejszej technologii wyprzedzającej trendy, najwyższej jakości obsługi i adekwatności do sytuacji rynkowej. Rozwiązania te są także uszeregowane w widoku dostawcy ABCD.

Ochrona Środowiska

Polityka środowiskowa oraz procedury funkcjonujące w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania zobowiązują Comarch S.A. do podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczania negatywnego wpływu na środowisko naturalne. W ramach wdrożonego Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnego z wymaganiami normy ISO 14001 Comarch zidentyfikował aspekty środowiskowe, które monitoruje, nadzoruje i na które wpływa. Grupa Comarch przestrzega lokalnych przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Comarch świadomie ogranicza negatywny wpływ swojej działalności na środowisko naturalne, minimalizując zużycie zasobów naturalnych oraz ogranicza wytwarzanie odpadów powstających w wyniku bieżącej działalności. Promuje także ekologiczny styl życia wśród swoich pracowników, prowadząc akcje zachęcające do czynnego uczestnictwa w ochronie środowiska naturalnego. Działalność Comarch nie powoduje istotnych strat środowiskowych.

Comarch monitoruje na bieżąco zanieczyszczenie powietrza czujnikiem zainstalowanym na jednym ze swoich budynków znajdujących się w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Czujnik jest włączony do sieci sensorów Airly co pomaga w stworzeniu krajowej sieci pomiarowej monitorującej smog.

Dziedziniec budynku SSE7
na kampusie Comarch w Krakowie.

12

Ochrona środowiska

Wykorzystanie surowców naturalnych

Ze względu na fakt, iż Comarch jest producentem oprogramowania i systemów informatycznych, działalność spółki nie wiąże się z bezpośrednim wykorzystywaniem surowców będących zasobami naturalnymi jak rudy, minerały, drewno. Korzysta natomiast z typowych mediów, zużywanych w trakcie bieżącej pracy. Wśród wykorzystywanych surowców zidentyfikowano: energię elektryczną, gaz ziemny, paliwa płynne (benzynę i olej napędowy), energię cieplną oraz wodę.

Część działalności Grupy Comarch stanowi również niskoseryjna produkcja urządzeń elektronicznych z podzespołów kupowanych od dostawców zewnętrznych oraz związane z tym prace projektowo-badawcze. Produkcja odbywa się w nowoczesnej hali produkcyjnej zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie.

Pozostałe spółki Grupy Comarch również nie korzystają bezpośrednio z surowców pierwotnych.

Dodatkowo w toku procesów produkcyjnych i logistycznych wykorzystuje się papierowe, kartonowe, plastikowe i drewniane opakowania i zabezpieczenia. Poniżej przedstawiono zestawienie ilości wprowadzonych na rynek opakowań. Ilość wprowadzonych opakowań wynika bezpośrednio z wielkości sprzedaży.

Opakowania wprowadzone na rynek	2019	2018
Comarch S.A.	889 kg	1 023 kg
Grupa Comarch	2 391 kg	2 746 kg

Wyroby gotowe

Sposób oddziaływania na środowisko

Urządzenia elektroniczne produkowane przez Grupę Comarch zasilane są energią elektryczną, przez co oddziałują na środowisko. Ilość zużywanej energii przez produkty nie jest możliwa do dokładnego oszacowania, gdyż zależy ona od bardzo wielu czynników m.in. od

intensywności użytkowania, warunków atmosferycznych, trybu pracy i rodzaju dołączonych do urządzeń akcesoriów. Produkowane przez Grupę Comarch urządzenia elektroniczne po okresie eksploatacji stają się odpadem przez co również mogą oddziaływać na środowisko.

Opis polityk

Grupa Comarch stawia sobie za jeden z głównych celów ograniczenie zużycia energii elektrycznej w każdej kolejnej wersji danego urządzenia, dla ograniczenia ich wpływu na środowisko naturalne,

Kolejnym sposobem na ograniczenie wpływu produkowanych urządzeń na środowisko naturalne jest zastosowanie dla wyrobów przepisów dyrektywy EU WEEE 2002/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie użytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego. Urządzenia produkowane przez Grupę Comarch są odpowiednio oznaczane jako urządzenia, które muszą zostać w odpowiedni sposób zutylizowane po zakończeniu ich eksploatacji. Działania proekologiczne związane z produktem, który stanie się w przyszłości odpadem nie sprowadzają się tylko do odpowiedniego oznaczenia. Wieloletnie działania i troska o środowisko zaowocowały szeregiem inicjatyw związanych z projektowaniem urządzeń, m.in.:

- opracowywanie produktów, dla których możliwa jest modernizacja dzięki budowie umożliwiającej wprowadzanie poprawek,
- opracowywanie produktów możliwych do ponownego wykorzystania po okresie eksploatacji dzięki budowie umożliwiającej łatwy rozbiór urządzenia na części składowe i po jego ew. naprawie ponowne wykorzystanie.

Comarch od wielu lat współpracuje z Organizacją Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego przekazując odpady elektroniczne w celu poddania ich dalszemu przetwarzaniu i odzyskowi surowców.

Projektowane urządzenia spełniają również wymagania dyrektywy RoHS Restriction of Hazardous Substances (2002/95/EC), dzięki zastosowaniu której ograniczone zostało użycie substancji niebezpiecznych w produkcie które mogłyby przeniknąć do środowiska naturalnego. Potwierdzeniem tego są deklaracje zgodności RoHS.

Wskaźniki

Miernikiem realizacji celu związanego z ograniczeniem zużycia energii są:

- wzrost udziału zasilaczy sieciowych o wyższej klasie sprawności energetycznej,
- spadek średniej pobieranej mocy przez urządzenia mierzonej w trybie pracy o największym zapotrzebowaniu na moc.

Dodatkowo Grupa Comarch w projekcie Smart Metering rozwija urządzenie Comarch NB-IoT -Mbus Gateway, wspierające dostawców wody, energii elektrycznej, gazu w monitorowaniu sieci przesyłowych. Pozwala to na zmniejszenie strat mediów, szybkich detekcji awarii, co prowadzi do mniejszego zużycia zasobów naturalnych ziemi.

Ponadto w projekcie wykorzystywana jest technologia NB-IoT, która jest bardzo efektywna pod względem zużycia energii, co ogranicza ilość zużytych baterii. Jednocześnie trwają prace nad optymalizacją zużycia energii zarówno

w obszarze Hardware jak i Firmware. Jednym z głównych celów projektu jest opracowanie urządzenia pracującego na baterii przez 10 lat.

Również w aktualnie produkowanym urządzeniu CS004 usprawniony został mechanizm komunikacji bezprzewodowej, co skutkuje zmniejszeniem poboru energii, a przez to mniejszą ilością zużywanych baterii.

Celem na kolejne lata jest stworzenie dedykowanych urządzeń, zastępujących CS004, które będą wykorzystywały wbudowane czujniki. Pozwoli to na mniejsze zużycie materiałów jak również zmniejszenie zapotrzebowania na energię przez eliminację elementów pośrednich.

Dodatkowo trwają prace nad dalszym usprawnieniem komunikacji bezprzewodowej dla poprawy czasu pracy na baterii.

Energia

Grupa Comarch stale monitoruje zużycie energii elektrycznej, ciepła i paliw we wszystkich obszarach swojej działalności, skupiając się przede wszystkim na zużyciu energii elektrycznej i gazu wykorzystywanych w budynkach będących własnością Comarch SA oraz na zużyciu paliw płynnych służących do napędu samochodów należących do floty Comarch. Dodatkowo monitorowane jest zużycie wody, a także paliw płynnych używanych w agregatach prądowórczych. Znaczący udział w konsumpcji energii elektrycznej mają Data Center w Krakowie, Warszawie oraz w Dreźnie i Lille.

We wrześniu 2018 roku w Comarch SA został wdrożony i certyfikowany System Zarządzania Energią zgodny z międzynarodowym standardem ISO 50001. W marcu 2019 roku systemem została objęta również lokalizacja Comarch SA w Łodzi przy ul. Jaracza 78. W ramach tego systemu podejmowanych jest szereg działań zmierzających do poprawy efektywności energetycznej przedsiębiorstwa głównie w obszarach tzw. znaczącego zużycia energii (energia elektryczna, ciepło, flota). Działania te uwzględniają modernizację budynków i wyposażenia, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, zastosowanie odpowiedniej polityki zakupowej, polityki modernizacji floty, a także prowadzenie akcji uświadamiających wśród pracowników i ciągłe monitorowanie odpowiednich wskaźników. Wymienione działania realizowane są w ramach programów i zadań energetycznych na dany okres.

Obiekty Comarch są budynkami nowoczesnymi, posiadającymi systemy zarządzania energią elektryczną i ciepłem. W obiektach będących własnością Comarch (m.in. budynki SSE w Krakowie, budynki w Warszawie i Łodzi) stopniowo wymieniane są lampy wyładowcze (świetlówki) na te tworzone w technologii LED oraz wprowadzane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia.

Na początku 2018 roku Comarch rozpoczął eksploatację nowoczesnego budynku biurowego SSE7, położonego na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, w obrębie kampusu należącego do Comarch przy ulicy prof. Michała Życzkowskiego w Krakowie. Budynek posiada garaż podziemny, parter, 4 piętra użytkowe oraz kondygnację techniczną na dachu budynku. Całkowita liczba użytkowników w roku 2019 sięgnęła prawie 1400 osób. Budynek zaprojektowany został z dbałością o ekologię i przyjazne środowisko pracy, co potwierdza uzyskany certyfikat BREEAM Very Good. Budynek oferuje szereg udogodnień, m.in. kontakt wszystkich pomieszczeń pracy z bezpośrednim światłem dziennym, możliwość wietrzenia wszystkich pomieszczeń biurowych poprzez otwierane okna, duża ilość zieleni, dojazd ścieżkami rowerowymi, a także wewnętrzne i zewnętrzne przestrzenie do rekreacji i wypoczynku. Dodatkowo, ze względu na troskę o środowisko naturalne, na dachu budynku zainstalowano ogniwa fotowoltaiczne, służące do częściowego pokrycia

własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualnej odsprzedaży nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej. W garażach podziemnych budynku zainstalowano stanowiska ładowania akumulatorów, które umożliwiają pracownikom korzystanie z ekologicznych pojazdów elektrycznych. Wyróżniającą cechą są półki świetlne, projektowane na południowych i zachodnich elewacjach. Półki świetlne mają podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych.

Co roku przygotowywane są programy środowiskowe, określające cele i działania ograniczające negatywne wpływy na środowisko oraz podnoszenie świadomości pracowników. Do najważniejszych celów dotyczących podejmowania aktywnych działań na rzecz ograniczenia zanieczyszczenia środowiska należy wprowadzenie zasad selektywnego gromadzenia odpadów oraz podejmowanie akcji zwiększających świadomość pracowników w zakresie utylizacji odpadów elektronicznych. Do celów pośrednich związanych ze zmniejszeniem negatywnego wpływu na środowisko należą te dotyczące poprawy wyniku energetycznego m.in.:

- kontynuacja modernizacji oświetlenia w budynkach i kompleksowa modernizacja oświetlenia pomieszczeń Data Center (wymiana na energooszczędne źródła LED),
- wymiana subliczników w celu zwiększenia efektywności w procesie ewidencji zużycia energii,
- kontynuacja procesu modernizacji floty oraz organizacji szkoleń z zakresu ecodrivingu dla pracowników.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw Comarch SA	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej ¹⁾	17 594 566 kWh	17 190 300 kWh
Zużycie ciepła ²⁾	4 248 000 MJ	6 507 000 MJ
Zużycie gazu ³⁾	338 812 kg	327 488 kg
Zużycie benzyny ⁴⁾	380 610 kg	349 996 kg
Zużycie oleju napędowego ⁴⁾	52 366 kg	62 038 kg
Zużycie LPG ⁴⁾	652 kg	-
Całkowite zużycie energii ⁵⁾	105 937 478 MJ	105 121 676 MJ
Zużycie energii/pracownika ⁵⁾	21 277 MJ/pracownika	22 467 MJ/pracownika

- 1) Zużycie energii elektrycznej przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch SA tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4, SSE5, SSE6, SSE7) oraz dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie energii elektrycznej dla tych budynków. Zużycie energii elektrycznej w roku 2019 wzrosło o ok. 2,4 % w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost zużycia energii wynika ze wzrostu liczby zatrudnionych osób.
- 2) Zużycie ciepła przedstawiane jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch SA tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE5, SSE6, SSE7). Przedstawiane jest łączne zużycie ciepła dla tych budynków. Zużycie ciepła w roku 2019 roku spadło o 34,7% w porównaniu z rokiem 2018. Spadek zapotrzebowania na energię w roku 2019 wynika z wyłączenia z kalkulacji budynku SSE1, który w całości jest wynajmowany przez podmioty zewnętrzne.
- 3) Zużycie gazu przedstawione jest dla budynków zlokalizowanych w Polsce będących własnością Comarch SA, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2, SSE3, SSE4) oraz budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej). Przedstawiane jest łączne zużycie gazu dla tych budynków. Zużycie gazu podano w kg, wykorzystując do obliczeń następujący współczynnik: 1m³ gazu = 0,75 kg. Zużycie gazu w roku 2019 było o ok. 3,5 % wyższe w porównaniu z rokiem 2018, co jest spowodowane normalnym zużyciem i traktowane jest jako typowe odchylenie.
- 4) Zużycie benzyny, oleju napędowego oraz LPG przedstawiane jest dla:
  - benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla floty samochodowej w Polsce oraz paliwa używanego w sprzęcie wolnobieżnym.
  - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla floty samochodowej w Polsce i oleju wykorzystywanego w maszynach i agregatach służących do zasilania awaryjnego.
  - LPG: przedstawiane jest zużycie gazu płynnego propan-butan LPG dla floty samochodowej w Polsce.

Zużycie paliw podane jest w kg, wykorzystując do obliczeń następujących współczynników: 1 litr benzyny = 0,755 kg, 1 litr oleju napędowego = 0,84 kg, 1 litr LPG to 0,5 kg. Zużycie benzyny w roku 2019 wzrosło o ok. 8,7 % w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost wynika bezpośrednio ze wzrostu liczebności pojazdów we flocie samochodowej Comarch oraz zwiększenia intensywności używania pojazdów wywołanego stałą ekspansją spółki. Jednocześnie zużycie oleju napędowego w roku 2019 w porównaniu z rokiem 2018 zmalało o ok. 15,6 %, a wynika to ze stopniowego wycofywania z floty pojazdów z silnikami wysokoprężnymi i stopniowego zastępowania ich bardziej ekologicznymi pojazdami z silnikami benzynowymi oraz pojazdami z napędem hybrydowym.
- 5) Do obliczenia całkowitego zużycia energii wewnątrz organizacji wzięto pod uwagę zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw (benzyny, oleju napędowego i LPG) przedstawionych wyżej. Do obliczeń wykorzystano następujące współczynniki: 1 kg gazu = 14,75 kWh, 1 kg benzyny = 13,1 kWh, 1 kg oleju napędowego = 12,69 kWh, 1 kg LPG = 6,94 kWh. Całkowite zużycie energii zostało przeliczone na MJ. Całkowite zużycie energii w roku 2019 wyniosło 105 937 478 MJ i wzrosło o ok. 0,8 % w porównaniu z rokiem 2018. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Comarch S.A. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2019 roku w spółce Comarch S.A. zatrudnionych było 4979 pracowników, co stanowi wzrost zatrudnienia o 300 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Zużycie energii na osobę w roku 2019 wyniosło 21 277 MJ, a więc zmniejszyło się o ok. 5,3 % w porównaniu z rokiem 2018.

Zużycie energii elektrycznej, ciepła, gazu oraz paliw w Grupie Comarch ⁶⁾	2019	2018
Zużycie energii elektrycznej ⁷⁾	22 309 884 kWh	21 691 281 kWh
Zużycie ciepła ⁸⁾	7 188 247 MJ	9 162 000 MJ
Zużycie gazu ⁹⁾	344 367 kg	333 515 kg
Zużycie benzyny ¹⁰⁾	445 159 kg	423 736 kg
Zużycie oleju napędowego ¹⁰⁾	120 462 kg	126 376 kg
Zużycie LPG ¹⁰⁾	652 kg	-
Całkowite zużycie energii ¹¹⁾	125 121 820 MJ	121 564 169 MJ
Zużycie energii/pracownika ¹¹⁾	19 710 MJ/pracownika	20 127 MJ/pracownika

- 6) Przedstawiono dane z uwzględnieniem spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych).
- 7) Zużycie mediów zostało przedstawione dla budynków będących własnością spółek Grupy Comarch (krajowych i zagranicznych). W roku 2019 zużycie energii elektrycznej było wyższe o 2,9% w porównaniu z rokiem 2018. Jest to wynikiem zwiększenia liczby pracowników, jak również wzrostem eksploatacji serwerowni w kraju i zagranicą.
- 8) Zużycie ciepła w roku 2019 zmalało w porównaniu z rokiem bazowym (2018) o 21,5%. Taki spadek jest spowodowany wyłączeniem z kalkulacji budynku SSE1, będącego w całości wynajmowanym przez podmioty zewnętrzne.
- 9) W roku 2019 odnotowano wzrost zużycia gazu o 3,3% w porównaniu z rokiem 2018, co jest spowodowane normalnym zużyciem i traktowane jest jako typowe odchylenie.
- 10) Zużycie benzyny, oleju napędowego i LPG przedstawiane jest dla:
- benzyny: przedstawiane jest łączne zużycie benzyny dla spółek Polskich oraz zagranicznych,
  - oleju napędowego: przedstawiane jest łączne zużycie oleju napędowego dla spółek Polskich oraz zagranicznych,
  - LPG: przedstawione jest zużycie dla spółki Comarch S.A.
- W roku 2019 odnotowano nieznaczną różnicę w łącznym zużyciu benzyny i oleju napędowego w porównaniu z rokiem 2018. W przypadku benzyny, zużycie wzrosło o 5,1% w porównaniu z rokiem bazowym (2018), natomiast zużycie oleju napędowego zmalało o 4,7%. Zużycie gazu płynnego propan-butan LPG jest prezentowane od roku 2019, a generowane jest przez spółkę Comarch S.A.
- 11) Całkowite zużycie energii w roku 2019 wyniosło 125 121 820 MJ i było o 2,9% wyższe niż zużycie w roku 2018. Obliczono również intensywność zużycia energii biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych pracowników w budynkach będących własnością Grupy Comarch. Zgodnie z danymi na 31 grudnia 2019 roku w spółkach Grupy Comarch zatrudnionych było 6348 pracowników, co stanowi wzrost zatrudnienia o 308 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Wzrost zatrudnienia wpłynął na wzrost zużycia energii. W roku 2019 odnotowano spadek zużycia energii na jedną osobę o 2,1% w porównaniu z rokiem bazowym (2018).

Woda

Działalność Comarch nie wiąże się ze zużyciem wody do celów technologicznych. Woda dostarczana w całości przez wodociągi miejskie jest wykorzystywana jedynie w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla celów bytowych. Comarch nie pobiera bezpośrednio wód powierzchniowych oraz nie odprowadza ścieków do wód i gruntów.

Znaczący wpływ na poziom zużycia wody w krakowskiej SSE ma funkcjonujące tam centrum rekreacji, w skład którego wchodzi 25-metrowy basen pływakowy. Zużycie wody podlega ciągłemu monitorowaniu, w postaci odczytów z subliczników. W ramach działań dążących do minimalizacji zużycia, podnoszona jest świadomość pracowników oraz podejmowane są działania w celu zwiększenia szybkości i skuteczności reagowania na różnego rodzaju awarie.

Zużycie wody w Comarch SA	2019	2018
Zużycie wody	37 591 m ³	34 328 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,55 m ³	7,34 m ³

Zużycie wody w Grupie Comarch	2019	2018
Zużycie wody	45 532 m ³	42 534 m ³
Zużycie wody na 1 pracownika	7,17 m ³	7,04 m ³

Zużycie wody przedstawione jest dla budynków będących własnością Comarch w Polsce, tzn. budynków w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (SSE2 – SSE7), dwóch budynków w Warszawie (przy ul. Puławskiej oraz przy ul. Leśnej).

Dodatkowo w tabeli dotyczącej zużycia wody w Grupie Comarch zaprezentowano sumaryczne zużycie wody uwzględniające budynki będące własnością pozostałych spółek Grupy w Polsce i zagranicą.

Budynek SSE1 w Krakowie, należący do Comarch, jest w całości wynajmowany przez podmioty zewnętrzne, dlatego zużycie mediów z tego budynku nie jest uwzględniane w raporcie.

W tabeli powyżej przedstawione jest łączne zużycie wody dla budynków własnych Comarch S.A. oraz Grupy Comarch. Z roku na rok odnotowuje się wzrost całkowitego zużycia wody, co wynika ze wzrostu liczby osób zatrudnionych w Comarch. Odnotowano nieznaczny wzrost zużycia wody na 1 pracownika.

Emisje

Comarch stale dąży do minimalizacji negatywnego wpływu działalności na środowisko. W związku z tym od 2012 roku szacowana jest emisja ekwiwalentu dwutlenku węgla do środowiska. Podczas oszacowywania zastosowano metodologię polegającą na pomnożeniu danych dotyczących zużycia energii, wody, paliwa przez odpowiednie współczynniki konwersji emisji. Przeliczniki te pozwalają na zamianę tych danych na ekwiwalent dwutlenku węgla (CO₂e). CO₂e jest uniwersalną jednostką

miary, która pozwala na oszacowanie wpływu na globalne ocieplenie wynikające z emisji gazów cieplarnianych. Poniżej przedstawiono szacunkowe wartości bezpośredniej (wynikającej z działalności organizacji) i pośredniej (z wszelkich innych czynności, np. konsumpcji energii elektrycznej, wody) emisji dwutlenku węgla dla roku bazowego. Dodatkowo wartości z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki.

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Comarch S.A.	2019	2018
Emisja CO ₂ e	2 738 Mg CO ₂ e	2 254 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,55 Mg CO ₂ e /osobę	0,48 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	0,0029 CO ₂ e	0,0023 CO ₂ e

Bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych w Grupie Comarch	2019	2018
Emisja CO ₂ e	3 152 Mg CO ₂ e	2 702 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	0,50 Mg CO ₂ e /osobę	0,45 Mg CO ₂ e /osobę
Emisja CO ₂ e/jednostkę przychodu*	0,0022 CO ₂ e	0,0020 CO ₂ e

*) 1000 PLN

Do obliczenia bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych wykorzystano dane dotyczące zużycia paliw (benzyny, oleju napędowego i LPG), a także gazu ziemnego dla budynków będących własnością Comarch SA w Polsce. Uwzględniono również niezorganizowaną emisję wodorofluorowęglowodorów HFC pochodzącą z nieszczelności instalacji chłodniczych i klimatyzacyjnych. Podczas obliczeń korzystano ze wskaźników opracowanych przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repository, KOBIZE, RTE France, ISE Germany za rok 2019 i 2018. Dodatkowo przy obliczeniu emisji HFC wykorzystano dane z analizy prowadzonej bazy danych Centralnego Rejestru Operatorów. Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych dla Comarch SA w 2019 roku

wyniosła 2 738 Mg CO₂e, co stanowi wzrost o ok. 21,5% w porównaniu z rokiem 2018. Wzrost ten wynika z incydentów związanych z nieszczelnościami urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych. Incydenty te zostały odpowiednio odnotowane w „Sprawozdaniach dla miejsc korzystania ze środowiska” w Krajowej Bazie o Emisjach Gazów Cieplarnianych i Innych Substancji jako emisje przypadkowe. Dodatkowo zostały uiszczony odpowiednie opłaty za korzystanie ze środowiska do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich. W związku z tym wzrostem poziom bezpośredniej emisji CO₂e na 1 pracownika wzrósł o 14,6%, a emisja CO₂e na jednostkę przychodu wzrosła o 26,1%.

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Comarch SA (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2019	2018
Emisja CO ₂ e	14 539 Mg CO ₂ e	15 639 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	2,92 Mg CO ₂ e/osobę	3,34 Mg CO ₂ e/osobę

Całkowita emisja gazów cieplarnianych w Grupie Comarch (bezpośrednia i pośrednia łącznie)	2019	2018
Emisja CO ₂ e	16 501 Mg CO ₂ e	18 298 Mg CO ₂ e
Emisja CO ₂ e/osobę	2,60 Mg CO ₂ e/osobę	3,03 Mg CO ₂ e/osobę

W celu obliczenia intensywności emisji gazów cieplarnianych została zsumowana bezpośrednia i pośrednia emisja gazów cieplarnianych organizacji. Dodatkowo wartości z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki. Całkowita emisja gazów cieplarnianych dla Comarch SA w roku 2019 wyniosła 14 539 MgCO₂e, co stanowi spadek o ok. 7,0% w porównaniu z rokiem 2018. Obliczono również intensywność emisji gazów cieplarnianych, biorąc pod uwagę liczbę zatrudnionych w budynkach będących własnością Comarch SA. Zgodnie z danymi na dzień 31 grudnia 2019 roku zatrudnionych było 4 979 osób, co stanowi wzrost zatrudnienia o 300 osób w porównaniu z analogicznym okresem roku 2018. Całkowita emisja gazów cieplarnianych na osobę w roku 2019 wyniosła 2,92 Mg CO₂e, a więc zmniejszyła o około 12,6% w porównaniu z rokiem 2018. Świadczy to o skuteczności wprowadzonych zmian mających na celu minimalizowane negatywnego wpływu spółki na środowisko naturalne.

Comarch dbając zarówno o środowisko jak i o ograniczenie kosztów związanych z transportem skraca maksymalnie łańcuch dostaw stosując zasadę dostawy bezpośrednio z punktu dystrybucji do użytkownika końcowego lub partnera biznesowego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, czyli gdzie nie jest wymagana ingerencja w celu

dokonania konfiguracji, instalacji na sprzęcie lub taka ingerencja i tak miałyby miejsce w lokalizacji użytkownika końcowego.

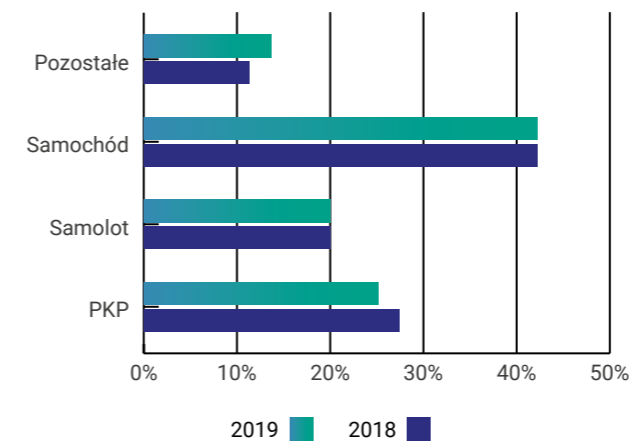
Duża redukcja wpływu transportu towarów i produktów jest również możliwa dzięki korzystaniu z transportu zbiorowego - firm kurierskich.

Przewozy organizowane i realizowane za pomocą własnych środków transportu przez pracowników Comarch SA są sporadyczne.

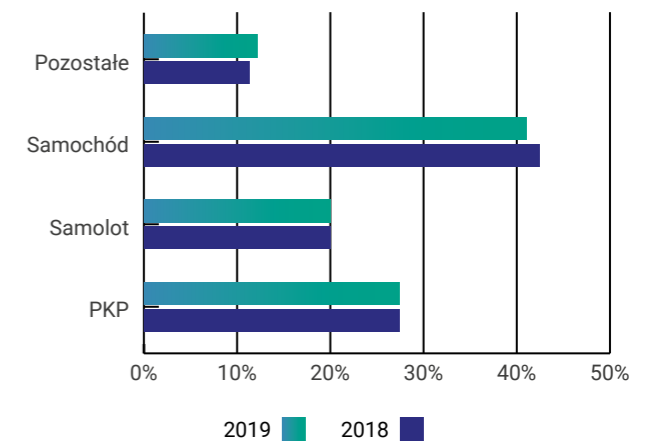
Ponieważ Comarch posiada bardzo dużą grupę odbiorców, którzy stanowią średnie i duże przedsiębiorstwa z całego świata, ilość odbytych delegacji służbowych przez pracowników Comarch liczona jest w tysiącach.

Liczba delegacji systematycznie wzrasta z uwagi na fakt, że co roku poszerza się grono klientów oraz otwierają się nowe oddziały zagraniczne firmy. Najczęstszym środkiem transportu wykorzystywanym przez pracowników Comarch (najczęściej podczas delegacji krajowych) są samochody oraz transport kolejowy. W delegacjach zagranicznych dominuje transport lotniczy. Do pozostałych środków transportu zostały zakwalifikowane: komunikacja miejska, autobus oraz taxi.

Wykorzystanie środków transportu podczas delegacji krajowych i zagranicznych w Comarch S.A.

Wykorzystanie środków transportu podczas delegacji krajowych i zagranicznych w GK Comarch

Redukcja emisji gazów cieplarnianych

Działania związane z redukcją bezpośredniej emisji gazów cieplarnianych przeprowadzone w latach 2018-2019:

- systematyczna konserwacja i modernizacja instalacji zawierających wodorofluorowęglowodory (HFC),
- produkcja energii odnawialnej we własnej instalacji fotowoltaicznej pozwoliła na zredukowanie emisji CO₂ o 13,22 Mg,
- bieżące wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych (wymiana źródeł światła na oświetlenie LED),
- stopniowa wymiana pojazdów spalinowych na spełniające najnowsze normy emisji spalin.

Symbolicznym dowodem troski Grupy Comarch o stan środowiska naturalnego była akcja sadzenia roślin zorganizowana we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie. Pracownicy Comarch wraz z rodzinami posadzili na Plantach Krakowskich 1500 szt. roślin, a ponadto rozdali mieszkańcom Krakowa sadzonki m.in.: lawendy, skrzydłokwiatu i paproci. Podobne akcje będą organizowane w kolejnych latach.

W ocenie Grupy, zarówno Grupa Comarch, jak i jej dostawcy nie mają bezpośredniego, ani znaczącego wpływu na zmiany klimatu.

Emisje substancji zubożających warstwę ozonową (SZWO)

W roku 2019 roku nie wystąpiły emisje SZWO. Emisje SZWO są monitorowane na podstawie bazy CRO (Centralny Rejestr Operatorów). Rejestruje się w niej wszystkie urządzenia klimatyzacyjne i przeciwpożarowe

zawierające gazy zubożające warstwę ozonową. W rejestrze wprowadza się informacje o przeglądach i ewentualnych uzupełnieniach gazów.

Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innych znaczących emisji do powietrza

Comarch SA	2019	2018
Emisja CH ₄	3,49 Mg CH ₄	3,23 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	3,66*10 ⁻⁶ Mg CH ₄	3,34 *10 ⁻⁶ Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	5,28 Mg N ₂ O	5,82 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O/jednostkę przychodu*	5,55*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O	4,27*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O
Emisja SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂	0,03 Mg SO _x /SO ₂
Emisja SO _x /SO ₂ /jednostkę przychodu*	3,80*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂	3,62*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂
Emisja NO _x /NO ₂	0,77 Mg NO _x /NO ₂	0,75 Mg NO _x /NO ₂
Emisja NO _x /NO ₂ /jednostkę przychodu*	8,10*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂	7,75 *10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂
Emisja CO	0,115 Mg CO	0,110 Mg CO
Emisja CO/jednostkę przychodu*	1,21*10 ⁻⁷ Mg CO	1,14*10 ⁻⁷ Mg CO
Emisja pyłu zawieszonego TSP	0,0015 Mg TSP	0,0017 Mg TSP
Emisja pyłu zawieszonego TSP/jednostkę przychodu*	1,58*10 ⁻⁹ Mg TSP	1,80*10 ⁻⁹ Mg TSP

Grupa Comarch	2019	2018
Emisja CH ₄	4,10 Mg CH ₄	3,94 Mg CH ₄
Emisja CH ₄ /jednostkę przychodu*	2,85*10 ⁻⁶ Mg CH ₄	2,88 *10 ⁻⁶ Mg CH ₄
Emisja N ₂ O	8,60 Mg N ₂ O	9,33 Mg N ₂ O
Emisja N ₂ O/jednostkę przychodu*	5,97*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O	6,83*10 ⁻⁶ Mg N ₂ O
Emisja SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂	0,04 Mg SO _x /SO ₂
Emisja SO _x /SO ₂ /jednostkę przychodu*	2,56*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂	2,61*10 ⁻⁸ Mg SO _x /SO ₂
Emisja NO _x /NO ₂	0,78 Mg NO _x /NO ₂	0,76 Mg NO _x /NO ₂
Emisja NO _x /NO ₂ /jednostkę przychodu*	5,45*10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂	5,58 *10 ⁻⁷ Mg NO _x /NO ₂
Emisja CO	0,12 Mg CO	0,11 Mg CO
Emisja CO/jednostkę przychodu*	8,15*10 ⁻⁷ Mg CO	8,27*10 ⁻⁷ Mg CO
Emisja pyłu zawieszonego TSP	0,0015 Mg TSP	0,0017 Mg TSP
Emisja pyłu zawieszonego TSP/jednostkę przychodu*	1,05*10 ⁻⁹ Mg TSP	1,27*10 ⁻⁹ Mg TSP

Znaczące substancje zanieczyszczające powietrze generowane przez organizacje wzięte pod uwagę to CH₄ oraz N₂O powstające ze spalania paliw przez flotę samochodową i sprzęt wolnobieżny (benzyna, olej napędowy oraz LPG) oraz SO_x/SO₂, NO_x/NO₂, CO, a także pył zawieszony powstające ze spalania paliw przez maszyny i agregaty służące do zasilania awaryjnego. Do obliczeń wykorzystano wskaźniki opracowane przez organizację DEFRA – Greenhouse Gas Conversion Factor Repoistory oraz przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBIZE) za rok 2019. Dodatkowo wartości z roku 2018 zostały zaktualizowane biorąc pod uwagę odpowiednie wskaźniki. Podane dane są danymi szacunkowymi.

Dla Comarch SA emisja CH₄ w roku 2019 wyniosła 4,10 Mg CH₄, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 4 %. Emisja N₂O w roku 2019 wyniosła 8,6 Mg N₂O, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 7,8%. Emisja SO_x/SO₂ w roku 2019 wyniosła 0,04 Mg SO_x/SO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 33%. Emisja NO_x/NO₂ w roku 2019 wyniosła 0,77 Mg NO_x/NO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 2,6%. Emisja CO w roku 2019 wyniosła 0,115 Mg CO, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 4,5%. Emisja pyłu zawieszonego w roku 2019 wyniosła 0,0015 Mg pyłu zawieszonego, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 11%.

Dla Grupy Comarch emisja CH₄ w roku 2019 wyniosła 3,49 Mg CH₄, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 8%. Emisja N₂O w roku 2019 wyniosła 5,28 Mg N₂O, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 9,2%. Emisja SO_x/SO₂ w roku 2019 wyniosła 0,04 Mg SO_x/SO₂, a więc tyle samo co w roku 2018. Emisja NO_x/NO₂ w roku 2019 wyniosła 0,78 Mg NO_x/NO₂, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 2,6%. Emisja CO w roku 2019 wyniosła 0,12 Mg CO, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 9%. Emisja pyłu zawieszonego w roku 2019 wyniosła 0,0015 Mg pyłu zawieszonego, co stanowi spadek w porównaniu z rokiem 2018 o ok. 11%.

Na spadek lub wzrost wielkości mogą wpływać lokalne warunki klimatyczne. Na zmniejszenie wskaźników ma również wpływ wzrost przychodów w badanym okresie. Emisje tlenków azotu, tlenków siarki i innego rodzaju znaczące emisje do powietrza zostały odpowiednio odnotowane w „Sprawozdaniach dla miejsc korzystania ze środowiska” oraz w „Sprawozdaniach z eksploatacji urządzeń” w Krajowej Bazie o Emisjach Gazów Ciepłarnianych i Innych Substancji. Dodatkowo zostały uiszczono odpowiednie opłaty za korzystanie ze środowiska do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

Procent odzyskanych materiałów ze sprzedawanych produktów i ich opakowań wg kategorii materiału

Spółki Grupy Comarch nie prowadzą we własnym zakresie zbiórki, odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i akumulatorów oraz opakowań.

W latach 2018 i 2019 obowiązek zbiórki, odzysku i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego dla spółek Comarch S.A., Comarch Healthcare SA, Comarch Polska SA, Comarch Technologies Sp. z o.o. oraz CA Consulting SA realizowany był przez Biosystem Elektrorecykling SA.

Inwestycje związane z ochroną środowiska

Największa inwestycja Grupy Comarch mająca wpływ na ochronę środowiska jest ściśle związana z budową i oddaniem do użytkowania budynku biurowego SSE7 w Krakowskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Budynek zaprojektowany został z dbałością o środowisko naturalne i ekologię. Na dachu budynku zainstalowane zostały panele fotowoltaiczne o łącznej mocy 64 kW. Ogniwa fotowoltaiczne, z których zbudowane są panele fotowoltaiczne, zamieniają energię promieniowania słonecznego na energię

Comarch jest wytwórcą ścieków komunalnych (bytowych). Działalność Comarch i spółek Grupy Comarch nie generuje ścieków przemysłowych.

Comarch SA nie transportuje, nie przetwarza, nie przemieszcza transgranicznie odpadów uznanych za niebezpieczne.

Comarch nie generuje ścieków zrzucanych bezpośrednio do akwenów wodnych tym samym działalność Comarch w żaden sposób nie wpływa negatywnie na obszary i siedliska chronione.

Produkty wytwarzane przez Comarch nie mają znaczącego negatywnego wpływu na środowisko naturalne w trakcie użytkowania. Stopień oddziaływania na środowisko naturalne wprowadzanych produktów elektronicznych pod koniec ich cyklu życia zależy głównie od zachowania klientów w tym zakresie. Comarch zapewnia zbiórkę zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego. Więcej informacji na: <https://www.comarch.pl/o-firmie/srodowisko/wprowadzanie-oraz-zbieranie-sprzetu-elektrycznego-i-elektronicznego/>

W tych samych latach 2018 i 2019 Biosystem Organizacja Odzysku Opakowań SA realizowała obowiązek zbierania, odzysku i recyklingu baterii i akumulatorów dla spółek Comarch Healthcare SA, Comarch SA oraz Comarch Technologies Sp. z o.o. oraz obowiązek zbierania, odzysku i recyklingu opakowań dla Comarch SA.

Spółki, które nie posiadały podpisanych stosownych umów z organizacjami odzysku w zakresie realizacji obowiązków wynikających z wprowadzania baterii i akumulatorów oraz opakowań nie osiągnęły wymaganych poziomów zbierania, odzysku i recyklingu w związku z czym musiały uiścić opłatę produktową.

elektryczną. Pozwoli to na częściowe pokrycie własnego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz ewentualną odsprzedaż nadmiaru produkowanej energii do sieci elektroenergetycznej bez dodatkowej emisji CO₂ do atmosfery. Projektanci instalacji zakładają, iż przyniesie ona oszczędności z tytułu zużycia energii elektrycznej zapewniające ok. 10 letni okres zwrotu z inwestycji. W roku 2018 uzysk energii z instalacji fotowoltaicznej wyniósł ok. 69,3 MWh, natomiast w roku 2019 było to 19,7 MWh. Spadek uzysku

w roku 2019 wynika z awarii instalacji oraz jej czasowego wyłączenia, które miało miejsce w okresie od kwietnia do lipca 2019 roku.

W celu ograniczenia energochłonności, w budynku biurowym SSE7 zostaną wykorzystane również:

- półki świetlne na elewacji wschodniej i zachodniej pełniące podwójną funkcję: z jednej strony ocieniają pas przyokienny od słońca, z drugiej odbijają światło, doświetlając położoną w głębi traktu część pomieszczeń biurowych,
- Building Management System (BMS) wraz z automatyką: system integrujący instalacje wentylacji, klimatyzacji, ogrzewania, oświetlenia, kontroli dostępu, podtrzymania zasilania (UPS), sygnalizacji włamania

i napadu, pozwalający na efektywne i optymalne zarządzanie budynkiem i zużyciem mediów,

- nowoczesne, zintegrowane instalacje HVAC.

Dodatkowo na bieżąco modernizowane są urządzenia klimatyzacyjne na bardziej przyjazne środowisku naturalnemu, sukcesywnie wymieniane są świetlówki na źródła światła tworzone w technologii LED oraz instalowane są bardziej nowoczesne i energooszczędne urządzenia (EnergyStar).

Dodatkowe wydatki na ochronę środowiska wiązały się z kosztami zapewnienia obowiązków zbierania, odzysku i recyklingu wprowadzonego sprzętu elektronicznego, opakowań, baterii oraz gospodarowania odpadami. Zestawienie prezentuje poniższa tabela.

Wydatki na ochronę środowiska w zakresie utylizacji odpadów, recyklingu i odzysku wprowadzanych produktów	2019	2018
Comarch S.A.	3 113 PLN	1 759 PLN
Pozostałe spółki GK Comarch	24 827 PLN	12 907 PLN

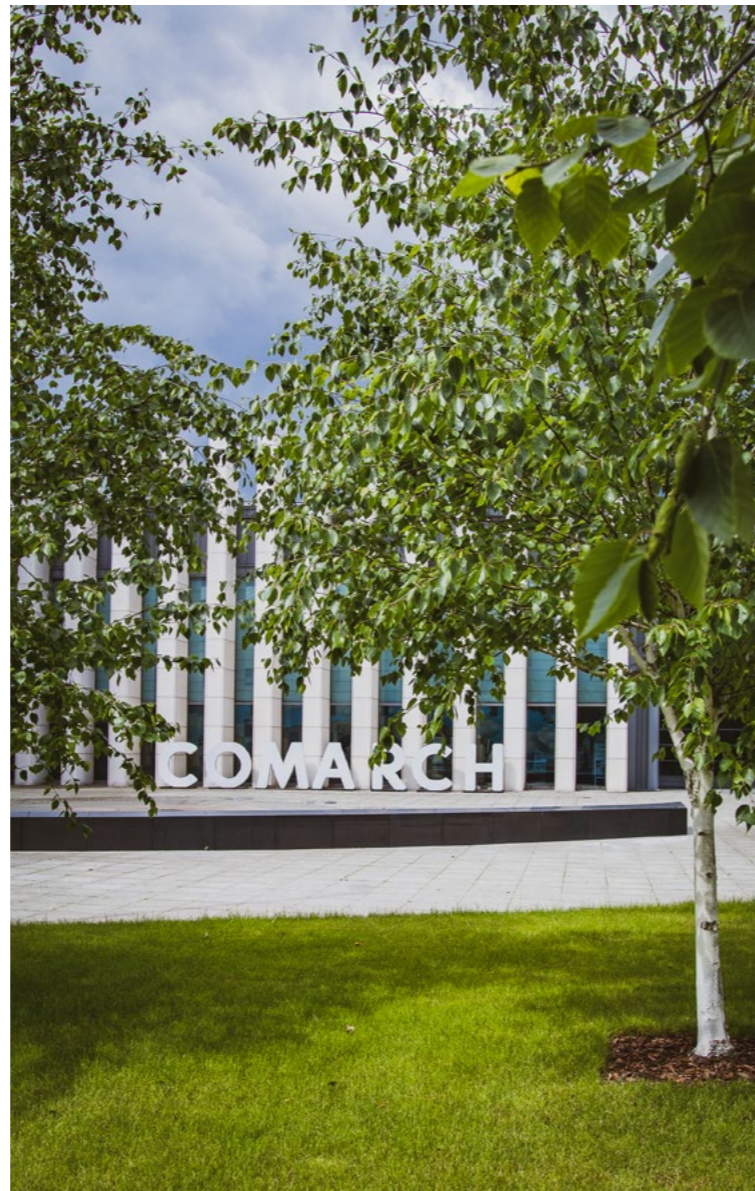
Odpady

Grupa Comarch posiada wdrożone procedury postępowania z odpadami. Odpady gromadzone są w sposób selektywny i zapobiegający ich negatywnemu oddziaływaniu na środowisko naturalne. W zakresie transportu i unieszkodliwiania odpadów Grupa Comarch współpracuje z wyłącznie uprawnionymi podmiotami posiadającymi środki techniczne oraz decyzje administracyjne pozwalające na gospodarowanie przekazanymi odpadami w sposób bezpieczny dla ludzi i środowiska naturalnego.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą ilość wytworzonych i przekazanych odpadów w 2018 oraz w 2019 roku przez spółki Grupy Comarch. Największy procentowo udział w strumieniu odpadów wytwarzanych przez Grupę Comarch stanowi odpadowa elektronika - będąca efektem modernizacji sprzętu IT. Odpad ten, zgodnie z polskim prawodawstwem, jest poddawany procesowi recyklingu i odzysku w instalacjach przetwarzania odpadów firm odbierających odpady.

Spółka Comarch Healthcare SA jest wytwórcą odpadów medycznych powstających w wyniku prowadzonej działalności. Odpady te są transportowane i unieszkodliwiane przez podmioty do tego uprawnione.

W wyniku działalności gastronomicznej prowadzonej przez (stołówkę zakładową) OPSO Sp. z o.o. generowane są odpady pochodzące z separatora tłuszczu.

Odpady niebezpieczne zostały w tabeli oznaczone symbolem „*”, masy podano w megagramach.

Znaczące ilościowo rodzaje odpadów zostały zaznaczone pogrubionym drukiem, masy pozostałych odpadów podano łącznie dla spółek grupy. Wszystkie spółki Grupy Kapitałowej corocznie raportują ilość

wytworzonych odpadów do właściwych miejscowo Urzędów Marszałkowskich.

Comarch jest wytwórcą ścieków komunalnych, które w całości kierowane są do oczyszczalni miejskich. Nie jest prowadzona osobna ewidencja jakościowa i ilościowa tak wytworzonych ścieków.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2019 roku (lokalizacje w Polsce)	Ilość odpadów wytworzonych i przekazanych w 2018 roku (lokalizacje w Polsce)
Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	15 01 10*	0,026 Mg	-- Mg
Zużyte urządzenia zawierające freony, HCFC, HFC	16 02 11*	0,015 Mg	-- Mg
Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 12	16 02 13*	0,795 Mg	0,217 Mg
Zużyte urządzenia inne niż wymienione w 16 02 09 do 16 02 13 – złom elektroniczny	16 02 14	11,313 Mg	16,427 Mg
Elementy usunięte ze zużytych urządzeń, inne niż wymienione w 16 02 15 – tonery drukarskie z urządzeń biurowych	16 02 16	-- Mg	0,185 Mg
Inne baterie i akumulatory	16 06 05	-- Mg	0,020 Mg
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17 09 04	-- Mg	-- Mg
Odpady medyczne (Comarch Healthcare SA)	18 01 03*	3,861 Mg	3,063 Mg
Leki inne niż wymienione w 18 01 08 (Comarch Healthcare SA)	18 01 09	0,016 Mg	0,010 Mg
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	-- Mg	-- Mg

Biura Comarch w Polsce

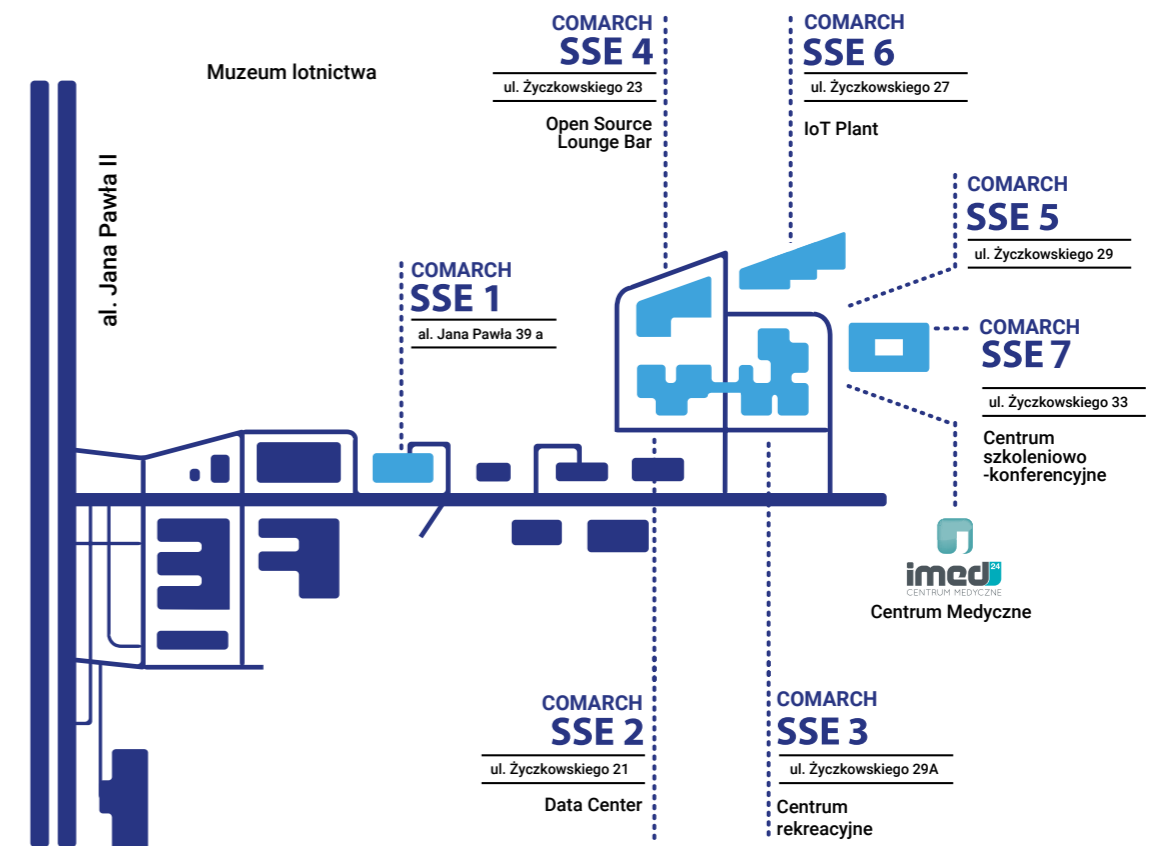
Kraków – siedziba główna

COMARCH SA

al. Jana Pawła II 39 a , 31-864Kraków
 tel. +48 12 646 1000
 fax +48 12 646 1100
 e-mail: info@comarch.pl

SSE – Specjalna Strefa Ekonomiczna

Biura Comarch w Polsce i na świecie

BIAŁYSTOK

ul. Elizy Orzeszkowej 32, 3 piętro
15-084 Białystok
tel. +48 85 871 6600

BIELSKO-BIAŁA

ul. Michałowicza 12
43-300 Bielsko Biała
tel. +48 33 815 07 34
faks +48 33 815 07 35

CZĘSTOCHOWA

ul. gen. Jana Henryka
Dąbrowskiego 15
42-202 Częstochowa

GDAŃSK

al. Grunwaldzka 103A
80-244 Gdańsk
tel. +48 58 326 45 50
faks +48 58 326 45 63

GLIWICE

ul. Jasna 14
44-100 Gliwice
+48 32 508 67 09

KATOWICE

ul. Bałdona 66
40-115 Katowice
tel. +48 32 603 39 00
faks +48 32 603 39 39

KIELCE

Kieleckie Centrum Biznesu
Al. Solidarności 34
25-323 Kielce

LUBLIN

Centrum Park
ul. Stanisława Leszczyńskiego 60
20-068 Lublin
tel. +48 81 538 34 00
faks +48 81 528 94 32

ŁÓDŹ

ul. Jaracza 78
90-243 Łódź
tel. +48 42 288 3000
faks +48 42 678 4100

OPOLE

Park Naukowo-Technologiczny
wOpolu
Budynek Wysokich Technologii IT
ul. Technologiczna 2B
45-839 Opole

PŁOCK

ul. Zbożowa 7
09-410, Płock

POZNAŃ

Biurowiec Pixel 4
ul. Grunwaldzka 186
60-166 Poznań
tel. +48 61 828 63 00
faks +48 61 828 63 01

RZESZÓW

ul. Dąbrowskiego 20
35-036 Rzeszów
tel. +48 17 785 59 06

TARNÓW

ul. Krakowska 131
33-100 Tarnów

TORUŃ

ul. Włocławska 167
87-100 Toruń
tel. 54 413 99 99

WARSZAWA

Eurocentrum Office Complex
Al. Jerozolimskie 134
02-305 Warszawa
tel. +48 22 160 57 00

Central Tower
al. Jerozolimskie 81, piętro 16
02-001 Warszawa
tel. +48 22 564 24 00
faks +48 22 830 74 00

ul. Puławska 525
02-844 Warszawa
tel. +48 22 567 26 00
faks +48 22 644 41 66

Centrum Szkoleniowe Comarch
ul. Leśna 2
02-840 Warszawa

WŁOCŁAWEK

ul. Przedmiejska 5
87-800 Włocławek
tel. +48 54 413 9999

WROCLAW

ul. Długosza 2-6, budynek nr 5
51-162 Wrocław
tel. +48 71 335 6000
faks +48 71 335 6001

**MEDIA, PUBLIC RELATIONS,
PORTALE INTERNETOWE, SOCIAL MEDIA**

kom. +48 691 464 715
kom. +48 694 464 818
e-mail: media@comarch.pl

MARKETING

e-mail: marketing@comarch.pl
tel. +48 12 646 1000

CSR

e-mail: csr@comarch.pl

RELACJE INWESTORSKIE

tel. +48 12 687 7926
kom. +48 608 646 251
e-mail: ir@comarch.pl

Biura Comarch w Europie

AUSTRIA

VeVe Bussiness Center,
Bulevardi "Zog I" nr 72
Tirana
tel. +355 672 648 404

AUSTRIA

www.comarch.at
Müllerstr. 1
6020 Innsbruck
tel. +43 512 909 05-0

Mariahilfer Straße 123
A1060 Wiedeń
tel. +43 1 91066-0
faks +43 1 910 66 66

BELGIA

www.comarch.be
Avenue de la Toison d'Or 67
1060 Bruksela
tel. +32 2 535 55 00
faks +32 2 535 55 01

FINLANDIA

Innopoli II,
Technopolis Business Park
Tekniikantie 14
02150 Espoo
tel. +48 621 51 99

FRANCJA

www.comarch.fr
17 rue Paul Langevin
59260 Lezennes
tel. +33 3 62 53 49 00
faks +33 9 55 24 46 94

100A Allée Saint-Exupéry
38330 Montbonnot Saint-Martin
tel. +33 4 57 58 23 00

HISZPANIA

www.comarch.es
C/ Caléndula, 93, Miniparc III,
Edificio F, 1ª planta
28109 Alcobendas, Madryt

HOLANDIA

Weena 505,
3013 AL Rotterdam

LUKSEMBURG

Rue de Merl 63-65
Luksemburg L-2146
tel. +352 271 168 18,
+352 271 168 19

NIEMCY

www.comarch.de
Fasanenstraße 4
10623 Berlin
tel. +49 30 76 79 67 0
faks 49 30 76 79 67 1467

Anne-Conway-Straße 2
28359 Bremen
tel. +49 421 201 40 0
faks +49 421 201 40 140

Chemnitzer Str. 59 b,
01187 Drezno
tel. +49 351 3201 3200
faks +49 351 438 97 10

Schiessstraße 68
40549 Düsseldorf
tel. +49 211 415 55-300
faks +49 211 415 55-399

Heidenkampsweg 82
20097 Hamburg
tel. +49 40 235 03 300
faks +49 40 235 03 400

Großer Kolonnenweg 21
30163 Hannover
tel. +49 511 966 05 0
faks +49 511 966 05 199

Riesstraße 16
80992 Monachium
tel. +49 89 143 29-0
faks +49 89 143 29-1114

Haferlandweg 8
48155 Münster
tel. +49 25189930 0
faks +49 251 899 30 10

ROSJA

Viennese House
ul. Petrovka 27
107031 Moskwa
tel. +7 495 956 55 57

SZWAJCARIA

Arbon Grabenstrasse 2/4
9320 Arbon

Luzern Mühlemattstraße 8
6004 Luzern

SZWECJA

Setterwalls Adyokatbyra
att. Tobias Od, Box 1050
101 39 Sztokholm

UKRAINA

18/7 Kutuzova Str.
01133 Kijów, Ukraina
tel. +380 44 492 2842
faks +380 44 492 2843

Bohdana Khmelnińskiego 176
Business Center "LEMBERG"
79024 Lwów
tel. +380 322 949 314
faks +380 322 428 316

WIELKA BRYTANIA

www.comarch.com
Comarch UK Ltd
Third Floor, 201 Great Portland Street
London W1W 5AB
tel. 07802 716405

WŁOCHY

www.comarch.it
Via Luigi Galvani 24
20124 Mediolan
tel. +39 333 876 5624

Via Ludovisi 35,
00187 Rzym

Biura Comarch na świecie

Ameryka Północna

KANADA

44 Chipman Hill, Suite 1000
Saint John NB E2L 2A9

210-4999 RUE Sainte-Catherine
O Westmount
Montreal (Québec) H3Z1T3

USA

17 State Street,
Suite 550, New York, NY 10004

5600 N. River Rd. Suite 640
Rosemont, IL 60018

1015 Tyrone Road,
Suite 820, Tyrone, GA 30290

9450 W. Bryn Mawr Ave
Suite 325
Rosemont, IL 60018
tel.: 847-260-5500 x. 2110
faks.: 847-260-5501
Cell. 312-259-8874

Ameryka Środkowa i Południowa

ARGENTYNA

Suipacha 1380, piso 2°
Ciudad Autonoma de Buenos Aires

Torre Bellini, biuro 19-121
Esmeralda 950
C1007 ABL CABA, Buenos Aires

BRAZYLIA

www.comarch.com.br
Av. Roque Petroni Junior, 1089,
10° andar
04707-900, São Paulo-SP
tel. +11 3995-0400

CHILE

Calle Monseñor Sótero Sanz de
Villalba 161 oficina 1001 y 1002
Providencia Región Metropolitana
Santiago de Chile
tel. +56 22 247 7570

Azja

CHINY

Pokój 3610-2, Budynek 11, No.3855
Shangnan Road
Pudong New Area
Shanghai

JAPONIA

2-15-1 Konan,
Minato-ku,
Tokyo

KOLUMBIA

Calle 86B No. 15-31, Bogotá,
Colombia, oficina 201
Bogota

Chico, Carrera 18, Nro 86 A -14
Bogota

MEKSYK

Bld. Miguel de Cervantes
Saavedra 169
Biura 15-121, Granada, Mexico City,
CMX 11520, Mexico

PANAMA

Vía Ricardo J. Alfaro,
P.H. The Century Tower,
Oficina 721, Piso 7,
Panama
tel. +507 263 25 69
faks +507 263 25 69

KOREA POŁUDNIOWA

774-1 Gayang-dong,
Gangseo-gu,
Seul

MALEZJA

B-3A-06 Budynek B West,
PJ8 Service Suites
No 23 Jalan Barat, Seksyen 8
Petaling Jaya 46050,
Tel.: +60 37 610 0462

PERU

Av. República de Panamá 3420
Of. 1701
Lima

TAJLANDIA

No.3, Promphan 3 Building, Unit
No.1709-1710,
3 Ladprao Soi 3, Ladprao Rd., Chom
Phon, Chatuchak Bangkok 10900

COMARCH